

Lydbokens utvikling

Tilgjengelighet av skjønnlitterære lydbøker for voksne i det kommersielle markedet

Anne Sara Talleraas

NOR4490

Masteroppgave i litteraturformidling. Institutt for lingvistiske og nordiske studier

UNIVERSITET I OSLO

Høst 2006

Forord

Denne oppgaven består av mye innsamlet fakta satt i system. Først og fremst vil jeg takke bidragsyterne til analysematerialet generelt: Cappelen forlag, Fono forlag og Lydbokforlaget. Det var vesentlig å få materiale fra disse aktørene for å få generell oversikt over markedet. Uten tilgang til dette materialet hadde ikke oppgaven blitt den samme.

Jeg vil rette en stor takk til personer som har bidratt med informasjon: ABM-utvikling ved Eva Rogneflåten og Åse Kristine Tveit; tidligere Ariel lydbokforlag ved Inger Schjoldager; Cappelen forlag ved Mari Bjørkeng og Ingrid S. Jacobsen; Den norske Bokhandlerforening ved Ingeborg Ekre, Sidsel Henriksen, og Anne Schiøtz; Fono forlag ved Halvor Haneborg og Mie Steen; Den norske Forleggerforening ved Hilde Skøien; Lydbokforlaget ved Herborg Hongset og Olav Hongset; Piratforlaget ved Tine Kjær.

Britt Bjørlykke fortjener en takk for arbeidet med å samle sammen alle kataloger fra Lydbokforlaget. En særlig takk til Ingebjørg Rype ved ISBN-kontoret for et inspirerende møte da jeg følte at jeg sto fast i arbeidet.

Min veileder Liv Bliksrud fortjener naturlig nok en takk for viktige bidrag, om ikke så mye til det faglige innholdet, så til allmenn progresjon og refleksjon over språk og oppgavestruktur.

Jeg vil takke mine foreldre for korrekturlesing og konstruktive tilbakemeldinger. Min samboer fortjener også en takk for å ha holdt ut med entusiasme, frustrasjon og dårlig tilstedeværelse. Til slutt vil jeg takke Kathrine F. Olsen for inspirasjon til denne oppgaven.

Innhold

Forord	Side 2
Innhold	Side 3
1.0 Bakgrunn	Side 5
1.1 Problemstilling	Side 6
1.2 Avgrensning	Side 7
1.3 Metode og materiale	Side 9
1.3.1 Primærmateriale	Side 10
1.3.2 Sekundærmateriale	Side 11
1.4 Sjanger	Side 12
1.5 Begrepsavklaring	Side 13
2.0 Historikk	Side 13
2.1 Lydbøker for lesehemmede	Side 13
2.1.1 Aktører	Side 13
2.1.2. Avspillingsutstyr	Side 14
2.2 Offentlig og privat lydbokproduksjon	Side 15
2.3 Stimuleringstiltak	Side 16
2.3.1 Lydbokprosjektet 1990-1993	Side 16
2.3.2 Kampanjen "Lydbøker til bokhandelen" 1994	Side 18
2.4 Det kommersielle markedet	Side 18
2.4.1 Lydbokforlaget	Side 18
2.4.2 Andre aktører	Side 19
2.4.3 Nyere utvikling	Side 20
2.4.4 Avspillingsutstyr	Side 22
2.4.5 Dagsaktuelle problemstillinger	Side 22
3.0 Utvikling i utgivelsesmengde	Side 23
3.1 Generelle utgivelsesmønstre	Side 23
3.1.1 Forhold mellom forlagenes utgivelsestall	Side 26
3.2 Overgang fra kassett til CD	Side 27
3.3 Sjangerfordeling	Side 28
3.4 Sjangerfordeling over tid	Side 29
4.0 Punktnedslag	Side 32

4.1 Utvalg og begrunnelse	Side	32
4.2 Utgivelser i 1992	Side	32
4.3 Utgivelser i 1995	Side	34
4.4 Utgivelser i 1998	Side	34
4.5 Utgivelser i 2001	Side	35
4.6 Utgivelser i 2004	Side	36
5.0 Lydbokens utvikling	Side	36
6.0 Mulige årsaker til utvikling	Side	38
6.1 Sosiokulturelle faktorer	Side	38
6.2 Materialitetens betydning for spredning og tilgjengelighet	Side	40
7.0 Bokhistoriske problemstillinger	Side	42
7.1 Bok versus lydbok	Side	42
7.2 Skriftlighet og muntlighet	Side	44
8.0 Avslutning	Side	45
9.0 Litteraturliste	Side	49
Appendiks 1		
Appendiks 2		

*En bokhandel eller et bibliotek uten lydbøker
er som et konditori uten kaker.¹*

---

¹ Fra en invitasjon fra Lydbokforlaget til ansatte i bokhandel og bibliotek til høstmøter 6.-27. oktober 1997.

1.0 Bakgrunn

Opprinnelig var det en venninnes historier om sine erfaringer med lydbøker som inspirerte meg til å skrive en oppgave med lydbøker som tema. Jeg ble nysgjerrig på hva det var som gjorde at hun som allerede var en litteraturelsker ble særlig betatt av dette fenomenet. Under forundersøkelsene til dette prosjektet oppdaget jeg andres fascinasjon over lydbøker:

*Har du hørt en lydbok?
Hvis ikke, har du noe til gode.
Det fine med lydbøker er nemlig at
mens du lytter kan du reise til og fra jobben,
lage mat, vaske opp, hvile middag,
ta en joggetur, dele en opplevelse med noen,
plukke bær, pusse båten,
gå i fjellet, ligge på stranda,
lukke øynene og innta godstolen,
slappe av og nyte god opplesning...
Få mer tid til bøker, rett og slett!
Prøv, og du vil innse at
for bokelskere er faktisk lydbøker
den største oppfinnelsen siden hjulet!*

Dette er et sitat av Morten Krogvold, og det er hentet fra Lydbokforlagets nettsider. Et annet og mer pragmatisk sitat lyder slik:

*En lydbok er en bok på linje med andre bøker,
den har bare en litt annen form.*

Sitatet er hentet fra informasjonsheftet *Lydbøker for alle* (Gunnes m.fl.1993:25), og henviser til den posisjonen lydbøker lenge har hatt i Norge: et verktøy for særskilt trengende.

I starten vurderte jeg å se på hva slags elementer som har fremmet salg av lydbøker og dermed forårsaket ekspansjon i markedet. Jeg tenkte også på å undersøke hvilke personer som bruker lydbøker. Begge disse prosjektene måtte forkastes: De ville innebære store spørreundersøkelser som jeg av flere årsaker ikke hadde tid til å foreta.

Jeg oppdaget at det var behov for mer grunnleggende undersøkelser av blant annet utgivelser innen feltet før man kan forske på lydbokens betydning. I de innledende arbeidene kom jeg også over flere avisartikler som proklamerte lydbokens gjennombrudd, og jeg ble interessert i å finne ut om dette stemte. Et annet aktuelt spørsmål var: Hva har materialiteten å si for spredning av lydbokmediet til en større del av befolkningen?

I historisk sammenheng er lydboken et nytt medium, og av denne grunn har jeg valgt å skrive en oppgave som gir en historisk oversikt over lydbokens utvikling i Norge. Produksjon og distribusjon av lydbøker har vært lite undersøkt tidligere. Det har vært skrevet flere artikler, bøker og statlige utredninger om funksjonshemmedes behov for lydbøker, men det *kommersielle* markedet er relativt lite utforsket. Denne oppgaven er derfor et forsøk på å tydeliggjøre lydbokens plass i (litteratur-)historien. Som student i litteraturformidling ønsker jeg å legge et grunnlag for videre forskning på lydboka som formidler av litteratur. Lydbøker er et ekspanderende marked, hvilket innebærer at svært mange får auditiv kjennskap til litteratur.

Av tidligere forskningsarbeid om lydbøker har jeg funnet to studentoppgaver. I 1992 ble det skrevet en prosjektoppgave av studenter ved Telemark distriktshøgskole, nå Høgskolen i Telemark. Tittelen er ”Bokhandleres holdninger til lydbøker – en markedsundersøkelse”. Oppgaven består av en kartlegging av lydbokmarkedet med fokus på produsenter, generell distribusjon og salgskanaler, og en holdningsundersøkelse blant bokhandlere. Generelt sett gir oppgaven en oversikt over tilstanden i det kommersielle lydbokmarkedet fra omkring 1986 til 1991/92. Jeg har valgt en litt annen vinkling, og min oppgave vil kun delvis være en oppfølging av denne oppgaven.

I 2004 ble det skrevet en prosjektoppgave om lydbøker ved Institutt for Informatikk. Temaene er tilgjengelighet, bruksområder og lyd kvalitet, samt opphavsrett og distribusjon. Den forholder seg mest til brukeraspektet, og siden den hovedsakelig tar for seg digitale lydbøker, er det kun enkelte elementer i denne oppgaven som kan gi videre grunnlag for min undersøkelse.

1.1 Problemstilling

Primært sett ønsker jeg å undersøke hva slags utvikling lydboken har hatt som medium i de årene den har vært tilgjengelig, med særlig vekt på det kommersielle markedet. Deretter vil jeg vurdere hvilke faktorer som har hatt betydning for lydbokens utvikling.

Jeg vil ta utgangspunkt i tre store aktørers produksjonsoversikter, og jeg vil lage en oversikt over første gang lydbokutgivelser er registrert og dermed blitt tilgjengelige på markedet: Ved å analysere utgivelsesfrekvensen ønsker jeg å påvise utviklingsmønstre og ekspansjonsområder. Jeg vil undersøke hvor mye litteratur som kommer ut på lydbok, og forsøke å finne ut hva slags litteratur dette er. Deretter vil jeg fokusere på fem samlede årsproduksjoner fra de tre leverandørene: Jeg vil beskrive fordelingen av sjangere, aktører, lagringsmedium og gjenutgivelser, og belyse hvordan dette avspeiler den generelle

utviklingen. Med bakgrunn i undersøkelsen min vil jeg se på mulige forhold mellom utgivelsesfrekvensen og forskjellige kontekstuelle faktorer, deriblant teknologisk utvikling.

Problemstillingen gjør det nødvendig med en historisk gjennomgang. I mitt arbeid med oppgaven har jeg ikke funnet publiserte sammenfatninger av lydbokens historie i Norge, med unntak av en kort artikkel i *Vårt Land* (Woie 2004). Jeg velger derfor å gi en oversikt over tidlig historikk, forholdene mellom privat og offentlig lydbokproduksjon, stimuleringsiltak som skulle fremme lydbok som litteraturmedium, og det kommersielle markedet. Jeg ønsker å avslutte med å gjøre rede for noen bokhistoriske problemstillinger rundt fenomenet lydbok.

1.2 Avgrensning

I min undersøkelse har jeg valgt å se på *produksjon av skjønnlitterære lydbøker for voksne i det kommersielle markedet*. Den umiddelbare bakgrunnen for denne avgrensningen er at det er denne litteraturen jeg er mest interessert i.

På et tidlig tidspunkt i dette arbeidet forstod jeg at det ville bli vanskelig å få utlevert salgstall og opplagstall fra de enkelte lydbokprodusentene. Jeg har derfor valgt å bruke produksjon i form av antall utgitte titler som basis for min oppgave. Jeg har som utgangspunkt en forventning om at når en aktør oppnår stabilitet i markedet innebærer dette ikke bare økte opplagstall, men også en økning i antall utgitte titler. Med grunnlag i denne antagelsen mener jeg at utviklingen i tittelmengde kan si mye om markedsutviklingen i det kommersielle markedet.

Valget av skjønnlitteratur kommer av den allmenne bruken av begrepene ”litteratur” og ”skjønnlitteratur”: Når man snakker om ”litteratur” i hverdagslig sammenheng vil de fleste umiddelbart tenke på skjønnlitteratur. Det har nærmest blitt et synonymt forhold mellom disse begrepene.

Hvorfor for voksne? I dette markedet er det antagelig bedre utvalg, større variasjon og noe klarere sjangerinndeling enn innen barnelitteraturen. Sammen med valget av skjønnlitteratur vil dette antagelig gi bedre tall å forholde seg til i analysen, men det har den ulempe at en stor mengde litteratur utelukkes.

Hvorfor det kommersielle markedet? Ettersom ”spesialmarkedet” er et offentlig ansvar, er dette beskrevet i stor grad allerede i form av analyser, rapporter og lignende. En oppgave med fokus på dette markedet er mer passende innen utdanninger som Spesialpedagogikk, slik som Natalia Lundelands masteroppgave, utgitt i 2006: *Når boka er tung å fordøye: DAISY-bøker, digitale hjelpemidler for elever med lesevansker*. Min

masterutdannelse fokuserer på det kommersielle markedet, og det er derfor naturlig for meg å utforske dette feltet.

Hva er en lydbok? I artikkelen ”Lydbøker i grunnskolen” fra *Idébok om ... lydbøker* deler forlagssjef Herborg Hongset lydbøkene inn i tre forskjellige grupper: 1. lydbøker, 2. tilpassede lydbøker og 3. bok + bånd. Hongsets senere beskrivelse av gruppe 1 vil ligge til grunn for denne oppgaven: Lydbøker ”er innlesning av skjønnlitteratur, dramatiseringer og lignende. Innlesningen er laget med tanke på lytting og har normal hastighet (ca 130-160 ord/min). Den kan være ’illustrert’ med lydkulisser og musikk, og følger ikke alltid teksten i boka fullt ut.” (Hongset 2001:38)

I beskrivelsen nevner Hongset dramatiseringer. I starten av prosjektet var jeg usikker på om jeg skulle inkludere hørespill. Skuespill er opprinnelig ikke beregnet på lesing, men på visuell opplevelse. I forarbeidene til endringer i merverdiavgiftloven vedrørende lydbøker betegnes dramatiseringer som ”endring av genre, f.eks. fra roman eller novelle til skuespill/hørespill”.² Juridisk sett kan det altså være en forskjell på ren gjengivelse av skuespill som hørespill, og bearbeidelser, her dramatiseringer, av andre skjønnlitterære sjangere. Jeg har imidlertid valgt å inkludere både hørespill og dramatiseringer som en samlet gruppe, da dette er mest hensiktsmessig: For lytteleseren vil det ha lite å si om lydboken er en dramatisert utgave av en roman eller om det opprinnelig er et skuespill. For lytteren vil det antagelig oppfattes som en alternativ tilgang til den skjønnlitterære sjangeren dramatik/skuespill.

Som følge av dette valget måtte jeg inkludere andre radioinnspillinger som er gitt ut på lydbok. For flere av disse har det vært vanskelig å avklare sjanger. Mange av dem er humoristiske tekster, og flere av disse har ikke kommet ut som trykt bok tidligere. I merverdiavgiftloven er dette grunnlaget for eventuelt å unngå merverdiavgift, og det vil derfor være noe uklart om disse juridisk sett kan kalles lydbøker.

Jeg kommer til å inkludere oversatt litteratur på lik linje med norsk litteratur. Ved oversettelse til norsk blir boken et nytt selvstendig produkt med potensial om å bli en del av den norske litteraturkanon. Jeg har valgt å ekskludere den kristne litteraturen, fordi det kan være et definisjonsspørsmål om denne litteraturen er skjønnlitteratur eller ”generell litteratur”, altså sakprosa.

---

² Dette baserer jeg på en utskrift fra regnskapsprogrammet Sticos som jeg mottok fra Den norske Bokhandlerforeningen 18.10.2006. Denne gir informasjon om avgiftsfritak for lydbøker, og presiserer endringer i forskriften og tidspunkt for disse endringene, og uttalelser i brev fra Finansdepartementet til Skattedirektoratet.

Ettersom jeg har valgt å fokusere på kommersiell produksjon av skjønnlitteratur for voksne, kan jeg ha utelukket informasjon ved innsamlingen av materiale til det mer generelle historiekapittelet. Valget av utgivelser som basis for analysen innebærer at store deler av oppgaven vil ha dette som fokus. Fordi jeg velger å unnlate distribusjonskanaler og tilbyderkanaler, vil jeg kun i mindre grad komme inn på forbrukeraspektet.

Dette er en empirisk oppgave, og det vil i mindre grad være fokus på teori. Mitt formål er å legge grunnlaget for videre forskning på lydbøker, og generelt sett oppnå mer oppmerksomhet rundt lydbøker både innen akademia og blant allmennheten.

1.3 Metode og materiale

Denne oppgaven er basert på prinsippene i kvantitativ analyse slik metoden er beskrevet i *Metodebok for mediefag*: ”Kvantitativ analyse innebærer analyse av et materiale som lar seg behandle som tall, eller som kan telles. Målet er å finne sammenhenger og strukturer i materialet eller å teste hypoteser som vi har satt opp på forhånd” (Østbye m.fl. 2002:157) Jeg har valgt å skrive en kartleggingsoppgave, og har derfor samlet inn fakta og foretatt empiriske undersøkelser. I denne sammenheng har jeg hatt personlig, telefonisk og elektronisk kontakt med flere institusjoner, deriblant Lydbokforlaget, Cappelen forlag, Fono forlag, Forleggerforeningen og Bokhandlerforeningen, jamfør forordet.

Til kapitlet om historikk har jeg samlet inn fakta fra mange forskjellige kilder. Innsamlingen av materiale har gitt en stor mengde fragmentert informasjon. Via åpne nettsøk og søk i flere litteraturbaser har jeg fått tilgang til mange avisartikler og tidsskriftsartikler, og enkelte bøker, studentoppgaver, rapporter og lignende. Mye av dette har vært informativt, inspirerende og lærerikt, særlig i den innledende fasen. I analysekapitlene har jeg benyttet meg av en matrise som er utarbeidet fra min liste over utgitte titler. Dette vil bli redegjort for i kapittelet om materialet. Oppgaven vil hovedsakelig være diakron, men punktnedslagene vil være synkrone og komparative.

Mitt materiale for denne oppgaven har jeg valgt å dele inn i to deler, et primærmateriale og et sekundærmateriale. Primærmaterialet består av en samlet liste over utgivelsene til lydbokprodusentene Lydbokforlaget, Fono forlag og Cappelen Audio, en del av Cappelen forlag. De to første forlagene har produsert lydbøker siden henholdsvis 1987 og 1992, mens Cappelen Audio kun har hatt egen produksjon de siste 3 årene. Framover vil disse i hovedsak omtales som Lydbokforlaget, Fono og Cappelen. Sekundærmaterialet er en liste over statlig støttede titler fra første halvdel av 1990-tallet, og finnes i Rapport for Lydbokprosjektet. Jeg vil gjøre rede for dette prosjektet senere i oppgaven.

Bakgrunnen for denne inndelingen er at primærmaterialet kommer fra primære kilder, fra produsentene, mens det sekundære materialet er samlet sammen av en tredje part. Ettersom rapporten kun gir en oversikt over titler som Lydbokprosjektet støttet, har jeg heller ingen sikkerhet for at dette materialet dekker all produksjon i den aktuelle perioden. Denne listen vil derimot fungere som supplement til primærlisten.

Ved å velge førstehåndsinformasjon fra primære kilder oppnår jeg troverdige data. Det er mulig at enkelte titler er feilregistrert i katalogene og oversiktene. Det kan også ha oppstått registreringsfeil ved behandling av materialet. Samlet sett mener jeg likevel at omfanget av materialet tilsier at det vil utgjøre en representativ oversikt over lydbokproduksjonen i Norge innen den avgrensningen jeg har valgt.

1.3.1 Primærmateriale

Lydbokforlaget er i dag den største aktøren på det kommersielle markedet. Jeg fikk tilsendt kataloger fra perioden 1991 til 2006, og en scannet utgave av katalogen fra 1987/88.

Katalogen for 1991 er en samle katalog for årene 1988 til 1991. Katalogene for 1998, 2000 og 2005 er total kataloger, resten er nyhets kataloger. Noen kataloger gjelder kalenderår, andre skoleår. Sistnevnte er registrert etter det første årstallet.

Fra Fono forlag har jeg fått tilsendt en oversikt over årsproduksjoner i perioden 1992-2006. Cappelen forlag har sendt meg en oversikt over deres produksjon siden 2004.

Ved gjennomgang av forlagenes oversikter oppdaget jeg tilfeller av dobbeltregistreringer og andre usikre data. I hovedsak gjelder dette katalogene fra Lydbokforlaget, men det har også vært behov for å sortere og innhente ekstra informasjon om dataene i de andre produksjonsoversiktene. For å sikre gyldige og korrekte tall for analysen min registrerte jeg alle relevante data ut fra den valgte avgrensningen. Dette ble samlet i en separat liste, og er oppført som appendiks 1. Denne informasjonen ble deretter overført til en analyserbar matrise, appendiks 2.

Den vanskeligste og mest tidkrevende oppgaven i sorteringsarbeidet var å avklare sjanger på hver enkelt tittel, der dette ikke var avklart fra forleggenes side. Ut fra egen kjennskap kunne jeg bestemme noen av titlenes sjanger. Ved tvilstilfeller har jeg benyttet meg av en kombinasjon av nettbaserte kilder som Bokkilden, Bibbi og Forfattersentrums forfatterkatalog, i tillegg til Forlagssentralens søkebase Mentor og bokens registrering i bibliotek.

De tidligste katalogene fra Lydbokforlaget hadde kun inndeling i lydbøker for barn og for voksne. Senere ble indekseringen gradvis mer komplisert, men ikke alle titler er oppført

under konsekvente overskrifter. Dette førte opprinnelig til en del dobbeltregistreringer i mi liste. Ved slike tilfeller har jeg undersøkt om disse var like registreringer av samme tittel, og i så fall har jeg beholdt den tidligste registreringen. Ved registrering av samme tittel med forskjellige sjangere, for eksempel en dramatisering av en tidligere registrert roman, er begge beholdt i lista. Doble registreringer er også beholdt dersom tittelen er gitt ut på forskjellige forlag. Denne typen registreringer vil behandles som om de er forskjellige titler. Alle titler som er omtalt som ”tilpasset” eller ”tilrettelagt” er ekskludert.

Etter avklaring av sjanger noterte jeg hver enkelt tittels *førstegangsregistrering*, og hvilket medium den da kom på. Deretter registrerte jeg tidspunkt for relansering av tittelen på et mer moderne medium. Totalt fikk jeg en liste på 712 titler, med informasjon om de enkelte titlenes utgivelsesår, utgivelsesmedium, gjenutgivelsesår, nytt utgivelsesmedium, forfatter, tittel, sjanger og forlag. Dataene samlet jeg i en matrise som ga oversikt over fordelingen av de forskjellige sjangrene totalt, per år og per forlag, se appendiks 2. For å vise tendenser og utviklingsmønstre har jeg trukket ut aktuell informasjon fra matrisen og registrert dette i diagrammer. Ettersom de første årene har meget lave tall, vil flere av diagrammene begynne med utgivelsene for 1991.

1.3.2 Sekundærmateriale

Jeg har benyttet meg av rapporten for Lydbokprosjektet for å få en mer presis oversikt over de tidligste utgivelsene. Denne er utarbeidet av Lydbokutvalget ved Statens Bibliotektilsyn³, og i vedlegg nr 3 til rapporten er det en liste over titler som er utgitt med støtte fra prosjektet. Listen inneholder totalt 173 titler fordelt på 14 forlag. Av disse er 69 titler fra 9 forlag skjønnlitterære lydbøker for voksne. Årstallene refererer til året tittelen fikk støtte, ikke nødvendigvis det året den ble utgitt. Dette materialet vil særlig være aktuelt å se på i sammenheng med kapittel 3.1 om produksjonsutvikling. Ved sammenlikning med primærmaterialet har jeg fjernet overlappende utgivelser.

Jeg har ikke valgt å bruke *Den norske Lydbokfortegnelsen* som sekundærmateriale ettersom Lydbokfortegnelsen har uklar registrering av tilrettelagt litteratur. Ved kontakt med den største aktøren, Industri Lambertseter, fikk jeg oppgitt at deres produkter var overført til den kristne organisasjonen KABB. I tillegg er denne kilden basert på titler som var registrert for salg, i motsetning til Rapport for Lydbokprosjektet, som er et offentlig dokument.

---

³ Statens bibliotektilsyn er nå en del av ABM-utvikling.

Jeg har sett på representasjonen av lydbøker i *Årets Bøker*. Lydbøker er inkludert i denne serien siden 1991. Nasjonalbiblioteket, NB, mangler utgaven for 2002, men Bokhandlerforeningen har gitt meg en kopi av deres eksemplar. Disse heftene skal gi et overblikk over hvert års nye utgivelser, men ved nærmere ettersyn viser det seg at de er ikke fullstendig dekkende over all årlig produksjon. Dette kan komme av at aktørene måtte betale for å få med sine titler i disse katalogene. Som ufullstendig materiale vil jeg kun bruke enkelte av disse dataene til å belyse perioden da det kommersielle markedet ble etablert.

Jeg oppdaget etter hvert at i tillegg til Lydbokforlaget var også Ariel lydbokforlag tidlig ute med å produsere lydbøker. Den listen jeg har mottatt fra Ariel er nedskrevet etter hukommelsen, og den har derfor ikke vært aktuell å bruke som grunnlagsmateriale.

1.4 Sjanger

De registrerte utgivelsene i primærlisten er delt inn i sjangere som svarer til bransjeavtalens inndeling i bokgrupper⁴: *romaner*, *noveller* – inkludert fortellinger, *lyrikk* – inkludert lyrikkantologier, *skuespill* – her hørespill, og *krim/spenning*. *Klassisk litteratur* er registrert etter deres opprinnelige sjanger, ettersom dette begrepet sjelden blir brukt i forlagenes oversikter. *Sang- og visebøker* utelukker seg selv i denne sammenhengen, og da det ikke er registrert noen *essays*, har også denne sjangeren blitt utelatt.

Antologier, det vil si samling av tekster med forskjellige forfattere, samles i en kategori ”diverse”, sammen med eventyr, sagaer, kåserier, humor og blandete sjangere. Dette er sjangere med så få utgivelser at de ikke vil gi vektige utslag i det samlede materialet. Enkelte av titlene som jeg har samlet under kategorien ”diverse” kan være sjangere som er udefinerbare, og som kanskje skulle vært slettet fra den endelige listen. Dette gjelder spesielt titler som antagelig ikke har kommet i bokform.

Jeg har valgt å bruke ”*krim*” som fellesbetegnelse for både krim og spenning. I første omgang kommer dette av at jeg har basert meg på inndelingen i bokgrupper, der krim/spenning utgjør en egen sjanger. I tillegg har Lydbokforlagets kataloger samlet *all* skjønnlitteratur som har kriminnhold under samme overskrift ”Krim”, det vil si kriminalromaner, kriminalnoveller og kriminalhørespill.

Jeg har ikke valgt den klassiske inndelingen episk, dramatisk og lyrisk diktning som hovedgrunnlag for sorteringen, ettersom jeg ønsker en mer differensiert inndeling. Disse begrepene har jeg benyttet som samlebegrep på de aktuelle kategoriene der jeg skiller mellom

---

⁴ En detaljert inndeling finnes på Forleggerforeningens nettsider:
<http://www.forleggerforeningen.no/Bokgrupper.doc>.

litteratur med eller uten krimininnhold. Ettersom vesensforskjellen mellom kriminalromaner og romaner er innholdet og ikke formen, vil jeg bruke begrepet ”lange episke tekster” om disse kategoriene. Tilsvarende vil jeg bruke ”korte episke tekster” om noveller og kriminalnoveller.

1.5 Begrepsavklaring

For å sikre variasjonsmuligheter og samtidig unngå forvirring, vil jeg bruke begrepene ”lytteleser” og ”bruker” om den som benytter seg av lydbøker, og tilsvarende ”lyttelesing” om selve bruken. Dette er begreper som allerede brukes innen dette feltet (Hongset 2001:33-37, Solberg 2006a).

Det er også behov for å belyse forholdet mellom begrepene *format* og *medium*. I litteratursammenheng har ”format” som oftest vært brukt om den fysiske størrelsen på boka. Dette forholdet er ikke aktuelt i denne sammenheng. I mange artikler brukes begrepet ”lydbokformat” som en vanlig betegnelse: Lydbøker er beskrevet som et format. I *Tanums store rettskrivningsordbok* defineres format som ”størrelse, særlig på bok el. papirark; satsflates størrelse; omfang, størrelse, ordning av data på datamedium” og medium som ”informasjonskanal”. Dette innebærer at format og medium i mange tilfeller vil regnes som synonyme begrep på dette feltet, og de vil kunne brukes om både utgivelsesformen ”lydbokformat” og om lagringsmediet, for eksempel ”CD-format”.

2.0 Historikk

Ifølge en artikkel i *Vårt Land* ble den aller første innleste boken produsert allerede i 1893. Da skal ”Fanden i nødden” ha blitt innspilt på fonografrull (Woie 2004). Vidar Vanberg skriver i sin bok om norsk grammofonhistorie at den første offisielle innspillingen i Norge var i desember 1904, heriblant ”Fanden i nødden” (Vanberg 2005:65). Det er uklart om denne formen for tidlige innlesninger kan kalles ”lydbøker”. Da dette er et noe uoversiktlig felt, vil jeg henvise til andre arbeider, særlig Vidar Vanbergs *Norsk grammofonplatehistorie* (1983-).

2.1 Lydbøker for lesehemmede

2.1.1 Aktører

Lydboka har lang tradisjon som hjelpemiddel blant blinde og senere dyslektikere, men det er først i de siste 10-15 årene at den har blitt produsert og akseptert av allmennheten som en del av det kommersielle markedet.

De tidlige aktørene hadde en veldedig, ofte kristen målsetting. Ifølge *Tønsberg Blad* startet Norges Blindforbund med innlesninger på lydbånd i 1955. De var beregnet for ”blinde

og svaksynte som kunne dokumentere lesehandicap” og ble utlånt som en del av Blindeforbundets nyopprettede Lydbibliotek (Lydbokens historie 2006). Dette ble et viktig redskap for å få litteraturen ut til dem som ikke kunne lese blindeskrift, og det er ofte disse utgivelsene som regnes som de første innleste bøkene i Norge.

Kristent Arbeid Blant Blinde og svaksynte, KABB, er en tidligere avdeling innen Blindeforbundet. Ifølge deres egne nettsider, www.kabb.no, startet de med lydbåndssirkel allerede i 1952. De produserer lydbøker og lydavisere med kristent innhold for mennesker som på grunn av funksjonshemming ikke kan lese bøker selv.

I følge informatikkstudentene skal utlån av lydbøker ha forekommet på Deichmanske Bibliotek fra 1960-tallet. Dette var stort sett NRK-innspillinger. Jeg har ikke klart å spore opp hvem som produserte disse.

I 1989 ble Blindeforbundets bibliotekdrift overdratt til Staten ved Kulturdepartementet, og det statlige utlånstilbudet ble da samlet i Norsk Lyd- og Blindeskriftbibliotek, NLB. Denne utviklingen kan ses som et resultat av politiske retningslinjer:

Enkelte praktiske tiltak som i dag drives i frivillige organisasjoners regi, bør etter hvert overføres offentlige myndigheter. Funksjonshemmedes organisasjoner bør i prinsippet fungere som sosialpolitiske interesseorganisasjoner og gis tilskott til slik virksomhet. (St.meld nr. 23 1977-78, sitert i Regjeringen 1990:5)

NLB formidler fremdeles utlån til personer med lesevansker, og har krav om dokumentasjon på dette: ”Ved innmelding kreves dokumentasjon fra en fagperson knyttet til lånerens handicap” (Kummeneje 2006). Som regel innebærer det enten dokumentasjon på synshemming eller en dysleksidiagnose.

Produksjon av lærebøker til personer med synshemming er tillagt Studiebiblioteket til NLB og Utdanningsdirektoratet ved Huseby kompetansesenter og Tambartun kompetansesenter.

2.1.2 Avspillingsutstyr

I markedet for lesehemmede startet innlesningene på spolebånd. Ifølge nettsidene til NLB kom båndopptakeren på 1950-tallet. På slutten av 1960-tallet ble lydbåndene lagt i plastkassetter (Woie 2004). Denne tekniske overgangen ble beskrevet i et referat fra Nordisk møte om neste generasjon lydbok, gjengitt i SINTEFs rapport om tilsvarende:

Da spolebåndopptakeren kom var dette en revolusjon for blinde og svaksynte idet man kunne få tilgang til litteratur: Men det var en del tekniske begrensninger, som delvis ble overvunnet da kompakt-kassetten kom. Kompakt-kassetten var lettere å håndtere, mer robust og man kunne avbryte lesningen for å fortsette samme sted senere. (...) Avspillingsutstyret for lydbøker er ofte dårlig, noe som skyldes at man må holde seg under en viss prisgrense for å få tilskudd fra folketrygden. (SINTEF 1994:16)

Rapporten konkluderer deretter med at kassettspillere er enklere å betjene enn de gamle spolebåndspillerne. Med den nye teknikken kunne flere lesehemmede få tilgang på litteratur.

I den offentlige produksjonen i nyere tid finnes det to former for lydbøker. Utgivelsene på kassett og CD har nøytral innlesning, og de er rimelige å produsere. Kassett/CD-formatet fungerer for skjønnlitteratur og annen litteratur som kan lytteleses fortløpende. Det har blitt påpekt at innlesningene kan være *for* nøytrale slik at de blir søvndyssende for brukeren. Dette påpekes blant annet av Herborg Hongset (Hongset 1998:58).

Det er derimot nødvendig med et mer komplisert og sammensatt format når man som lesehemmet skal tilegne seg faglitteratur via lyd. De senere årene har både NLB, KABB og Utdanningsdirektoratet gitt ut de fleste lydbøkene sine i DAISY-format. DAISY står for Digitalt Audio-basert informasjonssystem. Det er et digitalt avspillingssystem som muliggjør indeksering og navigasjon, og som tillater notater, tekstmarkering og bokmerker. Det kan spilles av på PC eller på MP3-spillere, men funksjonene blir best utnyttet ved bruk av en egen DAISY-spiller.

Ved bruk av oppslagsverk og fagbøker leser man sjelden kronologisk fra perm til perm. Dette problemet er løst ved at en lesehemmet kan bruke DAISY til å manøvrere mellom overskrifter, sider og avsnitt. På denne måten "gjenskaper" man bruken av en tilsvarende trykt bok. I DAISY-formatet kan man rett og slett "bla i lydboka".

2.2 Offentlig og kommersiell lydbokproduksjon

Inndelingen i offentlig og kommersiell produksjon av lydbøker har hovedsakelig juridiske årsaker, som igjen gir ringvirkninger på både økonomiske forhold og muligheter for distribusjon.

Med hjemmel i § 17a i Åndsverkloven kan visse organisasjoner og bibliotek produsere og kopiere lydbøker uten samtykke fra opphavspersonen, men disse lydbøkene kan kun lånes ut til personer med funksjonshemming som tilsier et rettmessig behov for dette hjelpemidlet, det vil si en attestert funksjonshemming. Juridisk sett er de økonomiske forholdene regulert gjennom avtaler mellom staten og rettighetshaverne, og sistnevnte mottar kun et mindre vederlag for denne formen for eksemplarframstilling. Produksjonsmengden begrenses av

offentlige bevilgninger, og produktene er kun tilgjengelige gjennom utlån i statlige lydbibliotek, utdanningsinstitusjoner og organisasjoner for synshemmede m.m. (Hongset 1992:81). Den offentlige produksjonen fungerer som et lukket system der allmennheten ikke har tilgang til produktene.

Kommersiell lydbokproduksjon baserer seg stort sett på samme prinsipper som kommersiell produksjon av trykte bøker. Produsentene må innhente lydbokrettigheter for de enkelte titlene, og en utgivelse innebærer utgifter til masterutgaven, som deretter kopieres, samt utbetaling av royalties til rettighetshaverne. I tillegg kommer utgifter til markedsføring, lagerhold og distribusjon. Til sammen fører dette til at den kommersielle produksjonen blir dyrere enn den offentlige produksjonen, men det har den fordelen at når produktene legges ut for salg, blir de allment tilgjengelige over hele landet.

2.3 Stimuleringstiltak

I Norge er det en generell holdning at det offentlige har ansvar for å gi støtte til utvikling og produksjon av utstyr som sikrer samme vilkår for funksjonshemmede som for funksjonsfriske mennesker. Fram til begynnelsen av 1990-tallet ble lydbøker ofte oppfattet som et spesialprodukt for lesehemmede, med tilsvarende statlig produksjonsstøtte. Som følge av lovgivningen var lydbøkene kun til utlån, og utlånet var begrenset til personer med attest på at de var lesehemmede. I praksis fungerte disse "godkjennelsene" som en bekreftelse overfor omverdenen og dem selv om at de var *funksjonshemmede* og dermed annerledes. De funksjonshemmedes interesseorganisasjoner og andre fagorganisasjoner har jobbet for å unngå denne stigmatiseringen, og for sikre et bedre utvalg innen litteratur for blinde og andre synshemmede.

Dette var bakgrunnen for at det kommersielle Lydbokforlaget ble etablert på slutten av 1980-tallet, og det var også bakgrunnen for at Staten noen år senere gikk inn med støtte til kommersiell produksjon av lydbøker som et prosjekt i en 4-års periode.

2.3.1 Lydbokprosjektet 1990-1993

Statlig stimulering var en del av regjeringens handlingsplan for funksjonshemmede i perioden 1990-93. Den innebar en bevilgning på til sammen tolv millioner kroner til forlagsbasert produksjon av lydbøker, både faglitteratur og skjønnlitteratur, og summen skulle spres jevnt over perioden.

Formålet er nedfelt i handlingsplanen:

For å bedre på mangelen på lydbøker for lesehemmede (synshemmede, dyslektikere, psykisk utviklingshemmede, sterkt bevegelseshemmede) vil det forsøkes ulike måter å stimulere forlagene til å produsere lydbøker. Disse må bli tilgjengelige i bibliotek og bokhandel på lik linje og til samme pris som ordinære bøker. (Regjeringen 1990:33)

Prosjektet skulle øke utvalget av lydbøker, og det skulle forbedre tilgjengeligheten av dem, med hensyn til både kostnad og tilbydersteder. Argumentet var at alle har rett til å tilegne seg god litteratur: "Også lesehemmede har krav på et variert og godt utvalg av lydbøker som er tilpasset deres behov" (Gunnes m.fl. 1993:15). Det var ønskelig at lesehemmede skulle få anledning til å eie lydbøkene, tilsvarende kjøp av bøker i bokhandelen. I tillegg skulle de slippe å føle seg stemplet som "annerledes" fordi de måtte velge fra lydbokhylla i bokhandelen eller levere "resept" på biblioteket.

I følge en artikkel i *Bok og bibliotek* var det Grunnskolerådet som hadde ansvaret for tildeling av prosjektmidlene i begynnelsen (Bødtker 1993:18). Fra september 1991 ble ansvaret flyttet til et prosjektutvalg, Lydbokutvalget, som var administrert av Statens Bibliotektilsyn. De tolv millionene ble brukt på produksjon, informasjon, distribusjon og administrasjon, og oppbygging av samlinger i bibliotekene (Bolin 1994a:8).

I en artikkel i *Blindesaken* går det fram at prosjektet underveis ble kritisert for en stor andel dobbelproduksjon, dårlig rapportering og uklare utgivelsesplaner: Artikkelforfatteren påpeker at ni bokforlag fikk tilsagn om støtte på til sammen to millioner kroner i desember 1991, men at kun fem ferdigproduserte titler var levert inn etter omtrent et halvt år (Myrberg 1992:17).

Det ble etter hvert satt av midler til å produsere kataloger over utgitte lydbøker. Dette har blant annet resultert i 5 utgaver av *Den norske lydbokfortegnelsen*. Om disse kom som et resultat av kritikken, er ikke avklart.

Prosjektet ble utvidet til 1994, og ut fra omtalen i Rapport for Lydbokprosjektet og flere andre artikler har jeg inntrykk av at ved avslutningen var prosjektet delvis vellykket. Det var oppnådd bra produksjon av skjønnlitterære lydbøker, ikke fullt så bra innen faglitteraturen. De synshemmedes tilgang på litteratur var bedret, og den kommersielle produksjonen hadde fått et godt grunnlag for videre utvikling. Prosjektet var kun *delvis* vellykket fordi ett mål i handlingsplanen ikke var oppnådd: Det var fremdeles stor forskjell på prisen på lydbøker og prisen på bøker. Det ble derfor oppfordret til å avskaffe merverdiavgift på lydbøker på lik linje med trykte bøker. I følge Den norske Bokhandlerforeningen ble dette innført fra 1.april 1995, se note 2.

2.3.2 Kampanjen "Lydbøker til bokhandelen" 1994

Én av søknadene som ble innvilget støtte fra Lydbokprosjektet gjaldt Den norske Bokhandlerforeningens kampanje "Lydbøker i bokhandelen". Den ble gjennomført høsten 1994, etter at Bokhandlerforeningen året før hadde foretatt en markedsundersøkelse om dette temaet som en del av et større kartleggingsprosjekt (Bolin 1994b:12). Selv med den statlige støtten som var bevilget gjennom Lydbokprosjektet måtte forlagene vektlegge lydbøker som hadde allmenn appell for å sikre nok salg (Bolin 1994a:8). Gjennom markedsundersøkelsen fikk Bokhandlerforeningen bekreftet at det var et stort markedspotensial innen lydbøker, og de ønsket å påvirke kundene til å kjøpe disse i bokhandelen.

Bok og Samfunn nr. 18 1994 hadde lydbøker som hovedtema, og i én artikkel fremheves det at "Målet med kampanjen [var] å 'alminneliggjøre' lydbøker gjennom profilering og ved bruk av kampanjens butikkmateriell og kommunikasjon for øvrig" (Bolin 1994c:14). Det påpekes videre at kampanjen ønsket å bryte med myten om at lydbøker er et "handikappprodukt". Som en del av kampanjen ga de lydboken "Bli bedre kjent med lydbøker" som inspirasjon til alle medarbeidere i bokhandelene. For å engasjere bokhandlerne til å bli med på prosjektet hadde Bokhandlerforeningen blant annet sikret 40 prosent rabatt, anledning til å bytte lydbøker etter avtale med det enkelte forlag, og 30 dagers kreditt. Overfor kundene var det blant annet utarbeidet kampanjemateriell med egen logo. Bokhandlerforeningen ønsket med dette å fremheve bokhandelen som det naturlige stedet å kjøpe lydbøker. Jeg kan ikke si noe om i hvilken grad kampanjen oppnådde sin målsetning, da jeg ikke har funnet noen rapport eller annet form for vurdering av kampanjen.

2.4 Det kommersielle markedet

2.4.1 Lydbokforlaget

Det har altså i lang tid eksistert lydbøker for synshemmede. Etter hvert oppsto det en bevissthet i det pedagogiske miljøet om forskjeller i behovene til personer med lesevansker i forhold til synshemmede. Som en reaksjon på dette ble Lydbokforlaget etablert i 1987 av Herborg Hongset og Hilde Nyseth, som det første rene lydbokforlaget i Norge. Forlagssjef Herborg Hongset satset blant annet på profesjonelle innlesninger, hovedsakelig av skuespillere. Som utdannet spesialpedagog ønsket hun å forbedre hjelpemidlene for personer med lesevansker og sikre god kvalitet på lydbøkene.

I starten fungerte dette som en kjøkkenbenkbedrift, men antagelig som følge av blant annet den statlige støtten på begynnelsen av 1990-tallet ble produksjonen kraftig utvidet. Forlaget startet en lydbokklubb i 1993. Etter 10 års drift ble den overtatt av De norske

Bokklubbene, og det bidro til å gjøre lydbøker enda mer tilgjengelige på det allmenne markedet.

I løpet av første halvdel av 1990-tallet kjøpte Norges to største bokforlag seg inn i Lydbokforlaget: Aschehoug allerede i 1991 og Gyldendal i 1994 (Berntzen 1999). Damm kjøpte seg inn i 2003 (Solberg 2003b). Underveis har eierskapet vært likt fordelt på hvert av bokforlagene og stiftergruppen. Disse endringene i eierstrukturen har sikret Lydbokforlaget en sikker og stabil tilgang på rettigheter til å gi ut bokforlagenes bøker som lydbøker. Dette er en parallell til *aktøren* Sonys oppkjøp av *aktøren* Ericsson, slik informatikkstudentene beskriver det:

Aktør med kompetanse på teknologi for produksjon og lagring av innhold, samt en stor katalog med opphavsrettigheter for innhold – kjøper – aktør med kompetanse på teknisk infrastruktur og tilbyderkanal (Angell m.fl. 2004:20).

Sitatet gjelder primært musikk- og mobilbransjen, men det er illustrerende for dynamikken i markedet. Lydbokforlaget har oppnådd en dominerende posisjon ved å gjøre strategiske valg.

I samarbeid med NRK begynte Lydbokforlaget å gi ut opptak av hørespill og gamle NRK-opptak som lydbok, der selskapet NRK Lydbokforlaget sto som utgiver. De gamle klassiske hørespillene fra NRK ble en suksess, og ”God aften, mitt navn er Cox” lå i lang tid på topp i salgsstatistikkene til Lydbokforlaget.

2.4.2 Andre aktører

På dette tidspunktet fantes det allerede noe distribusjon av kommersielle lydbøker på originalspråket: Lydlitteratur ble etablert i 1986 og har siden importert lydbøker for salg i Norge (Bjerke og Jensen 1992:7).

Flere aktører satset på utgivelse av lydbøker i de påfølgende årene. I evalueringsrapporten for Lydbokprosjektet er det laget en oversikt over titler som mottok støtte fra prosjektets midler: totalt 173 titler, inkludert to samiske, fordelt på 14 forlag (Lydbokutvalget 1995:vedlegg 3). Dette vil beskrives noe grundigere senere i oppgaven.

Studentene fra Telemark beskriver i sin prosjektoppgave at flere bokforlag og lydbokprodusenter valgte å inngå samarbeid om å gi ut titler eller samkjøre markedsføring (Bjerke og Jensen 1992:13). Av de mange mindre aktørene fra starten av 1990-tallet, er det kun Lydbokforlaget og Fono forlag som har opprettholdt en større andel av den kommersielle lydbokproduksjonen innen skjønnlitteratur for voksne.

Fono forlag ble etablert i 1992. I rapporten for Lydbokprosjektet er Fono og Lydlitteratur registrert sammen i oppføringene over utgivelser med tildelte midler. Dette kan tyde på et samarbeid mellom disse produsentene/utgiverne, men jeg har ikke andre indikasjoner på dette.

Første gang lydbøker er viet egne sider i Årets Bøker er i katalogen for 1991. Der er det oppført tre titler som alle sammen var utgitt av Ariel lydbokforlag. Ut fra dette kan man anta at dette forlaget var en betydelig aktør. Ved henvendelse fikk jeg opplyst at forlaget holdt på med lydbokproduksjon fra 1987 og fram til 1995.⁵

Flere aktører har etter hvert etablert seg relativt sterkt innen produksjon for barn, blant annet Damm med sin leseløver-serie, Jo Vestly Produksjon med Anne-Cath. Vestly-bøkene og Gammafon med store svenske barnebokforfattere som Astrid Lindgren, Sven Nordqvist og Gunilla Bergström.

Cappelen forlag var lenge avventende til hvordan lydbokmarkedet ville utvikle seg. I flere år ga forlaget ut sine titler som lydbok på Fono forlag. I 2003 valgte forlaget å etablere egen lydbokproduksjon, og de første lydbøkene fra den nye avdelingen Cappelen Audio kom ut vinteren 2004.

Det relativt nye Piratforlaget ble etablert i 2005, og fra starten av har de valgt å holde på egne lydbokrettigheter. Ved kontakt med forlaget ble det opplyst at de har gitt ut 8 titler som lydbok.⁶

2.4.3 Nyere utvikling

De siste årene har det blitt vanlig å gi ut lydbok og trykt utgave samtidig: "Presseoppmerksomheten rundt boka hjelper på lydboksalget. Vi gjør derfor det vi kan for å utgi lydboka tett opp til lanseringen av den trykte boka (Gudmundsdottir 2006:54). Ved at bokforlagene enten har egen produksjon, eller har eierandeler i eller samarbeid med lydbokforlagene, samkjøres både produksjon og markedsføring av samme tittel som bok og lydbok. Slike parallelle utgivelser, eller *samutgivelser*, gir en større grad av nyhetsverdi til lydbøkene. Dermed kan lytteleserne være like oppdatert på samtidslitteraturen som bokleserne, og det er noe som har vært etterlyst lenge fra lydbokbrukernes side. I den nevnte artikkelen nevnes det også at det nå er tilfeller der enkelte lydboktitler kommer i større opplag enn flere norske romaner som kommer ut på papir. Jeg kan nevne et kuriosum på hvor

---

⁵ Opplyst av Inger Skjoldager per telefon i november 2006.

⁶ Opplyst av Tine Kjær per telefon desember 2006.

oppdaterte lydbokutgivelsene er: da den siste katalogen til Lydbokforlaget skulle trykkes, var tittelen på én av de nye utgivelsene ikke avklart ennå.

Tilgjengeligheten til lydbøker er særlig forbedret ved at flere av Lydbokforlagets lydbøker fra sommeren 2003 også selges på bensinstasjoner og i Narvesen-kiosker (Larsen 2003). Bakgrunnen for dette er at det har blitt vanlig å lytte til lydbøker i biler, og derfor mente forlaget at produktene burde være tilgjengelige langs veistrekningene. Ved at lydbøker selges i åpne kanaler der folk flest ferdes unngår man også stigmatisering av funksjonshemmede som de eneste brukerne av lydbøker.

Et nyere fenomen er at det fra sommeren 2006 gis ut erotiske lydbøker. I følge en artikkel fra VGs nettsider har to svaksynte kvinner startet med utgivelser av erotiske noveller (Bongard 2006). Dette er et eksempel på at den opprinnelige målgruppens mål gradvis blir realisert: ønsket om en normalisert hverdag. Samtidig har disse utgivelsene potensial til å nå ut til personer uten leseproblemer og som ønsker å lytte som kompensasjon for eller supplement til å lese.

En videre utvikling er lydbøker som podcast. Podcast er lydfiler som er publisert på Internett, og som ved nedlastning kan spilles av på en PC eller en MP3-spiller. Dette er særlig aktuelt å bruke som en abonnementsordning, for eksempel for nyheter og andre oppdateringer (Ericson 2005).

MP3-spillere og faglige lydbøker kan kombineres på en funksjonell måte for bibliotekene. I USA er det vanlig å låne ut digitale lydbøker til personlige MP3-spillere, via nedlastning fra Internett. Dersom låneren ikke har egen PC eller MP3-spiller, kan avspillingsutstyr også lånes på biblioteket (Münchow 2006). Noe tilsvarende er blant annet forsøkt av SIKT – Norsk bibliotekforenings spesialgruppe for IKT i bibliotek (Ericson 2005). Deres kontaktperson jobber ved Sjøkrigsskolen bibliotek, og som en del av språkopplæringen har de forsøkt å låne ut engelskspråklige lydbøker som er lagret på iPod Shuffle-maskiner (Ericson 2005).

Det har også vært forsøkt å etablere en lydbokradio, men i følge nettsiden *bokradioen.no* ble den stoppet etter kort tid, som følge av uenighet rundt utbetaling av vederlag til rettighetshaverne.

Siden 2002 har Lydbokforlaget delt ut en pris for Årets lydbokstemme, for å støtte opp om innlesernes innsats for å spre litteraturen: "Målet med prisen er å påskjønne og sette søkelys på den kunstneriske innsatsen som ligger bak de mange lydbokinnlesningene" (Solberg 2003). Fra 2003 er den inndelt i én pris for best innleste barnebok og en tilsvarende innleserpris for voksenbøker. Dette har til nå vært en forlagsintern pris. Lydbokforlaget skal

ha forsøkt å få til et samarbeid med andre lydbokprodusenter for å gjøre dette til en bransjepris, men dette har ikke vært vellykket (Solberg 2003a).

2.4.4 Avspillingsutstyr

Det kommersielle markedet startet med produksjon av lydbøker på kassetter, ofte kalt lydkassetter. Ved store bøker ble det svært mange kassetter. Dette var både dyrt og lite håndterlig. I løpet av 1990-tallet startet salget av lydbøker på CD. Dette var et lagringsmedium som var blitt vanlig innen musikkbransjen. Det bedret både lyd, pris og håndterbarhet, og etter hvert har stort sett all produksjon kommet ut i dette formatet.

I 2004 gjorde Lydbokforlaget et forsøk på å gi ut en illustrert lydbok for barn på DVD (Mathiasen 2004). Ved å bruke DVD som lagringsmedium kan man bl.a. inkludere illustrasjoner, slik at opplevelsen likner mer på det å lese en bok.

Det nye lagringsmediet nå er datafiler, ofte referert til som MP3-filer. De tre forlagene jeg har mottatt materiale fra har ønske om å gi ut digitale lydbøker. Fono har allerede gitt ut enkelte lydbøker på MP3-format. Lydbokforlaget og Cappelen har planer om å gjøre sine titler tilgjengelige som nedlastbare lydfiler, men de ønsker å sikre de juridiske retningslinjene for produktene.

2.4.5 Dagsaktuelle problemstillinger

Lydbøker omfattes ikke av Bokavtalen, og de er derfor ikke underlagt samme regulering i forhold til fastprisperiode (Solberg 2006a). I den siste tiden har mange av bokhandelkjedene benyttet anledningen til å ha kampanjer med rabatter på lydbøker. Produsentene og forfatterne har vist bekymring for at for lave priser skal undergrave lydbokmarkedet (Solberg 2006a, Solberg 2006b).

Ettersom det er blitt vanlig med avspilling av musikkfiler på mobiltelefoner og på egne spillere, ofte kalt MP3-spillere, har det også vært aktuelt for forlagene å vurdere hvordan dette lagringsmediet vil fungere i forhold til lydbøker. En av utfordringene som produsentene står overfor er om det er behov for kopisperre av det enkelte produktet og hvordan dette eventuelt skal løses.

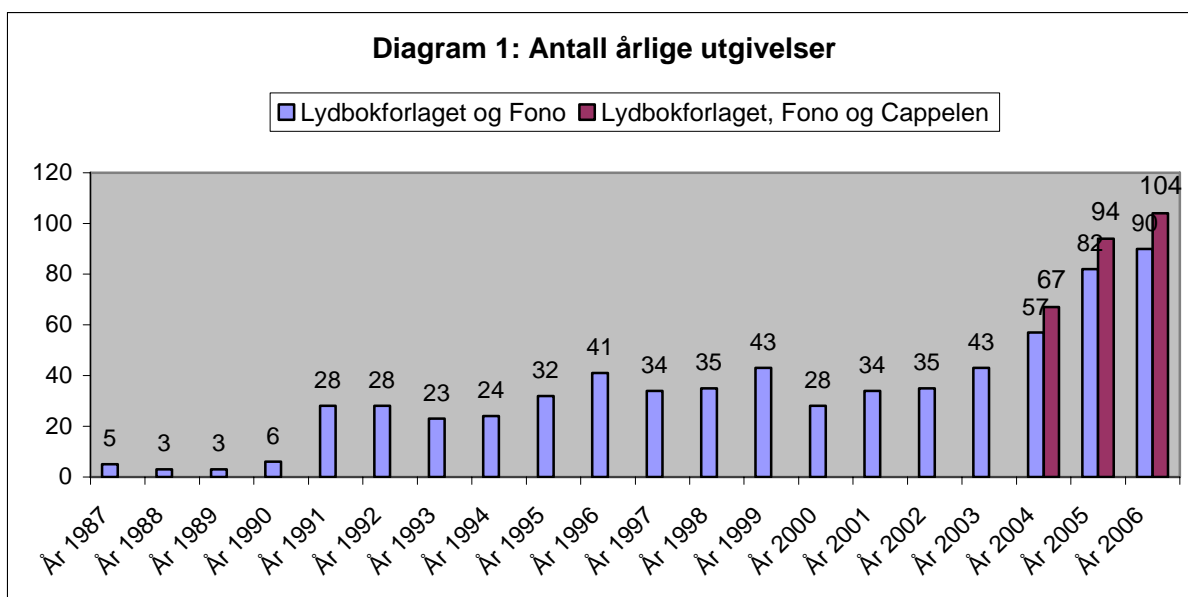
Fono har valgt å trykke en advarsel om kopiering på hver enkelt CD, og dette kan tyde på at forlaget ikke anser kopisperre som aktuelt. Både Lydbokforlaget og Cappelen kommer til å selge lydbøker i form av nedlastbare lydfiler som kan flyttes mellom forskjellige avspillingsmedier. I følge én avisartikkel er Lydbokforlagets løsning lisensbaserte lydfiler som gir begrenset adgang til flytting og kopiering (Gundersen 2005). En annen avisartikkel

henviser til at de har valgt å bruke vannmerke, som sporer eieren av lydfilen for å forhindre ulovlig bruk av produktet (Maartmann-Moe 2006). Dette har forlaget gjort for å sikre seg mot ulovlig kopiering av lydbøkene, i alle fall vil det begrense tilfellene av dette. Cappelen har ennå ikke avklart hvilken løsning de skal velge, men de ønsker å finne en løsning som ivaretar forfatterens rettigheter og samtidig gir en fornuftig løsning overfor kjøperen.⁷

3.0 Utvikling i utgivelsesmengde

I denne oppgaven har jeg valgt å undersøke utviklingen i antall utgitte titler i perioden 1987 til 2006. Mitt materiale er registrerte førstegangsutgivelser av kommersielle lydbøker som inneholder skjønnlitteratur for voksne. Utvalget er hentet fra kataloger og produksjonsoversikter fra Lydbokforlaget, Fono og Cappelen.

3.1 Generelle utgivelsesmønstre

Diagrammet over de samlede utgivelsene viser at produksjonen av skjønnlitteratur for voksne er lav de første årene. I 1991 er det en kraftig stigning, og produksjonen holder seg på samme nivå i 1992. Deretter er det en nedgang i 1993, med en påfølgende jevn stigning til og med 1996. Etter et mindre fall i 1997 stiger antallet igjen fram til en ny topp i 1999. I 2000 er det en kraftig nedgang til samme nivå som i 1991, og dette følges igjen av en jevn stigning fram til 2004. Deretter er det en kraftig stigning fra 2004 til 2006.

⁷ Denne opplysningen har jeg mottatt per e-post 7.12.2006 fra Mari Bjørkeng, redaktør i Cappelen Audio.

Det er to tydelige trekk ved dette bildet: 1. Mellom 1991 og 2003 viser tallene en tendens til et slags bølgemønster: Antallet stiger over perioder på 3-4 år, og deretter synker det, for igjen å stige. 2. Det er en kraftig økning i antall utgitte titler de siste tre årene: Lydbokmarkedet åpner seg.

Mitt materiale kan gi inntrykk av at Lydbokforlaget var enerådende i perioden fram til 1992, men det er beskrevet tidligere i oppgaven at dette ikke var tilfellet. Det er naturlig å se Lydbokprosjektet som en stimulans for økningen i 1991 og videre utover 1990-tallet. Dette vil belyses separat under diagram 1b. Ettersom jeg ikke har informasjon om resultatene av Den norske Bokhandlerforeningens kampanje, er det vanskelig å trekke noen konklusjoner basert på den kjennskapen jeg har.

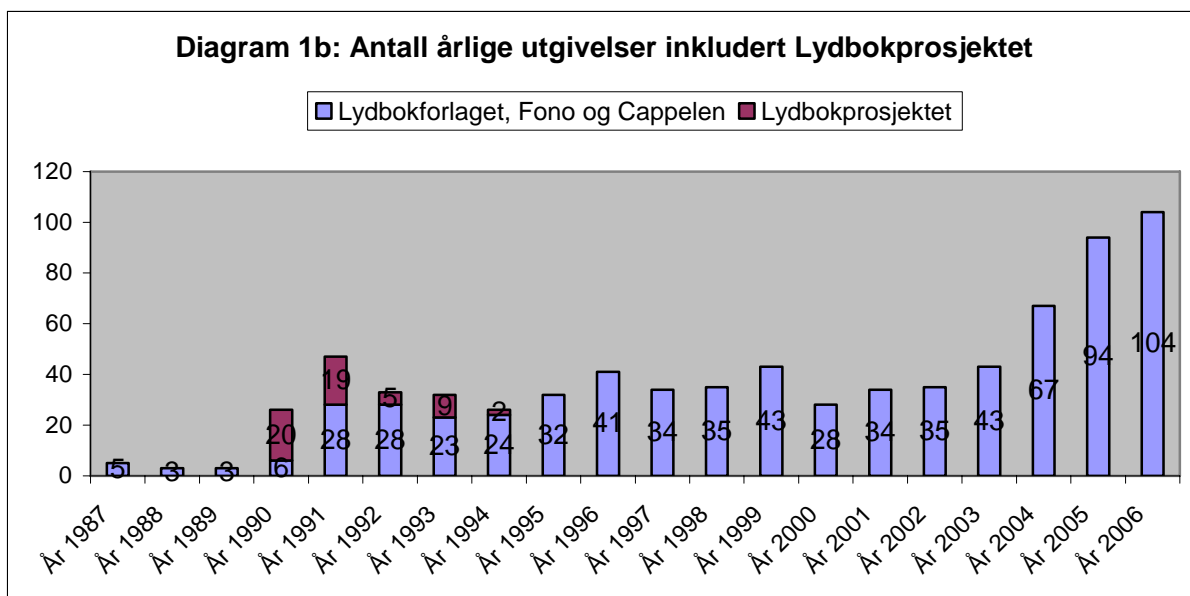
Mellom 2000 og 2003 er det relativt lave utgivelsestall. Sammenliknet med tilsvarende utvikling mellom 1997 og 1999 er det tilnærmet status quo. Med bakgrunn i en økning i antall titler på markedet, samt lavere priser og økt kjennskap til lydbøker blant publikum, burde det gjennomsnittlige antallet utgivelser steget jevnere enn disse dataene viser. En årsak til dette misforholdet kan selvfølgelig være at opplagene for hver enkelt tittel har steget. Det vil være en naturlig utvikling at opplagene øker i takt med etterspørselen.

Tallene for de tre siste årene viser en betydelig økning i tall utgitte titler. I 2005 er antall utgivelser mer enn doblet siden 2003, og økningen fortsetter fra 2005 til 2006. Jeg var nysgjerrig på om Cappelens introduksjon på markedet kunne ha stor betydning for denne utviklingen. Ved å følge tallene for kun Lydbokforlaget og Fono, blå søyler, ser man at dette ikke er tilfellet. Selv uten Cappelens utgivelser er det tydelig at utviklingen går oppover. Dersom stigningen fortsetter i samme tempo, vil tallene for 2007 tilsvare en fordobling i antall titler siden 2004.

Den nylige stigningen i antall titler på markedet bekreftes om man tar en gjennomgang av overskriftene til avisartikler om lydbøker: "Lydbøkene inn i varmen" (Utler 2002), "Gjennombrudd for lydbøker" (Karlsen 2003), "Lydbøker tar helt av" (Koldaas 2004), "Lydboksalg rett til vær" (Gundersen 2005), "Rekordår for lydbøker" (Aasland 2006).

Resultatene i tabellen kan altså deles inn i tre perioder: en oppstartsperiode med lave utgivelsestall, en periode med en jevn produksjon, og til slutt én med en kraftig stigning. Basert på disse resultatene kan man si at lydboken hadde et gjennombrudd i 2004.

Et alternativt diagram over den totale produksjonen vil se slik ut. I dette diagrammet har jeg inkludert titler fra sekundærmaterialet som er skjønnlitteratur for voksne, og som ikke allerede er registrert i primærlisten. Diagram 1b viser samme bølgemønster som diagram 1, men antallet i perioden 1990-1994 er høyere. Ved å inkludere relevant materiale fra Lydbokprosjektet blir produksjonen på begynnelsen av 1990-tallet bedre belyst.

Tabell 1. Antall skjønnlitterære titler for voksne støttet av Lydbokprosjektet, med unntak av titler registrert i primærlisten. Kilde: Rapport for Lydbokprosjektet

	1990	1991	1992	1993	1994
Altera					1
Ariel	4	3	2	1	1
Aschehoug	1	1		1	
Fono/Lydlitteratur	2	1		2	
Gyldendal	3	1		1	
Hilt & Hansteen	8	8	2	2	
Lydbokforlaget		2	1	1	
Oktober	2	3			
Samlaget				1	
Totalt	20	19	5	9	2

Ved å sammenlikne listen over støttede titler med min primærliste fant jeg at 55 utgivelser fra 9 forlag ikke var registrert i primærmaterialet. Etter sammenlikningen er det igjen enkelte utgivelser fra Fono og Lydbokforlaget. I dette materialet er det flere utgaver av samme tittel utgitt av ulike forlag. Jeg har ikke hatt mulighet til å korrigere disse tallene ut fra om utgivelsene har vært tilrettelagte utgaver for personer med spesielle behov. Registreringen

er basert på det året utgaven har fått støtte fra Lydbokprosjektet, og jeg har ingen garanti for om tittelen ble gitt ut samme år som de mottok støtte. Ut fra arbeidet med listene har jeg inntrykk av at det kunne ta 1-2 år fra søknad til utgivelse.

Det sekundære materialet viser stor aktivitet fra ulike forlag som ikke kommer fram gjennom primærmaterialet. Via statlige midler stimulerte Lydbokprosjektet aktivt til å fremme videre utvikling av kommersiell produksjon av lydbøker. Det er derfor mulig å se Lydbokprosjektet som delvis bakgrunn for stabiliteten i markedet gjennom 1990-tallet. Lydbøker som tidligere var et produkt for personer med lesehandikapp, ble nå tilgjengelige for alle.

3.1.1 Forhold mellom forlagenes utgivelsestall

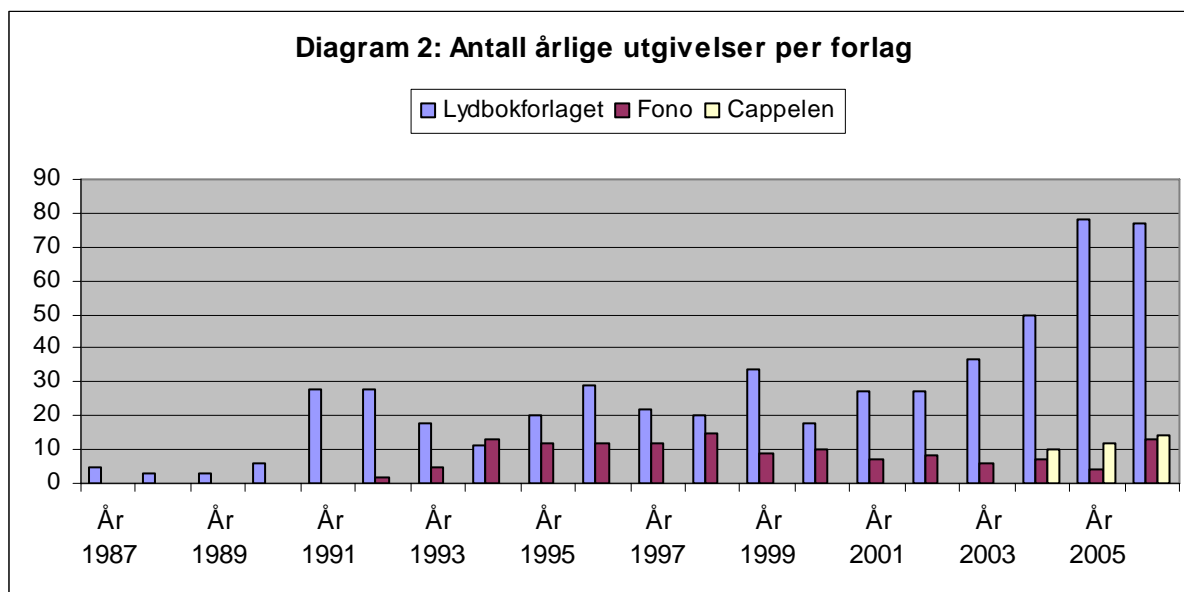

Diagram 2 viser at Lydbokforlaget har en ujevn fordeling av antall nye titler. Fra 1991 gjenspeiler fordelingen i stor grad bølgemønsteret fra den generelle utviklingen, med lave utgivelsestall for 1994 og 2000, høye tall i 1996, 1999 og 2003, og markant stigning de siste årene. Sammenliknet med diagram 1 er tallene uvanlig høye i 2001 og særlig i 2005.

Fono forlag startet med lydbokproduksjon i 1992. Etter en forsiktig oppstart har forlaget en stabil utgivelsesmengde fra 1994 til 1998. Fra 1999 synker antallet, og det er lavt fram til 2006

Cappelen ser ut til å ha posisjonert seg godt i markedet og forlaget har hatt en stabil ekspansjon. Fortsetter denne progresjonen kan katalogen for 2007 fordoble antallet nye titler fra startåret.

Diagram 2 bekrefter at Lydbokforlaget lenge har hatt posisjonen som ”storebror”, og at Fono fungerer som ”lillebror”. Cappelens nyetablerte lydbokavdeling blir i denne sammenheng en form for ”attpåklatt”, ved at de kommer inn i markedet når lydboken som produkt er etablert. Mitt utvalg av primære kilder for denne oppgaven vil derfor innebære at Lydbokforlaget vil være toneangivende i de fleste utviklingstendenser.

Tallene for Fono og Cappelens får et lite misforhold med tanke på at Fono i lang tid ga ut de fleste av Cappelens bøker som ble gitt ut i lydbokformat. Flere av Cappelens titler som tidligere har kommet ut på Fono, har i de senere årene kommet ut på nytt hos Cappelens egen lydbokavdeling.

3.2 Overgang fra kassett til CD

Tabell 2. Oversikt over utgivelsesformat 1992-2003				
År	Kassett	Kassett/CD	CD	Totalt
1991	28	0	0	28
1992	29	1	0	30
1993	20	3	0	23
1994	23	1	0	23
1995	30	1	1	32
1996	39	2	0	41
1997	31	2	1	34
1998	26	7	2	35
1999	18	22	3	43
2000	10	2	16	28
2001	3	0	31	34
2002	0	0	35	35
2003	1	0	43	44
2004	0	0	67	67

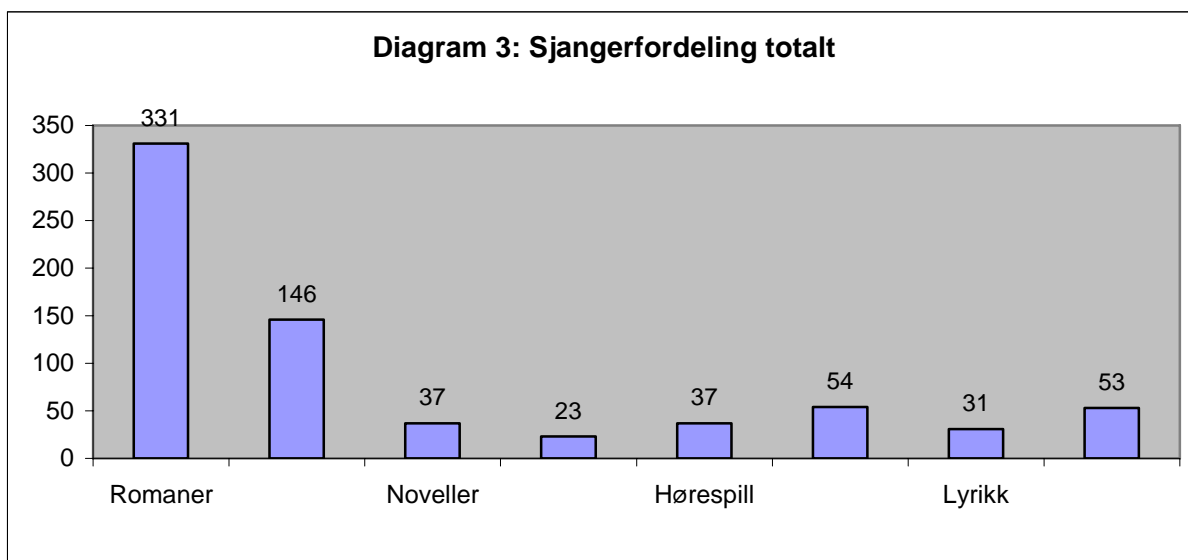
Tabell 2 viser det totale antall utgivelser og fordelingen på utgivelsesformat. Allerede i 1992 ble én tittel gitt ut i begge format. Slike enkeltvise dobbeltutgivelser fortsatte fram til 1998. Fra 1998 til 2002 var det en overgangsperiode med mange dobbeltutgivelser. Fra 1995 kom enkelte utgivelser kun ut på CD. Andelen som kun ble utgitt på CD økte gradvis, og fra 2001 har stort sett alle utgivelser kommet på CD-format.

Primærlista, se appendiks 1, viser at det var Lydbokforlaget som var tidlig ute med forsøk på å gi ut lydbøker både på kassett og CD. De var også først ute med å gi ut alle titlene på CD. I katalogen for 2001 var alle utgivelsene til Lydbokforlaget kun på CD. Dette vil belyses nærmere under punktnedslagene.

Fono kom med sin første CD-utgivelse i 2000, men i løpet av to år var alle utgivelsene på CD. Ettersom alle førstegangsutgivelsene fra Cappelen Audio er på CD, betyr dette at hele lydbokmarkedet var over på CD-format per 2002, med unntak av én enkelt utgivelse på kassett i 2003.

3.3 Sjangerfordeling

Jeg ønsker å se nærmere på hva slags litteratur som formidles som lydbok. I dette kapitlet vil jeg undersøke i hvilken grad de forskjellige sjangrene er representert, og i det neste kapitlet hvordan fordelingen av de forskjellige sjangrene er over tid. Denne analysen vil jeg basere på en inndeling i sjangrene romaner, kriminalromaner – her omtalt som krim, noveller, kriminalnoveller, hørespill, kriminalhørespill, lyrikk og en blandet kategori diverse.

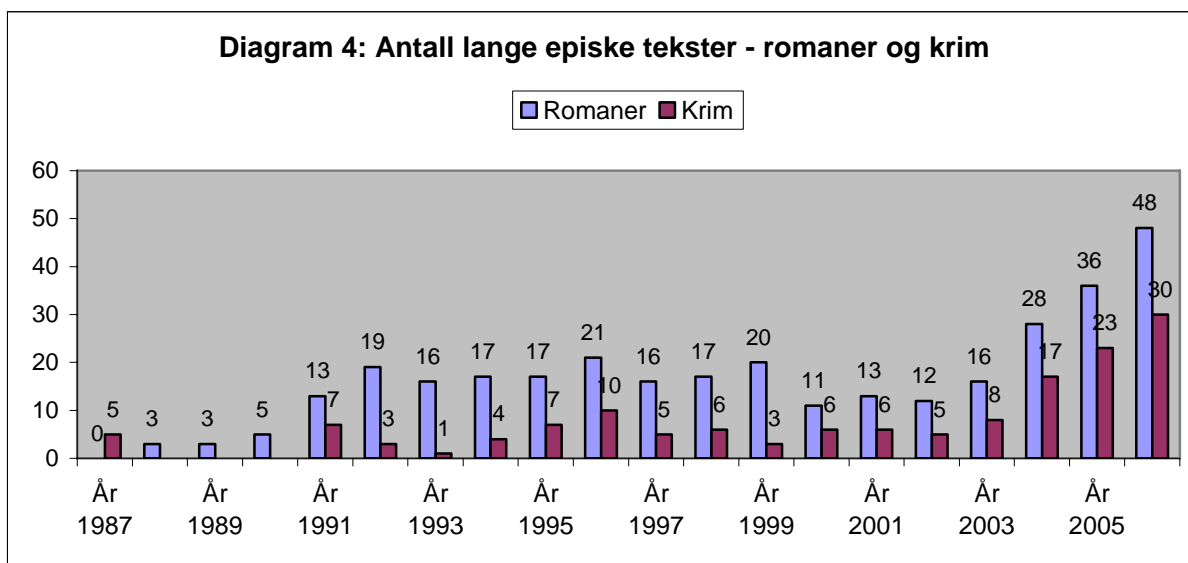
Ut i fra diagram 3 er det tydelig at romaner er den dominerende sjangeren innen lydbøker. I alt utgjør denne sjangeren 46 % av det totale materialet. Kriminalromaner, også kalt krim, utgjør også en vesentlig sjanger med en andel på 21 %. Dette innebærer at lange episke tekster samlet sett fordeler seg over en meget stor del av lydbokmarkedet, totalt 477 av 712 titler. Til sammen utgjør disse to litteraturformene 67 % av det totale markedet.

Av de lange episke tekstene utgjør romaner 68 % og krim 32 %. De korte episke tekstene fordeler seg på 62 % noveller og 38 % krimnoveller.

Innen de dramatiske tekstene er forholdet mellom kriminnhold og ikke-kriminnhold noe annerledes. Hørespill med kriminnhold utgjør 60 % av alle de dramatiske tekstene. Dermed er kriminnholdet godt representert i denne sjangergruppen.

I forhold til det samlede antall utgivelser utgjør de resterende sjangrene hver for seg små andeler. Det er likevel verdt å nevne at antallet lyrikksamlinger er større enn antallet krimnoveller. I denne sammenheng bør det presiseres at enkelte av antologiene også har kriminnhold.

3.4 Sjangerfordeling over tid

I diagram 4 har jeg samlet antall utgitte romaner og kriminalromaner.

Tallene på utgitte romaner er lave i begynnelsen, og følges av gradvise stigninger fram mot årene 1992, 1996 og 1999, og de siste tre årenes tittelantall stiger kraftig. Romanene utgjør en så stor andel av det totale antall utgivelser at mønsteret følger den generelle utviklingen jeg viste i diagram 1. Ved denne sammenlikningen er tallene for 2000 til 2003 overraskende lave.

De første utgivelsene i 1987 består kun av kriminalromaner. Deretter følger 3 år uten kriminallitteratur. I 1991 utgis det 7 krimtitler, og deretter stiger og synker antallet gradvis i en periode fram til 2000. Fra 2000 til 2003 stabiliserer sjangeren seg, før antallet stiger igjen, tilsvarende flere av de andre diagrammene.

I 1992, 1993 og 1999 er det uvanlig lave tall, både for kriminalromanens utvikling, og for forholdet mellom de to sjangrene. Fra 2000 er det relativt like forhold mellom antall utgitte romantitler og krimtitler. Det er verdt å bemerke at dette er det samme forholdet som i 1991.

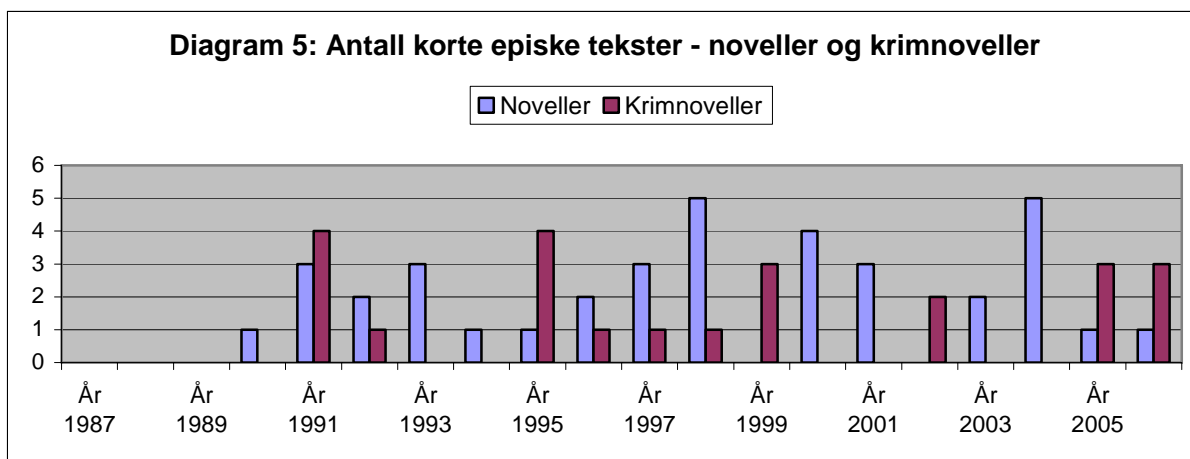

Diagram 5 viser utgivelser av korte episke tekster. Den første novellen i dette materialet kommer ut i 1990. Den videre utviklingen varierer fra null titler i 1999 og 2002 til fem titler i 1998 og 2004. Krimnoveller utgis tilsvarende sporadisk: Fra de første krimnovellene kommer ut i 1991 varierer antallet fra null titler i 1993, 1994, 2000, 2001, 2003 og 2004 til fire titler i 1991 og 1995.

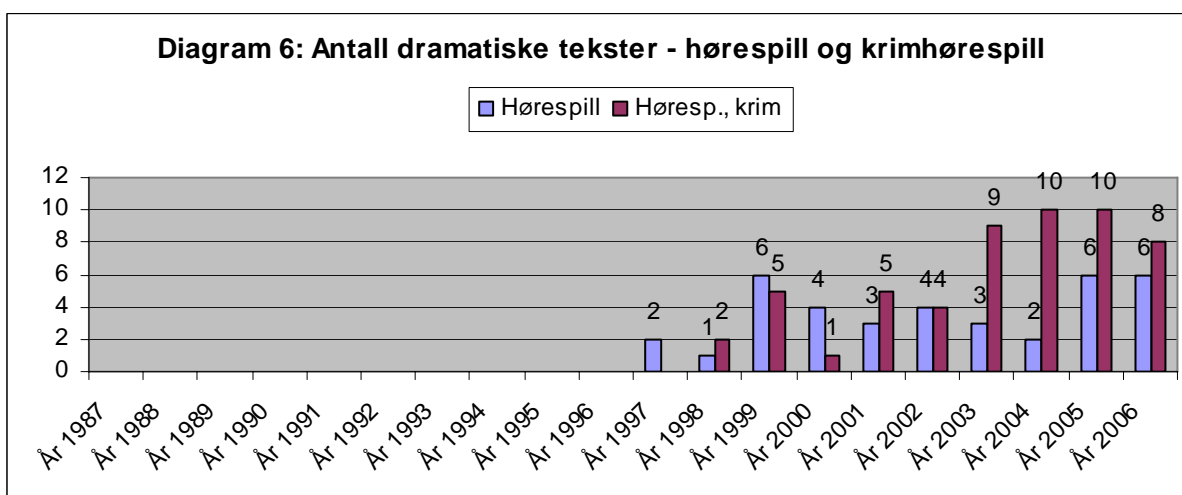

Diagram 6 viser utviklingen innen utgivelser av hørespill og kriminalhørespill. Hørespill begynte først å komme ut på lydbok i 1997. De generelle hørespillene har hatt en varierende tittelmengde på mellom 1 og 6 titler i året. Krimhørespillene har hatt en tilsvarende utvikling til og med 2002. Fra 2003 er derimot tallene for krimhørespill høye og stabile på 8 til 10 titler per år.

Det er kun Lydbokforlaget som har gitt ut den dramatiske sjangeren, i samarbeid med NRK. En mulig årsak til sjangerens popularitet innen lydbokformatet kan være at disse lydbøkene fungerer som et alternativ til radio.

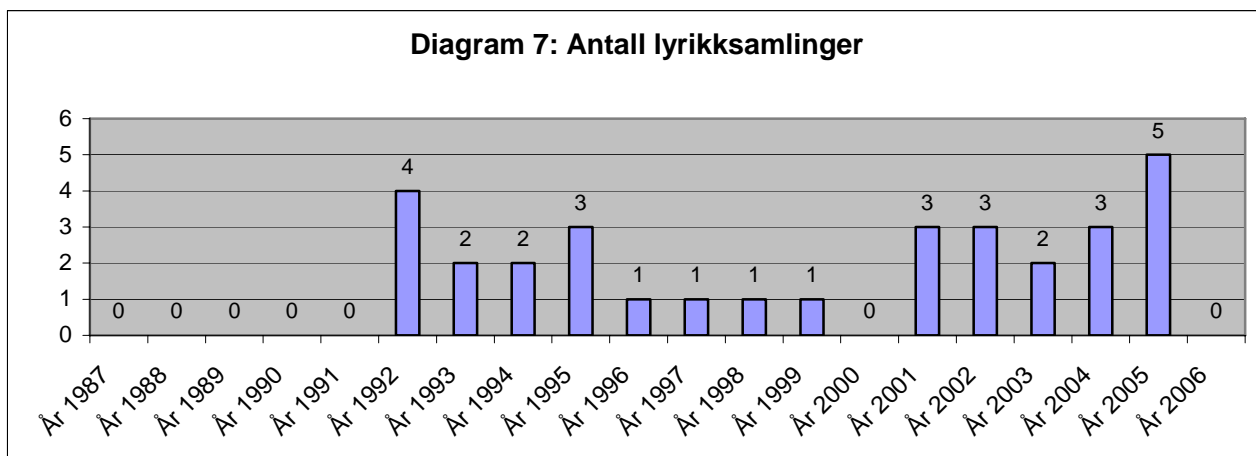

Diagram 7 viser utviklingen innen utgivelser av lyrikk. De første lyrikksamlingene kommer ut i 1992, og de utgjør hele 4 titler. De påfølgende årene kommer det ut færre utgivelser, men det er kun årgangene for 2000 og 2006 som ikke har tilgang på denne sjangeren. Derimot kom det ut hele 5 titler i 2005.

Dette er en sjanger som har få titler og lave opplag innen bokmarkedet, og det samme ser ut til gjelde for lydbokmarkedet. Jevnt over varierer antallet mellom null og fire. Et positivt aspekt er at det er en jevn tilgang på lyrikk som lydbok.

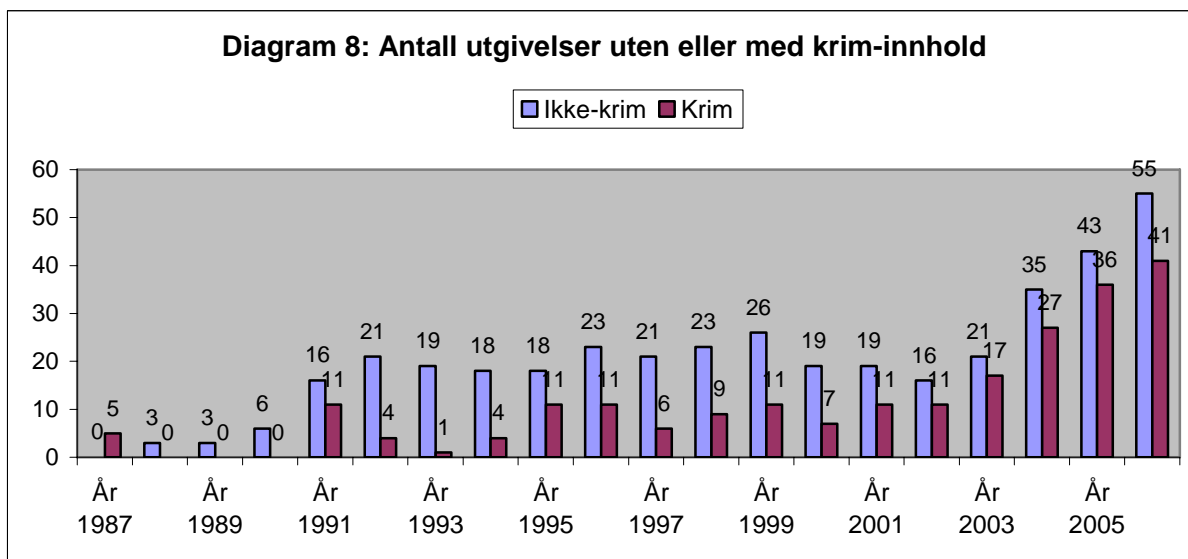

Diagram 8 viser en totaloversikt over årlige utgivelser inndelt etter om de har eller ikke har kriminnhold. Kriminallitteratur har relativt lave tall fram til 2002. Deretter er det en tilsvarende stigning som for den generelle utviklingen. Jeg hadde opprinnelig en forventning om at kriminallitteraturen ville utgjøre en relativt høy andel av de totale utgivelsene. Mitt

materiale viser at antall utgitte titler med kriminallitteratur aldri utgjør mer enn antall utgitte titler uten kriminnhold, men sammenliknet med bokmarkedet er det rimelig å anta at det utgjør en stor andel, i alle fall de siste årene.

4.0 Punktnedslag

4.1 Utvalg og begrunnelse

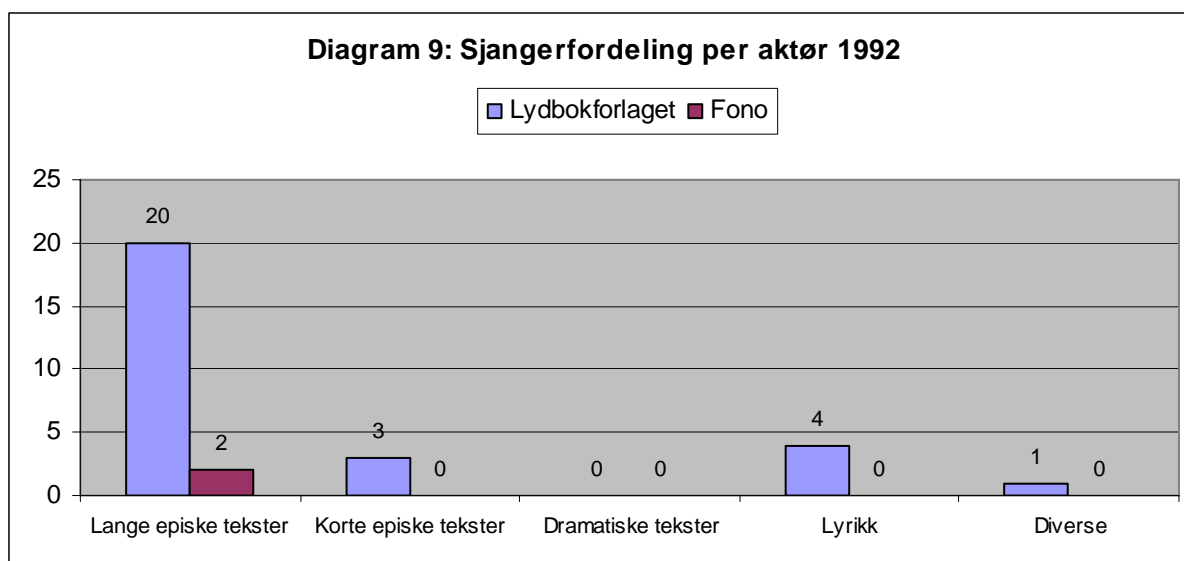
Jeg har vurdert flere løsninger i utvelgelsen av årsproduksjoner som jeg kan fordype meg i. Mitt utgangspunkt var at produksjonsutvalget skulle være jevnt fordelt, at det skulle være fire til fem nedslag, og at de skulle dekke så bredt spekter som mulig. På grunn av materialets innhold har jeg endt opp med å velge fem årsproduksjoner med tre års intervaller: 1992, 1995, 1998, 2001 og 2004. Grunnen til dette er at årene 1987-1990 er lite interessante for analyse, da tallene er for lave. For å få med produksjon fra mer enn ett forlag måtte jeg velge 1992 som det første året. De to første nedslagene vil vise situasjoner som er direkte eller nært relatert til Lydbokprosjektet. Tallene for 1998 og 2001 vil gi data over en periode med et delvis stabilt, delvis ekspanderende marked. I det siste nedslaget i 2004 er det kraftig ekspansjon, og ved å jeg trekke inn tall fra Cappelen kan jeg se disse opp i mot tallene fra Lydbokforlaget og Fono. Punktnedslagene vil altså gi innsikt i en periode med statsstøttet produksjon, gitt mellom 1990 og 1993/1994, og deretter perioden etter statsstøtten, og til slutt vil de gi informasjon fram til nåtida.

Valget av punktnedslag faller til en viss grad sammen med mønsteret for den generelle produksjonen, se diagram 1. De utvalgte produksjonsårene fordeler seg relativt jevnt på de omtalte bølgemønstrene, og de vil verken representere særdeles gode eller dårlige år, sett i sammenheng med de nærliggende årene.

I den grad det er mulig vil jeg se på fordeling av sjanger for de enkelte aktører, i tillegg til lagringsmedium og gjenutgivelser. Mitt materiale er begrenset til antall utgivelser, antall utgitte titler. På tross av at jeg har mange titler er de fordelt over mange år og flere sjangere. Tidvis innebærer dette små tall for hver sjanger i de enkelte årsproduksjonene. Det vil derfor være vanskelig å trekke klare konklusjoner fra materialet som gjengir i punktnedslagene, men de kan vise tendenser og det gir et mer detaljert innblikk i utviklingen.

4.2 Utgivelser i 1992

I tillegg til et forholdsvis stort antall romaner ble det utgitt enkelte andre nye titler i 1992: tre korte episke tekster og hele fire lyrikksamlinger. Med tanke på hvor lite lydbokmarkedet var på denne tiden, ser man likevel de første forsiktige tegn på et bredere utvalg.

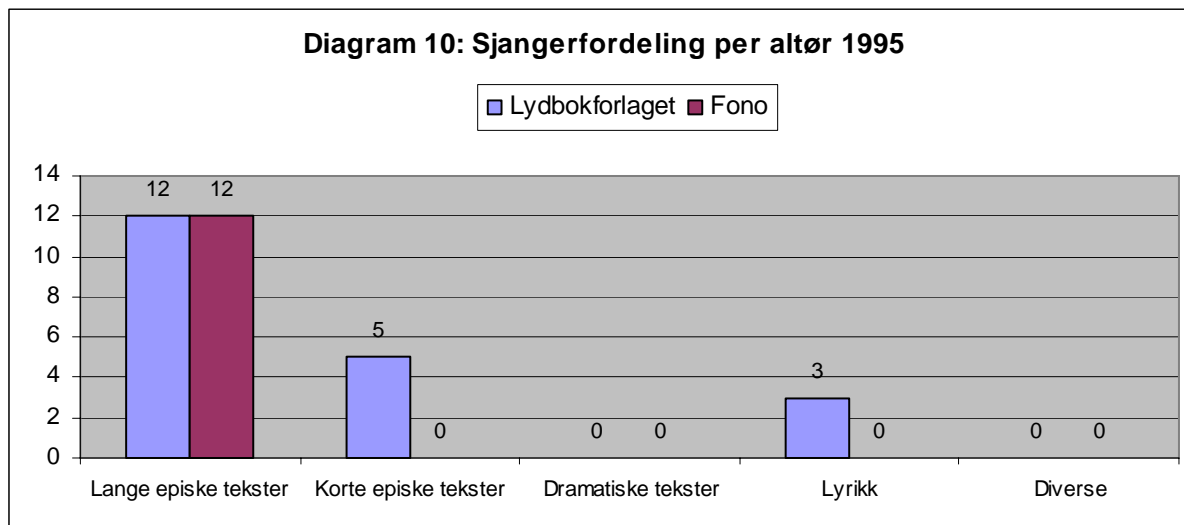
Av totalt 30 titler er kun to lange episke tekster gitt ut av Fono. Resten er utgitt av Lydbokforlaget, inkludert de korte episke tekstene, lyrikken og en antologi under diverse. Dette kommer nok av at Fono forlag ble etablert året før, mens Lydbokforlaget hadde vært på markedet siden 1987.

Alle utgivelsene i 1992 kom på kassett, men én av utgivelsene, antologien *Med hilsen fra Per Aabel*, kom på begge format. Antagelig var dette det første forsøket på å gi ut en lydbok på CD.

Man kan gå ut fra at en senere gjenutgivelse på CD forteller noe om levedyktigheten til litteraturen som ble utgitt på lydbok dette året. Til sammen 14 av 30 titler som opprinnelig ble gitt ut i 1992 ble relansert mellom 2000 og 2004. I utgangspunktet er det begrenset hvor mye litteratur som gis ut på lydbok. Da må man gå ut fra at store deler av dette utvalget er god eller populær litteratur. Når kun omtrent halvparten av titlene blir gitt ut på nytt på et mer moderne lagringsmedium, innebærer dette mindre tilgang til litteratur for dem som ”leser med ørene”.

For den tidlige perioden har jeg kun materiale fra to produsenter, men dersom man ser på rapporten fra Lydbokprosjektet, ser man at det var flere som produserte skjønnlitterære lydbøker for voksne på dette tidspunktet. Tabell 1 under kapittel 3.1 viser at totalt 5 utgivelser innen min avgrensning ble gitt ut dette året av 3 forskjellige forlag.

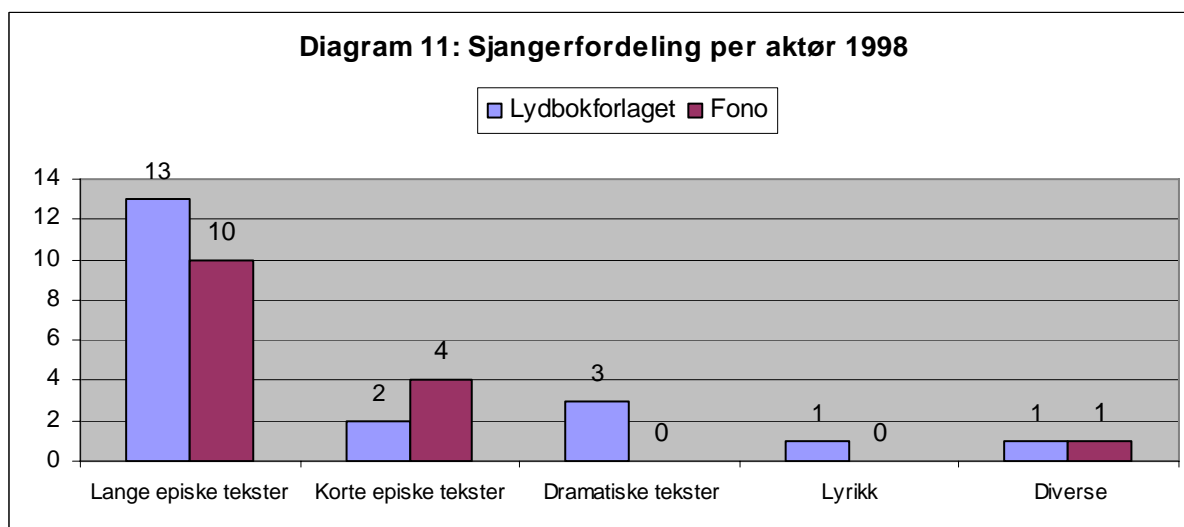
4.3 Utgivelser i 1995

I tallene for 1995 ser man tydelig at Fono har etablert seg sterkere i markedet. Av totalt 32 titler gir Fono ut 12 titler som alle er lange episke tekster. Dette er like mange lange episke tekster som Lydbokforlaget gir ut dette året. Derimot er Lydbokforlaget fremdeles alene om å gi ut korte episke tekster og lyrikk, og det er fremdeles ikke gitt ut hørespill på lydbok.

I 1995 er det igjen kun én utgivelse som ble gitt ut på både kassett og CD. Derimot kom det første gang ut en utgivelse på kun CD og ikke på kassett. Den stabile tendensen er igjen gjeldende for antall gjenutgivelser på et nytt medium: 15 av totalt 31 kassettutgivelser har blitt gitt ut på nytt på CD etter 2000, og enkelte titler har latt vente på seg helt til 2006.

4.4 Utgivelser i 1998

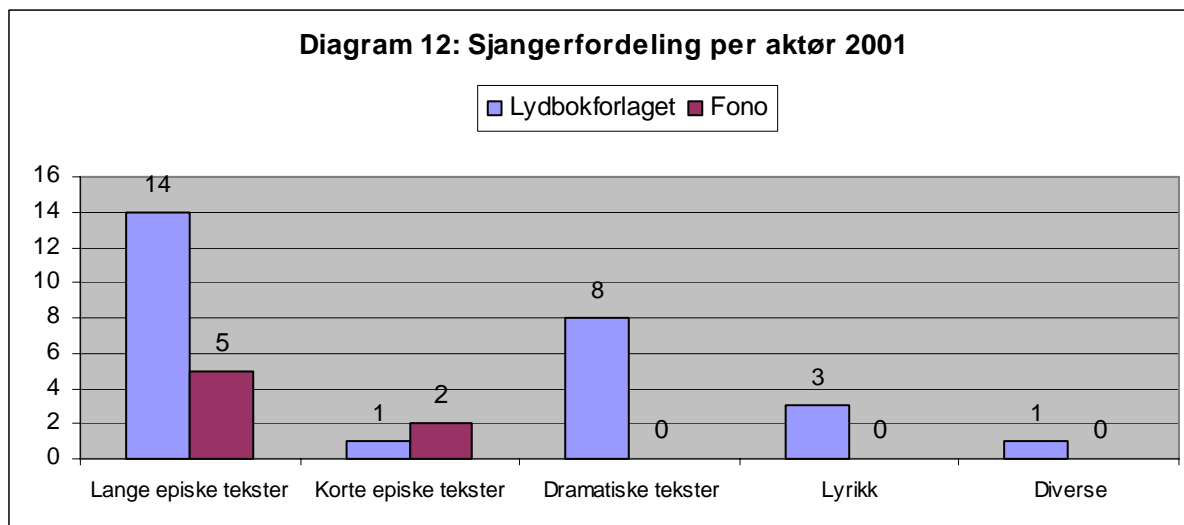
I 1998 har Fono oppnådd en sterkere posisjon i forhold til Lydbokforlaget: Fono ga ut noen færre lange episke tekster og noen flere korttekster enn Lydbokforlaget. I tillegg er én utgivelse registrert under ”diverse”. Med sine 15 utgivelser har likevel Fono totalt sett et lavere antall utgivelser enn Lydbokforlaget, som ga ut til sammen 20 titler.

Hørspill ble utgitt for første gang dette året. De tre utgivelsene kom ut på NRK Lydbokforlaget som følge av Lydbokforlagets samarbeid med NRK fra 1997.

I 1998 var CD’en godt etablert på markedet som lagringsmedium for musikk, og dette gjenspeiler seg i antall utgivelser av lydbøker på CD: 3 av titlene kom på både CD og kassett, og ytterligere to kom kun på CD. Markedet har nå to avspillingssystemer å ta hensyn til, og man kan undre seg over om dette har hatt betydning for det totale antallet utgivelser i denne perioden.

Andelen gjenutgivelser holder seg relativt stabil: Av 26 utgivelser som kun kom ut på kassett var det 12 som ble gitt ut igjen på CD.

4.5 Utgivelser i 2001

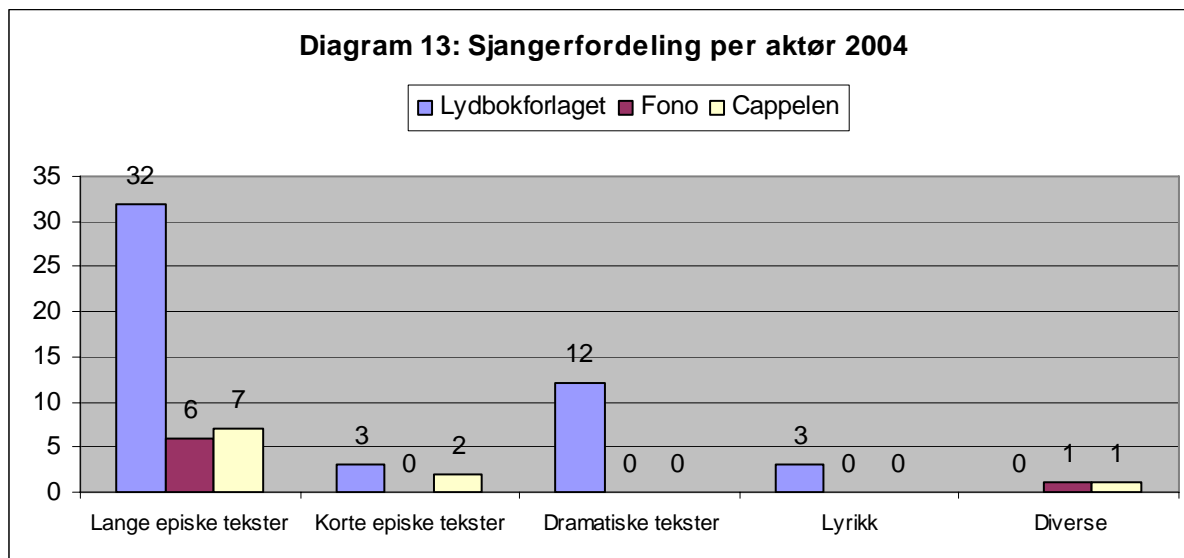

Den utviklingen jeg har sett i materialet fram til 1998, har endret seg fram til 2001. Av totalt 44 titler har Fono bare 7 utgivelser, som alle er episke tekster. Lydbokforlaget markerer at de er en stabil aktør i markedet ved å gi ut til sammen 15 utgivelser av episke tekster to år på rad. I tillegg ga de ut 8 dramatiske tekster, 3 lyrikksamlinger og én tittel under diverse, hvilket er en forbedring i forhold til tallene fra 1998.

Fordelingen på lagringsmedium har frem til 2001 gjennomgått en sterk utvikling siden det forrige punktnedslaget. På dette tidspunktet er alle utgivelser fra Lydbokforlaget på CD.

Fono ga derimot ut 3 av sine titler på kun kassett, hvorav to ble gjenutgitt noen få år senere på CD.

4.6 Utgivelser i 2004

I 2004 kom også Cappelen inn i lydbokmarkedet. De satset sterkt, og innen min avgrensning ga de ut flere titler enn Fono allerede i etableringsåret. Tallene for 2004 viser likevel helt tydelig hvilken posisjon Lydbokforlaget har opparbeidet seg. Dette året ga Lydbokforlaget ut tre ganger så mange lange episke tekster som de to andre konkurrentene til sammen. Ved siden av dette var de alene om å gi ut 12 dramatiske tekster og 3 lyrikksamlinger. Fono hadde 7 utgivelser, hvorav 6 er lange episke tekster og én er registrert under diverse. Cappelen ga ut 10 titler fordelt på 7 lange og 2 korte episke tekster og én under diverse.

Det ble ikke gitt ut noen titler på kassett dette året. En interessant utvikling er at dette er det første året en tittel ble relansert på MP3. Tittelen er *DaVinci-koden*.

5.0 Lydbokens utvikling

Det grunnleggende ønsket til de tidligste lydbokforlagene, samt bakgrunnen for Lydbokprosjektet, var å gjøre litteratur tilgjengelig via lyd. I de foregående kapitlene har jeg forsøkt å undersøke hvor mye og hva slags litteratur som kommer ut på lydbok. Av de mange diagrammene er det hovedsakelig diagram 1, 2 og 3 som er mest informative. Dette kommer av at tallmaterialet er stort nok til at disse diagrammene er representative og kan gi reell informasjon. Disse diagrammene gir god oversikt over utviklingen i markedet, både generelt og for de enkelte forlagene. De resterende diagrammene ville sannsynligvis gitt mer

interessante resultater dersom jeg hadde hatt tilgang til salgstall eller opplagstall som grunnlag for undersøkelsen.

I starten ble lydbøker produsert av ideelle organisasjoner. Denne produksjonen var i begynnelsen kun beregnet for blinde, men etter hvert omfattet den alle personer med en form for ”godkjent” lesehemming. Dette er status for offentlig produserte lydbøker i dag.

Med økonomisk støtte fra Lydbokprosjektet forsøkte mange bokforlag å etablere lydbokproduksjon tidlig på 1990-tallet. I flere av disse forlagene var lydbokproduksjonen mindre prioritert, mens i Lydbokforlaget og Fono forlag var lydbokproduksjon hovedvirksomheten. Denne situasjonen var en følge av juridiske forhold som gjorde at flere bokforlag og lydbokforlag valgte å satse på et samarbeid om utgivelser av bøker som lydbok. I henholdsvis 1991 og 1994 kjøper Aschehoug og Gyldendal andeler i Lydbokforlaget, mens Cappelen inngår samarbeid med Fono forlag om utgivelser av deres boktitler. Som følge av dette var lydbokrettighetene til de tre største bokforlagenes boktitler bundet opp av eierskap eller samarbeidsavtaler i den andre halvparten av 1990-tallet. Lydbokforlaget og Fono forlag blir derfor dominerende på det norske markedet fram til Cappelen forlag i 2004 velger å starte egen lydbokproduksjon.

I forhold til generell utgivelsesmengde har Fono klart å opprettholde en stabil produksjon fram til 2001, mye takket være at de tidligere har gitt ut mange av boktitlene til Cappelen. Det er likevel tydelig at Lydbokforlagets tyngde har hatt mye å si for ekspansjonen i det norske lydbokmarkedet. Dette kan man se ved at de er tidlig ute med å øke både antall titler og sjangertyper. På flere felt har de også vært pionerer i forhold til å ta i bruk ny teknologi.

Min analyse viser at lydbokmarkedet er representert med flere forskjellige sjangere. Det er likevel romaner og kriminalromaner som utgis i størst antall. Man kan forvente at mange av disse er populære titler, såkalte bestselgere. Det er sannsynlig at utvelgelsen av titler for lydbøker blant annet baserer seg på at personer som lytter til lydbøker skal få tilgang til titler som er allment omtalt og diskutert. Om man klarer å opprettholde en balanse der børsen sikrer katedralen, vil man innen lydbokmarkedet kanskje etter hvert se en utvikling der sjangere som har lave utgivelsestall, kan oppnå et mer stabilt eller høyere nivå.

Det faktum at 17 % av de registrerte titlene på kassett ikke er gjenutgitt på CD, forårsaker et tap i tilgangen på litteratur for brukere av lydbøker. Dette er det motsatte av intensjonen bak Lydbokprosjektet og flere av de tidlig etablerte lydbokforlagene. Flere av disse titlene er skrevet av forfattere som fremdeles er aktive, som Erik Fosnes Hansen, Herbjørg Wassmo og Lars Saabye Christensen. Flere kjente eldre titler er heller ikke kommet

ut på CD: *Amtmannens døtre* av Camilla Collett, *Oliver Twist* av Charles Dickens, *Odysseen* av Homer, for å nevne noen. Det er begrenset hvor mye litteratur som kommer ut som lydbok, og selv om det er kostbart å gi ut en tittel på nytt i et nytt medium, er det beklagelig om ikke slike klassikere blir tilgjengelige for nye generasjoner lyttelesere.

6.0 Mulige årsaker til utvikling

Et markant trekk i den generelle utviklingen er at det er en betydelig endring i antall utgitte titler fra og med 2004. Dette er det året Cappelen startet med egne utgivelser, og dette kan være én årsak til denne utviklingen. I diagram 1 viser jeg at dette ikke er den eneste årsaken: selv uten Cappelens utgivelser er det en klar stigning i antall utgivelser fra 2004 og framover. En medvirkende årsak kan heller være de allerede eksisterende forlagenes forberedelser for en ny konkurrent, som attpåtil er et av de store bokforlagene med en dertil stor portefølje av rettigheter å ta av.

En annen årsak kan være kommersialiseringen av Lydbokklubben. Da Lydbokforlagets klubb ble overført til De norske Bokklubbene i 2003, åpnet det opp for et større marked. De norske Bokklubbene har en stor medlemsmasse og dermed et stort reklamepotensial, og i løpet av kort tid oppnådde Lydbokklubben over 10.000 medlemmer (Gjerding 2004). På denne måten ble lydbøker både mer kjent og mer tilgjengelig for en større del av befolkningen.

Gjenutgivelser kan også være med på å styrke utgivelsesmengden. De titlene som gjenutgis på CD vil fungere som nye titler for brukeren. Dette vil gjelde spesielt for de mange nye brukerne av dette mediet.

Effekten av at bok og lydbok gis ut samtidig kan også ha betydning for den sterke utviklingen de siste årene. Lydbokforlagene oppnår gratis reklame gjennom lanseringen av boktitlene, og dette vil ofte hjelpe på lydboksalget. Høyere salgstall vil i neste omgang gi anledning til å utvide titteltallet.

6.1 Sosiokulturelle faktorer

I tillegg til markedsdynamiske forhold er det mange sosiokulturelle faktorer som kan ha hatt påvirkning på lydbokmarkedets utvikling. Vi har i dag et samfunn som vektlegger kvaliteter som effektivitet, evnen til ”å ha flere baller i luften”, og evnen til å takle stress. Vi skal kunne gjøre flere ting samtidig, og vi skal aller helst ha kjennskap til det meste i verden, slik at vi har

noe viktig og konstruktivt å bidra med i en debatt. På godt og vondt har vi et jag etter kunnskap. Å være ignorant og sitte på sidelinjen er lite akseptert.

En av de store mangelvarene er tid. Et nytt moteord er ”tidsklemma”. Vi løper fra det ene til det andre. Det vi gjør skal ha høy kvalitet, selv om vi har alt for lite tid. Vi skal være dyktige på jobben, perfekte foreldre, og vi skal holde oss ”i form”.

Krav om effektivitet og perfeksjonisme kombinert med mangel på tid blir et paradoks når vi samtidig skal tilegne og besitte en god kulturell kapital. Til denne hører litteraturen, det være seg Ibsen sitt arbeid og dets relevans i dagens samfunn, eller samtidslitteraturen og dens forhold til virkeligheten.

En bedret utdanningsgrad i befolkningen er med på å styrke et omfattende behov for kulturell kapital. Med høyere utdanning er det stor sannsynlighet for at en større andel mennesker oppnår høyere refleksjonsnivå. Dette innebærer at vi ønsker utfordringer. Samtidig har vi alt for lite tid.

I et slikt samfunn vil lydboken ha en nyttig funksjon. Den gjør det mulig å nyte god litteratur samtidig med andre aktiviteter. Noen lytteleser i godstolen, andre mens de lager mat eller sykler en tur.

Jeg har her beskrevet at høy utdanning og behov for kulturell kapital, samt elementet tid, eller mangel på sådan, som mulige årsaker til økt bruk, salg og produksjon av lydbøker. Et annet viktig element er bedre økonomi. Vår gode økonomi har generelt sett ført til at vi har endret vårt handlemønster. Vi kjøper mer og oftere enn tidligere, og antagelig gjelder dette også lydbøker.

Mange har valgt bilen som arena for å oppnå kulturell lærdom. Lydbokforlaget har gjort en undersøkelse om lyttesituasjoner i samarbeid med nettbokhandelen mao.no.⁸ Resultatene av denne undersøkelsen er presentert på Lydbokforlagets nettsider, og den viser at det mest vanlige stedet man bruker lydbøker er i bilen. Som følge av vårt lands geografi, er det naturlig at vi kjører mye bil. Vi har mange pendlere, og mange nordmenn ferierer i sitt eget land. Med vår gode økonomi er det i tillegg mange som har nye og komfortable biler. Med mye kjøring og komfortable biler er det ikke underlig at bilen er valgt ut som et godt sted å lytte til lydbøker. Den er et avgrenset rom, som gir mulighet for uforstyrret lytting. Det kan derfor være både underholdende og lærerikt når man kjører alene, i tillegg til at det er samlende når hele familien er på tur.

---

⁸ Nettbokhandelen www.mao.no er nå slått sammen med www.bokkilden.no.

Enda en konkret årsak til den kraftige økningen i antall utgitte titler fra 2004 kan være utvidelsen av salgssteder fra 2003. Dette er beskrevet i kapittel 2.4.3. Ved at lydbøker ble lagt ut for salg på 900 flere steder i nær tilknytning til den mobile arenaen som bilen er, ble denne litteraturformen tilgjengelig for yrkessjåfører og privatsjåfører i store deler av landet. Dette kan ha påvirket salgstallene, som igjen kan ha stimulert til økte utgivelsestall.

6.2 Materialitetens betydning for spredning og tilgjengelighet

Lagringsmedium og avspillingsutstyr i det kommersielle markedet er utviklet av musikkbransjen, for så å bli tatt over av lydbokbransjen. Avspillingsutstyret har blitt en del av hverdagen til ”folk flest”, og er også en integrert del av utstyret i de fleste bilene. Dette er en del av en generell tendens: Vi får gradvis mer teknisk utstyr i hjemmene, og vi blir vant til å forholde oss til teknikk generelt. Potensielle lyttelesere er derfor allerede kjent med avspillingsutstyret når de ønsker å bruke lydbøker.

Lagringsmediet innen musikk og senere lydbøker var i lengre tid kassetter, for så å gå over til CD’er. Innen avspillingsutstyret gikk vi tilsvarende fra å benytte kassettspillere til å bruke CD-spillere. Ved overgangen til datafiler er ikke begrepsbruken like enkel: Man må være påpasselig med hva man legger i begrepene rundt nyere lagringsmedium og avspillingsutstyr. Som følge av at Apple bruker MP3-filer i sine populære iPod’er, brukes begrepet ”MP3-spiller” som fellesbetegnelse om de fleste spillemaskiner, selv om ikke alle benytter det samme filsystemet. Konsekvensen av slike overganger er at man oppnår avspilling med bedre lyd kvalitet. I tillegg blir lagringsmediet mer robust, og får større lagringskapasitet. Som regel får avspillingsutstyret flere funksjoner, og det blir mindre i størrelse, og dermed enklere å håndtere. Tidligere fantes det både stasjonære og bærbare CD-spillere. Den bærbare varianten ga fleksibilitet i forhold til lyttesituasjoner, og dette aspektet ble videreført ved utvikling av MP3-spillerne.

Denne teknologiske utviklingen kan ha noe å si for utviklingen i antall utgitte lydbøker rundt årtusenskiftet. Mine tall over årlige utgivelser, se diagram 1, viser at antallet var noe lavt mellom 2000 og 2003. En mulig bakgrunn for dette kan være at markedet avventet den teknologiske overgangen fra kassett til CD. Den påfølgende stigningen kan videre komme av etableringen av CD som allment brukt lagringsmedium.

Det er altså den teknologiske utviklingen innen musikkbransjen som har lagt grunnlaget for lydbøkernes fysiske utforming og vært avgjørende for utformingen av avspillingsutstyret. Når både lagringsmediet og avspillingsutstyret blir mer fleksibelt, og

dermed mer brukervennlig, samtidig som kvaliteten på lyden opprettholdes eller forbedres, har det vært attraktivt for lydbokbransjen å overføre disse systemene til sitt produkt.

Dersom man sammenlikner utviklingen i tilgang på ulike avspillingsutstyr og relaterte produkter, ser man at kassettspillere ikke lenger er et prioritert avspillingsutstyr:

Tabell 3. Andel som har tilgang til ulike medier og elektroniske tilbud i hjemmet (prosent), etter medietype, tid og statistikkvariabel⁹												
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Kassettspiller	94	91	92	92	90	88	89	83	82	76	74	65
CD-spiller	61	71	75	81	84	87	90	91	93	93	93	96
Minidisk-spiller							16	17	19	24	26	25
DVD-spiller									26	43	61	75
MP3-spiller											22	36
Mobiltelefon						58	68	76	82	86	90	92

Tabellen viser også at CD-spillere nå er vanlige å bruke ved avspilling av lyd, mens minidisk-spillere aldri oppnådde noen sterk posisjon. Ettersom andelen mobiltelefoner med MP3-spiller inkludert, såkalte musikkmobiler, blir stadig større, ser det ut til at MP3-spillere har et potensial til å bli et avspillingsutstyr vi ofte vil bruke. I følge Statistisk Sentralbyrå skal 85 % av lytterne mellom 9 og 79 år benytte CD-spiller i løpet av en dag.¹⁰ Det tilsvarende tallet for MP3-spillere er 26 %. Dette er et høyt tall med tanke på hvor kort tid dette utstyret har vært tilgjengelig.

I informatikkoppgaven fra 2004 tar studentene opp noen tanker om ekspansjonsmuligheter. Basert på en bibliotekars opplysning om at ”etterspørselen etter andre format enn kassett [var] veldig lav inntil det ble vanlig med CD-spiller i bilene” (Angell m.fl. 2004:13), trekker de senere en konklusjon om at ”den store etterspørselen av lydbøker på MP3 vil komme samtidig med at det blir vanlig med spillere i bil som tar både CD og MP3” (Angell m.fl. 2004:15). Om MP3-spillere kommer til å bli innført i biler er uavklart.

I kapittelet om kvalitetstesting skriver de:

Den gjennomsnittlige mobiltelefonen i dag har et vell av avanserte muligheter vi ikke så for bare noen få år siden. Det er kanskje den beste måten å introdusere mobilt

⁹ Kilde: Statistikkbanken, Statistisk sentralbyrå online. www.ssb.no. Tabellen er en variant av tabell 4i *Mediebruksundersøkelsene*.

¹⁰ Kilde: Tabell uten nummer i *Barn og unge 2006*.
http://www.ssb.no/emner/02/barn_og_unge/2006/tabeller/fritid/fritid1600.html

innhold for brukere. Gjennom evolusjonær endring av enheter de allerede er kjente med. (Angell m.fl. 2004:24)

Det er rimelig å tro at det som allerede er kjent i én kontekst vil fortsette å være det mest hensiktsmessige grunnlaget for utvikling av lydbøker og lydboksmateriell, og i denne sammenheng er mobiltelefoner et meget kjent fenomen. Denne tanken støttes av en undersøkelse om forbrukernes tanker om separate MP3-spillere kontra musikkmobiler: ”De fleste (80 %) mente at musikkmobiler gradvis blir mer vanlige enn rene MP3-spillere” (Wolla 2006). Det er videre sannsynlig at avspillingsutstyr som er enkelt å betjene, frakte rundt og koble til annet elektronisk utstyr, som for eksempel til CD-spilleren i bilen eller i stua, vil være en aktuell løsning for fremtiden. Igjen bekreftes dette av deltagerne i undersøkelsen: ”Mange (62 %) vil ha mulighet til å koble musikkavspilleren til øvrige medieprodukter hjemme”. Stikkordet er fleksibilitet: Vi ønsker lett håndterbare flerbruksprodukter som kan kobles til eksisterende utstyr.

7.0 Bokhistoriske problemstillinger

Hva skjer ved overføring av litteratur fra ett format til et annet, i denne sammenhengen fra skrift til nedfestet lyd? Hvordan forholder lydboken seg til boken, og hvordan forholder lydboken seg til skriftlighet og muntlighet?

7.1 Bok versus lydbok

Overføring fra trykt bok til lydbok kan beskrives som en *adaptasjon*. Boka er tilpasset et nytt medium, og teksten gjengis som lyd. Ettersom innlesningsmetodene er noe forskjellige vil adaptasjonsbetegnelsen gjelde i større grad for den kommersielle enn for den tilrettelagte produksjonen. Innen forlagsbasert produksjon er det også varierte innlesnings- eller innspillingsmetoder. Radiohørspill, dramatiseringer og andre former for lydbøker med lydkulisser er i stor grad adapterte. Lydbildet er mer komplekst, enten ved å skape lydeffekter som en lydmessig bakgrunn og forsterkning, eller ved at flere personer spiller forskjellige roller. De ”rene” innlesningene er mer ensartede og kan ses i sammenheng med foreldres høytlesning for barna. Det legges sjel og innlevelse i innlesningene, med variasjon i stemmen for å skape stemning og til tider for å markere dialog, men det er kun den ene stemmen som skaper variasjonen, tilsvarende den indre stemmen når man leser en trykt bok.

Det mest positive aspektet ved lydbøker er at litteraturen blir *tilgjengelig*. Lydbøker kan brukes av alle som har en rimelig god hørsel. Den er et viktig supplement for dem som har redusert syn eller er blinde, og den er nyttig for dem som har permanent eller midlertidig funksjonshemming i forhold til det å håndtere en bok. For det allmenne publikum kan lydboken være et godt alternativ for litterær opplevelse i stort sett alle situasjoner der hodet/ørene er frie, og særlig i situasjoner der man har armene opptatt.

Noe av kritikken mot lydbøker kan være at de kan ses på som delvis ferdigtolket formidling. Ved "egenlesing" må man både forstå selve teksten og innholdet. Man må først kode tegnene og sette dem sammen til meningsbærende setninger. Deretter analyserer man innholdet i disse setningene både enkeltvis og i større sammenhenger. Den siste analysen innbærer en viss grad av tolkning. Ved lyttelesing er dette som regel allerede utført forut for og som en del av innlesningen av lydboken. Dersom innleseren leser med en viss grad av innlevelse vil fortellerens tolkning komme frem i form av variasjon i rytme, toneleie og tempo. Dette aspektet beskriver også informatikkstudentene i sin oppgave: "Å lese en bok for seg selv er oftest en innadvendt og kontemplativ affære, der bokens tekst på sitt beste kan utløse rike tanke- og følelsesmønstre. Ved å lytte til høyttlesning blir man påtvunget en annen persons tolkning på godt og vondt" (Angell m.fl. 2004:20). En negativ konsekvens kan være at en setning som kan forstås forskjellig fra person til person, vil miste noe av denne spennende tvetydigheten ved overføring til lyd.

Det ser ut til at flere litteraturkonsumenter ser en fordel i at innleseren gir en tolkning av teksten. Norlis første bokinspirator, Liv Gade, kommenterer dette i et intervju med Norlis magasin *Bok*: "Jeg må benytte anledningen til å slå et slag for lydbøker; med profesjonelle opplesere som har en unik innlevelse smyer historiene seg inn og gir dobbel leselykke" (Bokinspiratoren 2006: 39). Denne holdningen kommer tydelig frem i bakgrunnen for Lydbokforlagets innleserpris: "Når bok blir til lydbok tilføres en ny dimensjon til bokens verdi, nemlig måten boken formidles til leseren på. Dette kan gjøres både godt og dårlig, og måten det gjøres på vil også påvirke lytterens oppfatning av tekstens kvalitet" (Solberg 2002). Lytteleseren behøver ikke fokusere på flere mentale aktiviteter samtidig, og kan konsentrere seg om å oppfatte teksten som blir opplest og leve seg inn i fortellingens univers.

Hvor mye nytte man har av opplesningen vil alltid variere, akkurat som ved lesing av bøker generelt. Professor Eliassen uttaler seg om dette i det nevnte intervjuet i *Under Dusken*: "Når man lytter til en tekst, vil man nok ha mer fokus på handling, plott og intriger, mens hvordan ting blir sagt kan bli borte. Man får et annet forhold til teksten, og sammenligner man en lytter med en leser, vil nok sistnevnte få en dypere forståelse av teksten". I følge

radioteatersjef Heyerdahl er lytting ”en kunstnerisk opplevelse som folk har gjenoppdaget” (Grotnes 2006). Lytteleserens forhold til den oppleste teksten vil antagelig avhenge av konteksten rundt lyttesituasjonen og hvilken grad av konsentrasjon man oppnår. Dersom man opplever opplesningen med mye støy rundt seg, vil man nok ha fokus på innholdet, ikke fullt så mye på språket. Man vil hovedsakelig følge historien uten å legge så mye merke til hvordan dette blir sagt. Ved rolige omgivelser vil man på den andre siden kunne lytte med oppmerksomhet til forfatterens språk, og eventuelt spole tilbake dersom man vil høre noe på nytt.

Skumlasing er et fenomen som ikke fungerer like godt for lydbøker som for bøker. Det er ikke mulig å jobbe seg raskt gjennom en stabel med lydbøker slik enkelte kan gjøre med bøker. Når man lytter til lydbøker, får man opplest hvert enkelt ord i hele teksten. På denne måten kan man isteden få en helhetlig opplevelse av litteraturen.

I sin bok *En historie om lesning* oppsummerer Alberto Manguel denne kombinasjonen av fordeler og ulemper:

Hva enten det er i et benediktinerkloster eller i de vinterlige rom i senmiddelalderen, i renessansens vertshus eller kjøkkener eller i dagligstuene og sigarfabrikkene i det nittende århundre – ja, selv i dag når vi lytter til et bånd hvor en skuespiller leser en bok, mens vi kjører nedover hovedgaten – så berøver uten tvil høytlesning lytteren noe av den frihet leseren har i kraft av å være leser – frihet til å velge et bestemt tonefall, understreke et bestemt poeng, vende tilbake til et kjært avsnitt. Men høytlesning gir også den mangesidige teksten en respektabel identitet, og den skaper en fornemmelse av enhet i tid og eksistens i rommet som en tekst bare sjelden gjør i en enslig lesers lunefulle hender. (Manguel 1999:122-3)

Høytlesning vil ofte være en smakssak. Det vil avhenge av hva man trives med og hva man er vant til fra tidligere.

7.2 Skriftlighet og muntlighet

Deler av vår litterære arv er opprinnelig overført muntlig, slik som norrøne sagaer, eventyr og folkeviser, men også andre former for skjønnlitteratur har hatt en muntlig tradisjon. I lang tid var det vanlig med private og offentlige høytlesninger, først av nødvendighet, som følge av lav lesekyndighet, i nyere tid mer for gledens skyld.

Professor i litteraturvitenskap ved NTNU Knut Eliassen henviser til dette fenomenet i et intervju med Elin Grotnes i studentavisa *Under Dusken*: ”Ser vi på det historisk, ble romaner fra begynnelsen av lest høyt i forsamlinger. Slik er lydboka et ekko av den

opprinnelige måten å lese romaner på. Stillelesning er et relativt nytt fenomen som har oppstått gjennom de to siste hundreårene”. Radioteatersjef Nils Heyerdahl uttaler seg også i det samme intervjuet: ”Å lytte til historier tilhører det eldste og mest opprinnelige av litteratur og kunst.” Lyttelesing kan formidle den samme spenningen som ved å lytte til andres fremstilling av en historie. Å lytte til en lydbok blir derfor en gammel-ny tilnærmingstype: man tilegner seg litteratur tilsvarende å lytte til muntlige fortellinger.

Studiet av muntlig fortelling er et område i vekst og utvikling, blant annet påvirket av Walter Ongs nyskapende bok *Orality and literacy* fra 1982. De siste årene har det oppstått egne studieretninger i muntlig fortelling ved Høgskolen i Tromsø og ved Høgskolen i Oslo. I boken sin gir Ong en forklaring på det nye fokuset på muntlighet: ”Our understanding of the differences between orality and literacy developed only in the electronic age, not earlier. Contrasts between electronic media and print have sensitized us to the earlier contrast between writing and orality.” (Ong 2002: 2) Han påpeker videre en annen parallell: “The electronic age is also an age of ‘secondary orality’, the orality of telephones, radio, and television, which depends on writing and print for its existence.”

Å lytte til en lydbok kan altså på mange måter sammenlignes med historiefortelling slik det var i ”gamle dager” med gamlefar som fortalte historier i stua. Denne situasjonen går helt tilbake til ur-situasjonen der kunnskap ble formidlet via fortellinger rundt bålet. Byen Marakesh i Marokko er kjent for dette fenomenet, men om få år vil de siste fortellerne foran markedet dø, og denne tradisjonen vil forsvinne. Velstand og utdanning fortrenger den gamle fortellerkunsten. I dag er TV teksten i økende grad, og høytlesing i skolen er det ikke tid til. Å lytte er aktiv innlæring. Slik sett kan lydbøker hente opp igjen deler av denne gamle tradisjonen.

8.0 Avslutning

Lydboken fungerer som litteraturformidler i form av at den er en alternativ måte å tilegne seg litteratur på. Den gjør litteratur tilgjengelig for generelt litteraturinteresserte personer og også for personer som har en lav terskel for å åpne en skjønnlitterær bok.

Den kommersielle lydboken har sin historie tilbake til slutten av 1980-tallet hvor den skulle erstatte mangel på litteratur til lesehemmede. Kommersialisering ble en naturlig følge av kunnskaper, tekniske medier og hjelpemidler, samt et økende behov med bakgrunn i sosioøkonomiske og kulturelle faktorer.

Deler av problemstillingen var å avklare hva slags litteratur som formidles som lydbok. Generelt sett tilsvarte fordelingen av sjangrene relativt godt mine forventninger fra starten av prosjektet. Markedet har ønsket variasjon i utvalget, og dette er til en viss grad oppnådd.

Noe av det som er overraskende er at det tilsynelatende ikke er andre aktører enn Lydbokforlaget sammen med NRK som har gitt ut hørespill eller i alle fall dramatiseringer. Det er selvfølgelig mulig at dette ikke er tilfellet. I så fall er det ikke registrert i det materialet jeg har mottatt.

Romaner utgjør halvparten av den delen av lydbokmarkedet jeg har sett på. Krimlitteratur, og særlig kriminalromaner, har en forholdsvis stor andel av utgivelsene. Det stemmer med at denne sjangeren innen bokformatet regnes som lettere tilgjengelig litteratur. Som lydbok kan den derfor lyttes til uten den store konsentrasjonen omkring teksten.

Lyrikk er en derimot en sjanger som sliter med å oppnå gode opplagstall og salgstall i bokmarkedet, og antall utgivelser er derfor begrensede. Med sin omfattende katalog av lydbokrettigheter har Lydbokforlaget oppnådd økonomisk stabilitet til å kunne gi ut lyrikk nesten hvert år, enkelte år opptil 5 titler. Med tanke på sjangerens svake posisjon i bokverdenen er dette et godt resultat. Det er tydelig at børs- og katedralkreftene er avhengig av hverandre i lydbokmarkedet slik de er i bokmarkedet.

Ved å velge skjønnlitteratur for voksne har jeg valgt bort en stor del av lydbokmarkedet. Det er derfor ikke sikkert at de tendensene jeg har poengtert er gyldige for *hele* lydbokmarkedet.

Omkring spørsmålet om hvor mye litteratur som kommer ut på lydbok, blir svaret begrenset av at jeg kun har sett på en viss type litteratur på lydbok, og jeg har ikke hatt anledning til å sammenlikne dette med tall for bokmarkedet. Antallet lydbøker som kom ut på 1990-tallet ble etter hvert relativt stabilt. Lydbokprosjektet kan ses som en årsak til dette, først og fremst ved at støtten ga produsentene anledning til å oppnå stabilitet, men også ved å gjøre tradisjonelle bokforlag oppmerksomme på det nye markedet. Indirekte er det derfor mulig at Lydbokprosjektet forårsaket den stabiliteten som markedet oppnådde gjennom samarbeidsavtaler og eierandeler.

Gjennombruddet i antall utgivelser kom omkring 2004. Vurderingen av hvilke premisser som ligger til grunn for denne sterke ekspansjonen er den mest interessante delen av oppgaven. Jeg vurderte om Cappelen's introduksjon av egen produksjon hadde betydning, men fikk delvis avkreftet dette. Lydbokklubbens overgang til den store aktøren Bokklubben/De norske Bokklubbene faller sammen med den sterke ekspansjonen, og kan

være medvirkende årsak. Ved å utvide distribusjonen av lydbøker til bensinstasjoner og kiosker, har brukerne fått bedre tilgang til lydbøker, som kan gi utslag på salgstall og utgivelsestall. Samutgivelser kan også ha en betydning, da dette er en sterk trend innen lydbokmarkedet. Tidligere var behovet å få ut lydbøker i det hele tatt. Nå skal de helst utgis samtidig med bokutgaven, og til samme pris eller lavere. Lydbøkene har blitt en ferskvare på linje med den trykte boken. Dette gjør at det blir mer blest om titler spesielt og om lydbøker generelt.

Underveis i dette prosjektet ble det klart at det ikke var tydelige forhold mellom den generelle informasjonen om lydbokmarkedet og det tallmaterialet jeg har samlet inn. Ved å se på spredningen av lagringsmedium og gjenutgivelser, fikk jeg en indikasjon om at den teknologiske utviklingen kunne ha avgjørende betydning. I tillegg til flere salgskanaler, behov for kulturell kapital, tidsklemme, endret handlemønster, komfort og effektivitet, er det sannsynlig at den teknologiske utviklingen i musikkbransjen har lagt sterke føringer for lydboken og lydbokmarkedets utvikling. Derfor er det også rimelig å anta at det er denne utviklingen i kombinasjon med mobilbransjen som vil være avgjørende for fremtidens lydbokmarked.

Jeg vil anta at den siste delen av 1990-tallet kunne bitt bedre belyst ved å ha informasjon om tilgang til mobile avspillingsutstyr som bærbare kassett- og CD-spillere og kassett- og CD-spillere i kjøretøy. Valg innen teknologisk utvikling påvirker i strek grad hvilket medium lydboken introduseres på, og dette styres hovedsakelig av musikkbransjen. Dette gjenspeiles av at musikkbransjens problemer med piratkopiering nå granskes av lydbokmarkedet for å unngå de samme feilene. Ved å se lydboken i en større sammenheng får man altså et mer nyansert bilde av lydbokens situasjon i dagens samfunn.

En videreutvikling av dette stoffet kan være å undersøke hvilke årsaker som ligger bak at flere personer blir lyttelesere. En slik oppgave vil antagelig kunne løses ved å utføre en brukerundersøkelse. En slik undersøkelse vil kunne avdekke hvor stort markedet er for lydbøker. En brukerundersøkelse vil også kunne gi mer utførlig informasjon om forskjeller og likheter mellom litteraturopplevelsen når man leser en bok og når man lytteleser en lydbok. I tillegg til å se på i hvilke situasjoner en lydbok blir brukt, er det interessant å se på hvem som benytter seg av lydbøker. Dette kan man igjen se opp mot undersøkelser som er utført om nordmenns lesevaner. I denne sammenheng kan man også studere tilgjengelighet og bruk av lydbøker i bibliotek, og blant annet se på mulighetene og behovene for en innkjøpsordning for lydbøker.

Et alternativ til en slik brukervinklet oppgave er å gi en mer utførlig undersøkelse av de enkelte bestanddelene av lydbokkretsløpet, slik det er skissert av studentene ved tidligere Telemark distriktshøgskole. Dette kan utdypes ved studere forholdet mellom bok og lydbok, det være seg likheter og forskjeller innen form, pris og salgskanaler.

Jeg håper at denne oppgaven vil spres og inspirere andre til å forske på lydbøker. Det er skrevet mye om litteratur og om lesning, men lite er vinklet mot dette formatet.

9.0 Litteratur

A. Primærtekster:

Cappelen. Utgivelsesoversikt mottatt per e-post 10.07.2006

Fono. Utgivelsesoversikt mottatt per e-post 10.10.2006

Lydbokforlaget. [Årskatalog 1987] Scannet utgave

Lydbokforlaget. *Lydbøker 1991*

Lydbokforlaget. *Lydbøker 92/93*

Lydbokforlaget. *Lydbøker pr. 1.sept. -93*

Lydbokforlaget. *1. oktober 1994*

Lydbokforlaget. *Lydbøker 95/96*

Lydbokforlaget. *Lydbøker 96/97*

Lydbokforlaget. *Skjønnlitteratur [1997]*

Lydbokforlaget. *Nyheter 1997*

Lydbokforlaget. *Komplett katalog 1987-1998*

Lydbokforlaget. *Nyheter 1998*

Lydbokforlaget. *Lydbøker. Nyheter 1999*

Lydbokforlaget. *Lydbøker [2000]*

Lydbokforlaget. *Lydbøker på CD [2001]*

Lydbokforlaget. *Lydbøker på CD 2002*

Lydbokforlaget. *Lydbøker på CD vår 2003*

Lydbokforlaget. *Lydbøker på CD 2003*

Lydbokforlaget. *Lydbøker 2004*

Lydbokforlaget. *Komplett katalog 2005*

Lydbokforlaget. *Lydbokkatalog 2006*

B. Sekundærlitteratur:

- Angell, Marina m.fl. 2004: *Content providing og lydbøker*. Prosjektoppgave ved Institutt for Informatikk. Universitet i Oslo. Oslo
- Berntzen, Gro 1999: "Lytt til boken!" i *Vi over 60* nr 10 1999.
<http://gammel.viover60.no/lesestoff/reportasjer99/lydbok.html> [Lesedato: 21.4.2006]
- Bjerke, Per-Vidar og Lars-Erik Jensen 1992: *Bokhandlernes holdninger til lydbøker – en markedsanalyse*. Prosjektoppgave ved 2-årig bransjeøkonomi. Telemark Distrikthøgskole. [Bø i Telemark]
- "Bokinspiratoren", usignert intervju i *Bok* nr 4, 2006
- Bolin 1994a: "Lydbøker er for alle!" i *Bok og Samfunn* årgang 115, nr. 18. Oslo
- Bolin 1994b: "Et betydelig markedspotensiale" i *Bok og Samfunn* årgang 115, nr. 18. Oslo
- Bolin 1994c: "Bokhandelen i bresjen for lydboken" i *Bok og Samfunn* årgang 115, nr. 18. Oslo
- Bongard, Therese 2006: "Erotikk-lydbøkene kommer" i *Verdens Gang* 31.8.2006.
<http://www.vg.no/pub/vgart.hbs?artid=128345> [Lesedato: 31.8.2006]
- Bødtker, Marit 1993: "Ørene opp for lyd" i *Bok og Bibliotek* årgang 60, nr. 7. Oslo
- Bøhle, Solveig 1997: "Å lese med ørene" i *Bok og Bibliotek* årgang 64, nr. 1. Oslo
- Den norske Bokhandlerforening og Den norske Forleggerforening 1991: *Årets bøker*. Oslo
- Ericson, Anders 2005: "Bibliotekradioen er her!" i *Norsk Bibliotekforening* 03.10.2005.
<http://www.norskbibliotekforening.no/article.php?id=1129&p=1%7C> [Lesedato: 18.4.2006]
- Gjerding, May Linn 2004: "Opplest suksess" i *Verdens Gang* 23.2.2004.
<http://www.vg.no/pub/vgart.hbs?artid=215975> [Lesedato: 13.12.2006]
- Grottnes, Elin 2006.: "Lyden av en tapt tid" i *Under Dusken* 09.1.2006.
<http://www.underdusken.no/html/2006/01/5028.php> [Lesedato: 25.4.2006]
- Gudmundsdottir, Tinna 2006: "Elstad rett hjem" i *Dagbladet* 1.12.2006, s. 54.
- Gundersen, John-Arne Ø. 2005: "Lydbøker til nedlastning" i *Aftenposten* 11.8.2005.
http://www.aftenposten.no/kul_und/litteratur/article1094522.ece [Lesedato: 15.5.2006]
- Gundersen, Tor-Helge 2005: "Lydboksalg rett til vær" i *Dagen* 29.10.2005.
http://www.dagen.no/show_art.cgi?art=8353 [Lesedato: 5.10.2006]
- Gunnes, Sølvi m.fl. 1993: *Lydbøker for alle*. [Oslo]

- ”’Handsfree-bøker’ stadig mer populære”, usignert artikkel i *Adresseavisen* 8.6.2004.
<http://www.adressa.no/nyheter/trondheim/article16554.ece> [Lesedato: 5.9.2006]
- Hongset, Herborg [2001]: ”Lydbøker for elever i grunnskolen” i *Idébok om ... lydbøker. En veiledning i bruk av lydbøker for lesehemmede elever, deres foresatte og lærere*. Læringssenteret. [Oslo]
- Hongset, Herborg 1992: ”Forlagsproduksjon i Norge” i *Lyttelesing*. Herborg Hongset og Jytte Lau (red.). Oslo
- Karlsen, Veronica 2003: ”Gjennombrudd for lydbøker” i *Bergens Tidende* 18.12.2003.
<http://iago.bt.no/kultur/litteratur/article55913.ece> [Lesedato: 18.4.2006]
- Koldaas, Erling 2004: ”Lydbøker tar helt av” i *Trønder-Avisa* 16.11.2004.
<http://www.t-a.no/apps/pbcs.dll/article?AID=/20041116/KULTUR/111160015>
 [Lesedato: 30.8.2006]
- Kulturstatistikk 2003*. Statistisk sentralbyrå, 2004. http://www.ssb.no/nos_kultur/nos_d315/
 Lesedato: 16.5.2006]
- Kummeneje, Kari 2006: *Lånerett* i Norsk Lyd- og Blindeskriftbibliotek 6.12.2006. Web-adresse: <http://www.nlb.no/sitepageview.aspx?sitePageID=1090> [Lesedato: 14.12.2006]
- Larsen, Mona 2003: ”Flere bøker på CD” i *Dagsavisen* 9.7.2003.
<http://www.dagsavisen.no/innenriks2/article706610.ece> [Lesedato: 5.12.2006]
- ”Lydbokens historie”, usignert artikkel i *Tønsberg Blad* 11.7.2006.
<http://www.tb.no/apps/pbcs.dll/article?AID=/20060711/NYHETER/107110276/1298>
 [Lesedato 5.9.2006]
- Lydbokutvalget.1995: ”*Hør en bok*”. *Rapport for Lydbokprosjektet*. Statens Bibliotektilsyn. Oslo
- Maartmann-Moe, Hilde 2006: ”Last ned og lytt” i *Dagbladet* 6.9.2006.
<http://www.dagbladet.no/kultur/2006/09/06/475913.html> [Lesedato: 5.12.2006]
- Manguel, Alberto 1999: *En historie om lesning* [eng. orig. 1996]. Overs. Arthur O. Sandved. Oslo
- Mathiassen, Jorid 2004: ”Lydbok-boom” i *Bok og Samfunn* 8.6.2004.
<http://www.bokogsamfunn.no/Nettutgaven/107716/107844> [Lesedato: 30.8.2006]
- Münchow, Otto von 2006:”Lydbøker via nett” i *Bok og Bibliotek* årgang 72 nr. 4.
<http://www.bokogbibliotek.no/2005/0504/fri-lydbok.html> [Lesedato: 9.5.2006]
- Myrberg, Arild Johan 1992: ”Hvem, hva, hvor – om lydbøker” i *Blindesaken* nr. 4 1992. Oslo
- Regjeringen [1990]: *Regjeringens handlingsplan for funksjonshemmede 1990-93*. Oslo

Solberg, Per Olav 2002: "Kai Remlov: årets lydbokstemme" i *Bok og Samfunn* 20.11.2002.
<http://www.bokogsamfunn.no/Nettutgaven/94856/96845> [Lesedato: 30.8.2006]

Solberg, Per Olav 2003a: "Oftebro og Armand har årets lydbokstemmer" i *Bok og Samfunn* 19.11.2003. <http://www.bokogsamfunn.no/Nettutgaven/122272/122344/107725>
[Lesedato: 30.8.2006]

Solberg, Per Olav 2003b: "Damm satser på lydbøker" i *Bok og Samfunn* 25.2.2003.
<http://www.bokogsamfunn.no/Nettutgaven/96831/98929> [Lesedato: 12.11.2006]

Solberg, Per Olav 2006a: "Bekymret for lave lydbokpriser" i *Bok og Samfunn* 8.6.2006.
<http://www.bokogsamfunn.no/Nettutgaven/122272/122682> [Lesedato: 5.12.2006]

Solberg, Per Olav 2006b: "Lydbokforlaget: Selger mer, tjener mindre" i *Bok og Samfunn* 23.11.2006. <http://www.bokogsamfunn.no/Nettutgaven/123523> [Lesedato: 5.12.2006]

Tanums store rettskrivningsordbok 9. utg. 2005. Oslo

Utlér, Knut 2002: "Lydbøker inn i varmen" i *Aftenposten* 11.11.2002.
http://www.aftenposten.no/kul_und/article433671.ece [Lesedato: 10.12.2006]

Vanberg, Vidar 2005: *Da de første norske grammofonstjernene sang seg inn i evigheten*. Oslo

Woie, Øyvind 2004: "Lytt deg lur" i *Vårt Land* 2.8.2004.
<http://www.vartland.no/apps/pbcs.dll/article?AID=/20040802/KOMMENTAR/40802012/-1/Newsrobots> [Lesedato: 18.4.2006]

Wolla, Jon 2006: "MP3-spillere snart død" i *Hegnar Online* 2.8.2006.
<http://www.hegnar.no/IT-Kanalen/newsdet.asp?id=225043&cat=110> [Lesedato: 6.12.2006]

Åndsverkloven, Lov av 12. mai 1961 nr 2 om opphavsrett til åndsverk m.v.

C. Teori og metode:

Ong, Walter J. 2002: *Orality and Literacy. The technologizing of the word*. London

Østbye, Helge m.fl. 2002: *Metodebok for mediefag*. 2. utgave. Oslo

1987	Kassett			Hare, Cyril	Et engelsk mord	Krim	Lydbokforlaget
1987	Kassett			Hjortsberg, William	Sort engel	Krim	Lydbokforlaget
1987	Kassett			McDonald, Ross	Dødsfellen	Krim	Lydbokforlaget
1987	Kassett			Skagen, Fredrik	Forræderen	Krim	Lydbokforlaget
1987	Kassett			Skagen, Fredrik	Purpurhjerterne	Krim	Lydbokforlaget
1988	Kassett			Bjørnson, Bjørnstjerne	Arne	Roman	Lydbokforlaget
1988	Kassett	2005	CD	Bjørnson, Bjørnstjerne	Synnøve Solbakken	Roman	Lydbokforlaget
1988	Kassett	2004	CD	Bjørnson, Bjørnstjerne	En glad gutt	Roman	Lydbokforlaget
1989	Kassett			Elstad, Anne Karin	Maria, Maria...	Roman	Lydbokforlaget
1989	Kassett	1999	CD	Hamsun, Knut	Victoria	Roman	Lydbokforlaget
1989	Kassett	2005	CD	Kielland, Alexander	Gift	Roman	Lydbokforlaget
1990	Kassett			Fønhus, Mikkjel	Fortellingen om slagbjørnen Rugg	Noveller	Lydbokforlaget
1990	Kassett	2002	CD	Hamsun, Knut	Benoni	Roman	Lydbokforlaget
1990	Kassett	2000	CD	Hamsun, Knut	Pan	Roman	Lydbokforlaget
1990	Kassett	2002	CD	Hamsun, Knut	Rosa	Roman	Lydbokforlaget
1990	Kassett	2002	CD	Lie, Jonas	Familien på Gilje	Roman	Lydbokforlaget
1990	Kassett	2002	CD	Undset, Sigrid	Jenny	Roman	Lydbokforlaget
1991	Kassett			Anker Nini Roll	Kvinnen og den svarte fuglen	Roman	Lydbokforlaget
1991	Kassett	2005	CD	Bjørnson, Bjørnstjerne	Fiskerjenten	Roman	Lydbokforlaget
1991	Kassett	2004	CD	Bull, Jacob Breda	Veslebakken og andre fortellinger	Noveller	Lydbokforlaget
1991	Kassett			Carr, John Dickson	Sort messe	Krim	Lydbokforlaget
1991	Kassett			Elstad, Anne Karin	- for dagene er onde	Roman	Lydbokforlaget
1991	Kassett	2000	CD	Follett, Ken	Nålen	Krim	Lydbokforlaget
1991	Kassett			Garbarek, Vigdis & Jan	Stemmer	Diverse	Lydbokforlaget
1991	Kassett			Henriksen, Vera	Helgenkongen	Roman	Lydbokforlaget
1991	Kassett			Henriksen, Vera	Jærtegn	Roman	Lydbokforlaget
1991	Kassett			Henriksen, Vera	Sølvhammeren	Roman	Lydbokforlaget
1991	Kassett	2006	CD	Herrmann, Richard	Brudene i badekaret - og andre mord	Noveller, krim	Lydbokforlaget
1991	Kassett	2006	CD	Herrmann, Richard	Død mann fra skyene - og andre mord	Noveller, krim	Lydbokforlaget
1991	Kassett	2006	CD	Herrmann, Richard	Med en kniv om natten - og andre mord	Noveller, krim	Lydbokforlaget
1991	Kassett	2006	CD	Herrmann, Richard	Seks skudd ved stengetid - og andre mord	Noveller, krim	Lydbokforlaget
1991	Kassett	2005	CD	Hoel, Sigurd	Veien til verdens ende	Roman	Lydbokforlaget
1991	Kassett			Nyrønning, Sverre M	Ingen ser meg	Roman	Lydbokforlaget
1991	Kassett			Prøysen, Alf	Lørdagsstubber	Noveller	Lydbokforlaget
1991	Kassett			Scott, Gabriel	Det gylne evangelium	Roman	Lydbokforlaget
1991	Kassett			Scott, Gabriel	Kilden - eller brevet om fiskeren Markus	Roman	Lydbokforlaget

1991	Kassett	2004	CD	Sivle, Per	Fante-Nils/Vossa-stubba	Noveller	Lydbokforlaget
1991	Kassett	2006	CD	Småge, Kim	Kainan	Krim	Lydbokforlaget
1991	Kassett			Småge, Kim	Lex Love	Krim	Lydbokforlaget
1991	Kassett			Småge, Kim	Nattdykk	Krim	Lydbokforlaget
1991	Kassett			Småge, Kim	Origo	Krim	Lydbokforlaget
1991	Kassett			Staalesen, Gunnar	Svarte får	Krim	Lydbokforlaget
1991	Kassett	2002	CD	Undset, Sigrid	Fru Marta Oulie	Roman	Lydbokforlaget
1991	Kassett	2005	CD	Undset, Sigrid	Kristin Lavransdatter: Kransen	Roman	Lydbokforlaget
1991	Kassett			Undset, Sigrid	Fortellingen om Viga-Ljot og Vigdis	Roman	Lydbokforlaget
1992	Kass/CD				Med hilsen fra Per Aabel	Diverse	Lydbokforlaget
1992	Kassett	2003	CD	Bjørneboe, Jens	Jonas	Roman	Lydbokforlaget
1992	Kassett			Christensen, Lars Saabye	Blodets bånd	Krim	Fono
1992	Kassett	2002	CD	Christie, Agatha	Mord på Orientekspresen	Krim	Lydbokforlaget
1992	Kassett	2000	CD	Christie, Agatha	Ti små negerbarn	Krim	Lydbokforlaget
1992	Kassett	2005	CD	Duun, Olav	Medmenneske	Roman	Lydbokforlaget
1992	Kassett	2002	CD	Elstad, Anne Karin	Folket på Innhaug	Roman	Lydbokforlaget
1992	Kassett	2003	CD	Elstad, Anne Karin	Folket på Innhaug: Magret	Roman	Lydbokforlaget
1992	Kassett	2003	CD	Elstad, Anne Karin	Folket på Innhaug: Nytt rotfeste	Roman	Lydbokforlaget
1992	Kassett	2003	CD	Elstad, Anne Karin	Folket på Innhaug: Veiene møtes	Roman	Lydbokforlaget
1992	Kassett			Elster, Torolf	De siste dager i Kina	Noveller	Lydbokforlaget
1992	Kassett			Faldbakken, Knut	Evig din	Roman	Lydbokforlaget
1992	Kassett	2002	CD	Falkberget, Johan	Den fjerde nattevakt	Roman	Lydbokforlaget
1992	Kassett			Garborg, Arne	Haugtussa	Lyrikk	Lydbokforlaget
1992	Kassett			Hamsun, Knut	Landstrykere	Roman	Lydbokforlaget
1992	Kassett	2002	CD	Hamsun, Knut	Sult	Roman	Lydbokforlaget
1992	Kassett			Heggland, Johannes	Brødet fra havet: Anna Gyria	Roman	Lydbokforlaget
1992	Kassett			Jacobsen, Roy	Seierherrene	Roman	Fono
1992	Kassett			Jacobsen, Roy	Fata Morgana	Roman	Lydbokforlaget
1992	Kassett			Rud, Nils Johan	Gammel manns høysang	Noveller	Lydbokforlaget
1992	Kassett			Sandemose, Aksel	En flyktning krysser sitt spor	Roman	Lydbokforlaget
1992	Kassett			Skagen, Fredrik	Å drepe en sangfugl	Noveller, krim	Lydbokforlaget
1992	Kassett			Undset, Sigrid	Fattige skjebner	Roman	Lydbokforlaget
1992	Kassett	2005	CD	Undset, Sigrid	Kristin Lavransdatter: Husfrue	Roman	Lydbokforlaget
1992	Kassett	2005	CD	Undset, Sigrid	Kristin Lavransdatter: Korset	Roman	Lydbokforlaget
1992	Kassett	2005	CD	Undset, Sigrid	Lykkelige dager	Roman	Lydbokforlaget
1992	Kassett	2001	CD	Wiese, Jan	Kvinnen som kledte seg naken for sin elskede	Roman	Lydbokforlaget

1992	Kassett				De små gleder: Ord om kjærlighet	Lyrikk	Lydbokforlaget
1992	Kassett				De små gleder: Ord om vennskap	Lyrikk	Lydbokforlaget
1992	Kassett				De små gleder: Ord om glede	Lyrikk	Lydbokforlaget
1993	Kass/CD			Bjørneboe, Jens	Aske, vind og jord	Lyrikk	Lydbokforlaget
1993	Kass/CD			Prøysen, Alf	Prøysen og Prokofjev	Noveller	Lydbokforlaget
1993	Kass/CD				Med hilsen fra Liv Dommersnes	Lyrikk	Lydbokforlaget
1993	Kassett			Braaten, Oscar	Fortelger: O. Braaten	Noveller	Fono
1993	Kassett	2005	CD	Duun, Olav	Ragnhild	Roman	Lydbokforlaget
1993	Kassett	2005	CD	Duun, Olav	Siste leveåre	Roman	Lydbokforlaget
1993	Kassett	2004	CD	Gulbrandsen, Trygve	Der blåser fra Dauingfjell	Roman	Lydbokforlaget
1993	Kassett	2004	CD	Gulbrandsen, Trygve	Ingen vei går utenom	Roman	Lydbokforlaget
1993	Kassett	2004	CD	Gulbrandsen, Trygve	Om bakom synger skogene	Roman	Lydbokforlaget
1993	Kassett	2004	CD	Hamsun, Knut	Under høststjernen	Roman	Lydbokforlaget
1993	Kassett	2002	CD	Hamsun, Knut	Kjærlighetens slaver	Noveller	Lydbokforlaget
1993	Kassett			Hamsun, Knut	Børn av tiden	Roman	Lydbokforlaget
1993	Kassett	2002	CD	Hamsun, Knut	Markens grøde	Roman	Lydbokforlaget
1993	Kassett	2002	CD	Hamsun, Knut	Sværmere	Roman	Lydbokforlaget
1993	Kassett	2006	CD	Hemingway, Ernest	Den gamle mann og havet	Roman	Fono
1993	Kassett	2005	CD	Kielland, Alexander L.	Garman og Worse	Roman	Fono
1993	Kassett	2006	CD	Kielland, Alexander L.	Skipper Worse	Roman	Fono
1993	Kassett			Krokann, Inge	I Dovre-sno	Roman	Lydbokforlaget
1993	Kassett			Nyquist, Arild	Ungdom	Roman	Lydbokforlaget
1993	Kassett			Smith, Wilbur	Diamantjegere	Krim	Fono
1993	Kassett			Undset, Sigrid	Olav Audunssøn i Hestviken del 1	Roman	Lydbokforlaget
1993	Kassett			Vesaas, Tarjei	Det store spelet	Roman	Lydbokforlaget
1993	Kassett				Villblomster	Diverse	Lydbokforlaget
1994	Kass/CD				Med hilsen fra Arne Thomas Olsen	Lyrikk	Lydbokforlaget
1994	Kassett			Alnæs, Karsten	Sabina	Roman	Lydbokforlaget
1994	Kassett	2002	CD	Bojer, Johan	Den siste viking	Roman	Fono
1994	Kassett			Bull, Jacob Breda	Glomdalsbruden	Roman	Fono
1994	Kassett	2006	CD	Duun, Olav	Menneske og maktene	Roman	Lydbokforlaget
1994	Kassett	2004	CD	Elstad, Anne Karin	Julie	Roman	Lydbokforlaget
1994	Kassett			Evensmo, Sigurd	Englandsfarere	Krim	Fono
1994	Kassett	2004	CD	Hamsun, Knut	Den siste glæde	Roman	Lydbokforlaget
1994	Kassett	2004	CD	Hamsun, Knut	En vandrer spiller med sordin	Roman	Lydbokforlaget
1994	Kassett	2006	CD	Holt, Anne	Salige er de som tørster	Krim	Fono

1994	Kassett	2006	CD	Lie, Jonas	Losen og hans hustru	Roman	Fono
1994	Kassett			Lønn, Øystein	Thranes metode og andre noveller	Noveller	Lydbokforlaget
1994	Kassett	2006	CD	Maclean, Alistair	Den usynlige fiende	Krim	Fono
1994	Kassett	2004	CD	Remarque, Erich Maria	Intet nytt fra Vestfronten	Roman	Fono
1994	Kassett			Riverton, Stein	Morderen fra mørket	Krim	Fono
1994	Kassett	2003	CD	Skram, Amalie	Sjur Gabriel	Roman	Fono
1994	Kassett	2005	CD	Skram, Amalie	To venner	Roman	Fono
1994	Kassett			Steinbeck, John	Om mus og menn	Roman	Fono
1994	Kassett			Undset, Sigrid	Olav Audunssøn i Hestviken del 2	Roman	Lydbokforlaget
1994	Kassett			Undset, Sigrid	Olav Audunssøn i Hestviken del 3	Roman	Lydbokforlaget
1994	Kassett			Vik, Bjørg	Elsi Lund	Roman	Fono
1994	Kassett	2001	CD	Vold, Jan Erik	Volds Voice	Lyrikk	Lydbokforlaget
1994	Kassett			Walle, Bjarne	Jordens døtre	Roman	Fono
1994	Kassett	2003	CD	Wassmo, Herbjørg	Huset med den blinde glassveranda	Roman	Lydbokforlaget
1995	CD				Med hilsen fra Arne Thomas Olsen (Wildenvey/Bull)	Lyrikk	Lydbokforlaget
1995	Kass/CD			Mjelve, Sigmund	Er til blir til	Lyrikk	Lydbokforlaget
1995	Kassett	2004	CD	Ambjørnsen, Ingvar	Fugledansen	Roman	Fono
1995	Kassett			Bjørnstad, Ketil	Barnevakt	Roman	Lydbokforlaget
1995	Kassett			Buck, Pearl S	Den gode jord	Roman	Fono
1995	Kassett	2006	CD	Carré, John Le	Spionen som kom inn fra kulden	Krim	Fono
1995	Kassett			Christensen, Lars Saabye	Jubel	Krim	Fono
1995	Kassett	2005	CD	Dahl, Roald	Clauds hund	Novelle, krim	Lydbokforlaget
1995	Kassett	2002	CD	Dahl, Roald	Lydmaskinen og andre hårreisende historier	Noveller, krim	Lydbokforlaget
1995	Kassett			Dahl, Roald	Dypfryst og andre hårreisende historier	Noveller, krim	Lydbokforlaget
1995	Kassett	2000	CD	Dahl, Roald	Et hode kortere og andre hårreisende historier	Noveller, krim	Lydbokforlaget
1995	Kassett			Dostojevskij, Fjodor	Spilleren	Roman	Fono
1995	Kassett	2004	CD	Elstad, Anne Karin	Som dine dager er	Roman	Lydbokforlaget
1995	Kassett			Hamsun, Knut	August	Roman	Lydbokforlaget
1995	Kassett			Hamsun, Knut	Men livet lever	Roman	Lydbokforlaget
1995	Kassett	2004	CD	Hamsun, Knut	Mysterier	Roman	Lydbokforlaget
1995	Kassett			Haslund, Ebba	I mangel av sverd	Roman	Lydbokforlaget
1995	Kassett	2006	CD	Holt, Anne	Demonens død	Krim	Fono
1995	Kassett	2005	CD	Hyldbakk, Hans	Vårsøg. Dikt i utval	Lyrikk	Lydbokforlaget
1995	Kassett			Lagerlöf, Selma	Gösta Berlings saga	Roman	Fono
1995	Kassett			Scheen, Kjersti	Teppefall	Krim	Lydbokforlaget
1995	Kassett			Schjander, Nils	Tårer for en sønn	Roman	Lydbokforlaget

1995	Kassett	2006	CD	Skram, Amalie	Avkom	Roman	Fono
1995	Kassett	2006	CD	Skram, Amalie	S. G. Myre	Roman	Fono
1995	Kassett			Småge, Kim	Sub Rosa	Krim	Lydbokforlaget
1995	Kassett			Sund, Torvald	Sjømannen og Vårherre	Noveller	Lydbokforlaget
1995	Kassett			Suyin, Han	Skinnende dager	Roman	Fono
1995	Kassett	2005	CD	Tolkien, John J. R.	Hobbiten	Roman	Fono
1995	Kassett	2005	CD	Walters, Minette	Kjerringbissel	Krim	Lydbokforlaget
1995	Kassett	2004	CD	Wassmo, Herbjørg	Det stumme rommet	Roman	Lydbokforlaget
1995	Kassett	2004	CD	Wassmo, Herbjørg	Hudløs himmel	Roman	Lydbokforlaget
1995	Kassett			West, Morris	Djevelens advokat	Krim	Fono
1996	Kass/CD			Bye, Erik	Tilbake til sangene	Lyrikk	Lydbokforlaget
1996	Kass/CD			Thorsen, Øyvind	Humringstimen	Diverse	Lydbokforlaget
1996	Kassett	2004	CD	Ambjørnsen, Ingvar	Utsikt til paradiset	Roman	Fono
1996	Kassett			Bjørneboe, Jens	Drømmen og hjulet	Roman	Lydbokforlaget
1996	Kassett			Bojer, Johan	Vår egen stamme	Roman	Lydbokforlaget
1996	Kassett			Borgen, Johan	Noveller I	Noveller	Lydbokforlaget
1996	Kassett	2005	CD	Bronte, Emily	Stormfulle høyder	Roman	Fono
1996	Kassett	2000	CD	Bye, Erik	Munnspill under åpen himmel	Diverse	Lydbokforlaget
1996	Kassett			Collett, Camilla	Amtmannens døtre	Roman	Lydbokforlaget
1996	Kassett	2002	CD	Dahl, Roald	Vertinnen og andre hårreisende historier	Noveller, krim	Lydbokforlaget
1996	Kassett	2002	CD	Duun, Olav	Juvikfolket IV: I eventyret	Roman	Lydbokforlaget
1996	Kassett	2002	CD	Duun, Olav	Juvikfolket V: I ungdommen	Roman	Lydbokforlaget
1996	Kassett	2002	CD	Duun, Olav	Juvikfolket VI: I stormen	Roman	Lydbokforlaget
1996	Kassett	2003	CD	Falkberget, Johan	Nattens brød. An-Magritt	Roman	Lydbokforlaget
1996	Kassett	2006	CD	Fossum, Karin	Se deg ikke tilbake	Krim	Fono
1996	Kassett	2006	CD	Fredriksson, Marianne	Anna Hannna og Johanna	Roman	Fono
1996	Kassett	2002	CD	Gaarder, Jostein	Vita Brevis	Roman	Lydbokforlaget
1996	Kassett	2006	CD	Holt, Anne	Blind gudinne	Krim	Fono
1996	Kassett			Jensen, Axel	Og resten står skrivd i stjernene	Roman	Fono
1996	Kassett			Mykle, Agnar	Lasso rundt fru Luna	Roman	Lydbokforlaget
1996	Kassett	2004	CD	Mykle, Agnar	Sangen om den røde rubin	Roman	Lydbokforlaget
1996	Kassett			Nygårdshaug, Gert	Kiste nr. 5	Krim	Fono
1996	Kassett	2006	CD	Ragde, Anne B.	Zona Frigida	Krim	Lydbokforlaget
1996	Kassett			Shelley, Mary	Frankenstein	Roman	Fono
1996	Kassett	2002	CD	Shute, Nevil	En by som Alice	Roman	Lydbokforlaget
1996	Kassett	2000	CD	Skagen, Fredrik	Nattsug	Krim	Lydbokforlaget

1996	Kassett	2006	CD	Skram, Amalie	Fru Inés	Roman	Fono
1996	Kassett	2006	CD	Skram, Amalie	Lucie	Roman	Fono
1996	Kassett			Småge, Kim	En kjernesunn død	Krim	Lydbokforlaget
1996	Kassett	2006	CD	Stevenson, Robert Louis	Dr. Jekyll og Mr. Hyde	Krim	Fono
1996	Kassett	2003	CD	Sturluson, Snorre	Snorre I	Diverse	Lydbokforlaget
1996	Kassett	2003	CD	Sturluson, Snorre	Snorre II	Diverse	Lydbokforlaget
1996	Kassett	2004	CD	Sturluson, Snorre	Snorre III	Diverse	Lydbokforlaget
1996	Kassett	2002	CD	Staalesen, Gunnar	Skriften på veggen	Krim	Lydbokforlaget
1996	Kassett			Walle, Bjarne	Lapp-Mari	Roman	Fono
1996	Kassett	2000	CD	Waller, Robert James	Broene i Madison County	Roman	Lydbokforlaget
1996	Kassett	2005	CD	Walters, Minette	Døden i ishuset	Krim	Lydbokforlaget
1996	Kassett	2005	CD	Walters, Minette	Olive tok en øks	Krim	Lydbokforlaget
1996	Kassett			Wassmo, Herbjørg	Reiser - Fire fortellinger	Noveller	Lydbokforlaget
1996	Kassett	2005	CD	Weldon, Fay	En hunddjevls bekjennelser	Roman	Lydbokforlaget
1996	Kassett	2005	CD		Soga om Gunnlaug Ormstunge	Diverse	Lydbokforlaget
1997	CD			Thorsen, Øyvind	Ferie, du lissom	Diverse	Lydbokforlaget
1997	Kass/CD			Asbjørnsen & Moe	Erotiske folkeeventyr	Diverse	Lydbokforlaget
1997	Kass/CD			Ibsen, Henrik	Peer Gynt	Hørespill	Lydbokforlaget
1997	Kassett	2005	CD	Ambjørnsen, Ingvar	Brødre i blodet	Roman	Fono
1997	Kassett	2004	CD	Askildsen, Kjell	Hundene i Tessaloniki	Noveller	Lydbokforlaget
1997	Kassett	2006	CD	Austen, Jane	Stolthet og fordom	Roman	Fono
1997	Kassett	2003	CD	Bjerke, André	De dødes tjern	Krim	Lydbokforlaget
1997	Kassett	2004	CD	Brontë, Charlotte	Jane Eyre	Roman	Fono
1997	Kassett	2000	CD	Christie, Agatha	Mordet på seiersballet	Noveller, krim	Lydbokforlaget
1997	Kassett			Eskeland, Ivar	Beste kåseri 1974-1985	Diverse	Lydbokforlaget
1997	Kassett			Eskeland, Ivar	Beste kåseri 1988-1997	Diverse	Lydbokforlaget
1997	Kassett	2006	CD	Falkberget, Johan	Nattens brød. Plogjernet	Roman	Lydbokforlaget
1997	Kassett	2006	CD	Follett, Ken	Den tredje tvilling	Krim	Fono
1997	Kassett	2004	CD	Fossum, Karin	Den som frykter ulven	Krim	Fono
1997	Kassett	2006	CD	Fossum, Karin	Evas øye	Krim	Fono
1997	Kassett	2006	CD	Guillou, Jan	Rød Hane	Roman	Fono
1997	Kassett	2002	CD	Hamsun, Knut	Det vilde kor	Lyrikk	Lydbokforlaget
1997	Kassett			Haugen, Tormod	Jonas og Maja	Roman	Lydbokforlaget
1997	Kassett	2004	CD	Hemingway, Ernest	Farvel til våpnene	Roman	Lydbokforlaget
1997	Kassett			Hjorth, Vigdis	Hysj!	Roman	Fono
1997	Kassett	2006	CD	Holt, Anne	Mea Culpa	Roman	Fono

1997	Kassett			Homer	Odysseen	Diverse	Lydbokforlaget
1997	Kassett			Hugo, Victor	De elendige	Roman	Fono
1997	Kassett	2003	CD	Ibsen, Henrik	Fruen fra havet	Hørespill	Lydbokforlaget
1997	Kassett	2006	CD	Kristiansen, Kristian	Adrian Posepilt	Roman	Lydbokforlaget
1997	Kassett	2005	CD	Lindell, Unni	Slangebæreren	Krim	Lydbokforlaget
1997	Kassett	2000	CD	London, Jack	Gullgraverliv	Noveller	Lydbokforlaget
1997	Kassett			Mathisen, Leif	Anekdotskatter	Noveller	Fono
1997	Kassett			Pollestad, Kjell	Parabol	Roman	Fono
1997	Kassett			Skagen, Fredrik	Rekyl - en roman om kjærlighet og død	Roman	Lydbokforlaget
1997	Kassett			Tikkanen, Märta	Personlige anliggender	Roman	Lydbokforlaget
1997	Kassett	2002	CD	Vesaas, Tarjei	Fuglane	Roman	Lydbokforlaget
1997	Kassett			Waller, Robert James	Sakte vals i Cedar Bend	Roman	Lydbokforlaget
1997	Kassett				Egilssoga	Diverse	Lydbokforlaget
1998	CD			Askildsen, Kjell	En plutselig frigjørende tanke	Noveller	Lydbokforlaget
1998	CD			Børli, Hans	Dikt i utvalg	Lyrikk	Lydbokforlaget
1998	Kass/CD	2003		Becker, Rolf og Alexandra	Dickie Dick Dickens. Første serie. Del 2	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
1998	Kass/CD	2003		Becker, Rolf og Alexandra	Dickie Dick Dickens. Første serie. Del 1	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
1998	Kass/CD			Børresen, Odd	Det norske folks bedrøvelige liv og historie	Diverse	Lydbokforlaget
1998	Kass/CD			Christie, Agatha	Plymouthekspressen	Noveller, krim	Lydbokforlaget
1998	Kass/CD			Doyle, Arthur Conan	Hunden fra Baskerville	Krim	Lydbokforlaget
1998	Kass/CD			Ibsen, Henrik	Hedda Gabler	Hørespill	Lydbokforlaget
1998	Kass/CD			Loe, Erlend	Naiv.Super	Roman	Lydbokforlaget
1998	Kassett			Ambjørnsen, Ingvar	Natt til mørk morgen	Noveller	Fono
1998	Kassett	2006	CD	Ambjørnsen, Ingvar	Hvite niggere	Roman	Fono
1998	Kassett	2006	CD	Aukrust, Kjell	Ludvig	Diverse	Fono
1998	Kassett			Bengtsson, Frans G.	Sjøfarer i vesterveg: Røde orm	Roman	Lydbokforlaget
1998	Kassett	2006	CD	Christensen, Lars Saabye	Den misunnelige frisøren	Noveller	Fono
1998	Kassett	2004	CD	Elstad, Anne Karin	Lenker	Roman	Lydbokforlaget
1998	Kassett	2006	CD	Fossum, Karin	Djevelen holder lyset	Krim	Fono
1998	Kassett	2006	CD	Fredriksson, Marianne	Simon og Eiketræne	Roman	Fono
1998	Kassett	2002	CD	Fønhus, Mikkjel	Trollelgen	Roman	Lydbokforlaget
1998	Kassett			Hardy, Thomas	Borgermesteren	Roman	Fono
1998	Kassett			Henriksen, Vera	Stavkjerringa	Roman	Lydbokforlaget
1998	Kassett	2006	CD	Holt, A. /Reiss-Andersen, B	Løvens gap	Krim	Fono
1998	Kassett			Jacobsen, Roy	Ismael	Roman	Lydbokforlaget
1998	Kassett			Kielland, Alexander L.	Novelletter	Noveller	Fono

1998	Kassett			Ludlum, Robert	Nimrodligaen	Krim	Lydbokforlaget
1998	Kassett			Maugham, Somerseth	Noveller	Noveller	Fono
1998	Kassett			Pilcher, Rosamunde	Snø i april	Roman	Fono
1998	Kassett			Roy, Arundhati	Guden for små ting	Roman	Lydbokforlaget
1998	Kassett	2000	CD	Skagen, Fredrik	Blackout	Krim	Lydbokforlaget
1998	Kassett	2000	CD	Småge, Kim	Containerkvinnen	Krim	Lydbokforlaget
1998	Kassett			Steen, Thorvald	Kongen av Sahara	Roman	Fono
1998	Kassett	2000	CD	Süskind, Patrick	Parfymen	Roman	Lydbokforlaget
1998	Kassett	2003	CD	Tolkien, John J. R.	Ringenes Herre del 1	Roman	Fono
1998	Kassett			Turgenjev, Ivan	Fedre og sønner	Roman	Fono
1998	Kassett			Wassmo, Herbjørg	Dinas bok	Roman	Lydbokforlaget
1998	Kassett			Wolf, Virginia	Til fyret	Roman	Fono
1999	CD			Sirowitz, Hal	Sa mor	Lyrikk	Lydbokforlaget
1999	CD				Hallo i uken Vår 98	Diverse	Lydbokforlaget
1999	CD				Hallo i uken Høst 98	Diverse	Lydbokforlaget
1999	Kass/CD			Baricco, Alessandro	Silke	Roman	Lydbokforlaget
1999	Kass/CD			Becker, Rolf og Alexandra	Dickie Dick Dickens. Andre serie. Del 1	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
1999	Kass/CD			Becker, Rolf og Alexandra	Dickie Dick Dickens. Andre serie. Del 2	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
1999	Kass/CD			Boge, Anne-Lise	Arvesynd: Betroelsen	Roman	Lydbokforlaget
1999	Kass/CD			Boge, Anne-Lise	Arvesynd: Hemmeligheten	Roman	Lydbokforlaget
1999	Kass/CD			Boge, Anne-Lise	Arvesynd: Skjebnemøte	Roman	Lydbokforlaget
1999	Kass/CD	2005	CD	Christie, Agatha	Den tilslørte damen	Novelle, krim	Lydbokforlaget
1999	Kass/CD			Christie, Agatha	4' 50 fra Paddington	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
1999	Kass/CD			Christie, Agatha	Mysteriet i Cornwall	Noveller, krim	Lydbokforlaget
1999	Kass/CD			Ibsen, Henrik	Brand	Hørespill	Lydbokforlaget
1999	Kass/CD			Ibsen, Henrik	Jon Gabriel Borkmann	Hørespill	Lydbokforlaget
1999	Kass/CD			Ibsen, Henrik	Fru Inger til Østråt	Hørespill	Lydbokforlaget
1999	Kass/CD			Ibsen, Henrik	De unges forbund	Hørespill	Lydbokforlaget
1999	Kass/CD			Ibsen, Henrik	Samfunnets støtter	Hørespill	Lydbokforlaget
1999	Kass/CD			Kvennavika, Martin	Humørperler	Diverse	Lydbokforlaget
1999	Kass/CD			Larsen, Vetle Lid	Tulipandronningen	Roman	Lydbokforlaget
1999	Kass/CD			Nordby, Terje	Come Back, Liza	Hørespill	Lydbokforlaget
1999	Kass/CD			Ullmann, Linn	Før du sovner	Roman	Lydbokforlaget
1999	Kass/CD			Wilde, Oscar / Poe, Edgar A.	Spøkelseshistorier fra verdenslitteraturen	Noveller, krim	Lydbokforlaget
1999	Kass/CD	2005	CD	Wyndham, John	I trifidenes dager	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
1999	Kass/CD			Zapffe, Peter W. / Aas, Einar K.	Humørperler	Diverse	Lydbokforlaget

1999	Kass/CD				Knut Gribbs bedrifter	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
1999	Kassett	2004	CD	Dickens, Charles	En julefortelling	Roman	Fono
1999	Kassett			Dickens, Charles	Oliver Twist	Roman	Fono
1999	Kassett	1999	CD	Duun, Olav	Juvikfolket I: Juvikingar	Roman	Lydbokforlaget
1999	Kassett	1999	CD	Duun, Olav	Juvikfolket II: I blinda	Roman	Lydbokforlaget
1999	Kassett	2000	CD	Duun, Olav	Juvikfolket III: Storbrylloppet	Roman	Lydbokforlaget
1999	Kassett	2006	CD	Falkberget, Johan	Nattens brød. Johannes	Roman	Lydbokforlaget
1999	Kassett	2006	CD	Fossum, Karin	De gales hus	Krim	Fono
1999	Kassett			Haff, Bergljot Hobæk	Skammen	Roman	Lydbokforlaget
1999	Kassett			Hansen, Erik Fosnes	Beretninger om beskyttelse	Roman	Fono
1999	Kassett	2006	CD	Loe, Erlend	L	Roman	Fono
1999	Kassett	2005	CD	Nesbø, Jo	Flaggermusmannen	Krim	Lydbokforlaget
1999	Kassett	2005	CD	Nilsen, Tove	Skyskraperengler	Roman	Fono
1999	Kassett			Rypdal, Arild	Himmelens villmenn	Krim	Lydbokforlaget
1999	Kassett	2003	CD	Tolkien, John J. R.	Ringenes Herre del 2	Roman	Fono
1999	Kassett			Vik, Bjørg	Roser i et sprukket krus	Roman	Fono
1999	Kassett			Wassmo, Herbjørg	Karnas arv	Roman	Lydbokforlaget
1999	Kassett			Wassmo, Herbjørg	Lykkens sønn	Roman	Lydbokforlaget
1999	Kassett				Tusen og én natt del 1	Diverse	Fono
2000	CD			Becker, Rolf og Alexandra	God aften, mitt navn er Cox (Mord er straffbart)	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2000	CD			Behn, Ari	Trist som faen	Noveller	Lydbokforlaget
2000	CD			Fossum, Karin	Elskede Poona	Krim	Fono
2000	CD			Gaader, Jostein	Maya	Roman	Lydbokforlaget
2000	CD			Ibsen, Henrik	Et dukkehjem	Hørespill	Lydbokforlaget
2000	CD			Ibsen, Henrik	Hærmennene på Helgeland	Hørespill	Lydbokforlaget
2000	CD			Ibsen, Henrik	Lille Eyolf	Hørespill	Lydbokforlaget
2000	CD			Ibsen, Henrik	Rosmersholm	Hørespill	Lydbokforlaget
2000	CD			Lindell, Unni	Drømmefangeren	Krim	Lydbokforlaget
2000	CD			Lindell, Unni	Sørgekåpen	Krim	Lydbokforlaget
2000	CD			Marklund, Liza	Sprengerer	Krim	Lydbokforlaget
2000	CD			Scott, Gabriel	Pider Ro's historie	Noveller	Lydbokforlaget
2000	CD			Skagen, Fredrik	Blomster og blod	Krim	Lydbokforlaget
2000	CD			Solstad, Dag	T. Singer	Roman	Lydbokforlaget
2000	CD				Hallo i uken 1990-1999. Et rop om hjelp	Diverse	Lydbokforlaget
2000	CD				Hallo i uken 1999: Kofferten er kastet	Diverse	Lydbokforlaget
2000	Kass/CD			Elstad, Anne Karin	Fri	Roman	Lydbokforlaget

2000	Kass/CD			Kinck, Hans E.	Den nye kapellanen og andre noveller	Noveller	Lydbokforlaget
2000	Kassett	2005	CD	Ambjørnsen, Ingvar	Elsk meg i morgen	Roman	Fono
2000	Kassett			Boman-Larsen, Tor	Livlegen	Roman	Fono
2000	Kassett	2006	CD	Christensen, Lars Saabye	Noen som elsker hverandre	Noveller	Fono
2000	Kassett	2006	CD	Falkberget, Johan	Nattens brød. Kjærlighets veier	Roman	Lydbokforlaget
2000	Kassett			Hansen, Erik Fosnes	Falketårnet	Roman	Fono
2000	Kassett	2006	CD	Holt, Anne	Død Joker	Krim	Fono
2000	Kassett			Jacobsen, Roy	Grenser	Roman	Fono
2000	Kassett	2005	CD	Loe, Erlend	Tatt av kvinnen	Roman	Fono
2000	Kassett			Sandemo, Margit	Tårnet i det fjerne	Roman	Fono
2000	Kassett	2003	CD	Tolkien, John J. R.	Ringenes Herre del 3	Roman	Fono
2001	CD			Ambjørnsen, Ingvar	Dronningen sover	Noveller	Fono
2001	CD			Ambjørnsen, Ingvar	Dukken i taket	Roman	Fono
2001	CD			Becker, Rolf og Alexandra	Dickie Dick Dickens 3	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2001	CD			Bjerke, André	Hverdagsmirakel og andre etterlatte dikt	Lyrikk	Lydbokforlaget
2001	CD			Børretzen, Odd	Kåserier	Diverse	Lydbokforlaget
2001	CD			Carr, John Dickson	Sort messe	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2001	CD			Carter, Forrest	Lille Tre	Roman	Lydbokforlaget
2001	CD			Coelho, Paulo	Alkymisten	Roman	Lydbokforlaget
2001	CD			Dahl, Kjell Ola	Mannen i vinduet	Krim	Lydbokforlaget
2001	CD			Doyle, Arthur Conan	Hunden fra Baskerville	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2001	CD			Fosse, Jon	Morgon og kveld	Roman	Fono
2001	CD			Fredriksson, Marianne	Gåten	Roman	Lydbokforlaget
2001	CD			Garborg, Arne	Haugtussa	Hørespill	Lydbokforlaget
2001	CD			Garborg, Arne	Bondestudentar	Roman	Lydbokforlaget
2001	CD			Garborg, Arne	Fred	Roman	Lydbokforlaget
2001	CD			Golding, William	Fluenes herre	Roman	Lydbokforlaget
2001	CD			Hornby, Nick	High Fidelity	Roman	Lydbokforlaget
2001	CD			Ibsen, Henrik	Gjengangere	Hørespill	Lydbokforlaget
2001	CD			Ibsen, Henrik	Kongsemnerne	Hørespill	Lydbokforlaget
2001	CD			Jacobsen, Roy	Fugler og soldater	Noveller	Fono
2001	CD			Johannesen, Georg	Ars Moriendi/Ars Vivendi	Lyrikk	Lydbokforlaget
2001	CD			Lillo-Stenberg, Lars	Så lenge det er tvil er det håp	Lyrikk	Lydbokforlaget
2001	CD			MacLean, Alistair	Kanonene på Navarone	Krim	Lydbokforlaget
2001	CD			Nesbø, Jo	Karusellmusikk	Noveller	Lydbokforlaget
2001	CD			Nesser, Håkan	Carambole	Krim	Lydbokforlaget

2001	CD			Saint-Exupéry, Antoine de	Den lille prinsen	Roman	Lydbokforlaget
2001	CD			Skagen, Fredrik	Blitz	Krim	Lydbokforlaget
2001	CD			Valla, Kristin	Muskat	Roman	Lydbokforlaget
2001	CD			Ørstavik, Hanne	Tiden det tar	Roman	Lydbokforlaget
2001	CD				Knut Gribb: Den hvite damen	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2001	CD				Knut Gribb: Thomas Ryers testamente	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2001	Kassett	2005	CD	Holt, Anne	Det som er mitt	Krim	Fono
2001	Kassett			Walle, Bjarne	Fredløs	Roman	Fono
2001	Kassett	2006	CD	Holt, A. /Reiss-Andersen, B	Uten ekko	Krim	Fono
2002	CD			Aukrust, Kjell	Ludvigs jul	Diverse	Fono
2002	CD			Borge, Bernhard	Døde menn går i land	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2002	CD			Christensen, Lars Saabye	Halvbroren	Roman	Fono
2002	CD			Christensen, Lars Saabye	Herman	Roman	Fono
2002	CD			Christensen, Lars Saabye	Jokeren	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2002	CD			Dahl, Niels Fredrik	På vei til en venn	Roman	Fono
2002	CD			Dahl, Roald	Høyt spill og andre hårreisende historier	Noveller, krim	Lydbokforlaget
2002	CD			Dahl, Roald	Makabre historier	Noveller, krim	Lydbokforlaget
2002	CD			Fosse, Jon	Nokon kjem til å komme	Hørespill	Lydbokforlaget
2002	CD			Fosse, Jon	Sonen	Hørespill	Lydbokforlaget
2002	CD			Fossum, Karin	Svarte sekunder	Krim	Fono
2002	CD			Gaarder, Jostein	Sirkusdirektørens datter	Roman	Lydbokforlaget
2002	CD			Haff, Bergljot Hobæk	Den evige jøde	Roman	Lydbokforlaget
2002	CD			Hagerup, Inger	Inger Hagerup leser egne dikt	Lyrikk	Lydbokforlaget
2002	CD			Ibsen, Henrik	Terje Vigen	Hørespill	Lydbokforlaget
2002	CD			Ibsen, Henrik	Vildanden	Hørespill	Lydbokforlaget
2002	CD			Kalvø, Are	Syden	Diverse	Lydbokforlaget
2002	CD			Kjærstad, Jan	Tegn til kjærlighet	Roman	Lydbokforlaget
2002	CD			Loe, Erlend	Fakta om Finland	Roman	Fono
2002	CD			Michelet, Jon	Den frosne kvinnen	Krim	Lydbokforlaget
2002	CD			Niemi, Mikael	Populærmusikk fra Vittula	Roman	Lydbokforlaget
2002	CD			Nilsen, Tove	Kvinner om natten	Krim	Fono
2002	CD			Nygårdshaug, Gert	Liljer fra Jerusalem	Krim	Lydbokforlaget
2002	CD			Ranum, Edith	Spill i mørke	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2002	CD			Remarque, Erich Maria	Tre kamerater	Roman	Lydbokforlaget
2002	CD			Riverton, Svein	Jernvognen	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2002	CD			Solstad, Dag	Genanse og verdighet	Roman	Lydbokforlaget

2002	CD			Staalesen, Gunnar	Kvinnen i kjøleskapet	Krim	Lydbokforlaget
2002	CD			Thorsen, Øyvind	Vitos lille hest	Diverse	Lydbokforlaget
2002	CD			Ullmann, Linn	Når jeg er hos deg	Roman	Lydbokforlaget
2002	CD			Ørstavik, Hanne	Uke 43	Roman	Lydbokforlaget
2002	CD				Norske Kjærlighetsdikt	Lyrikk	Fono
2002	CD				De nye krimheltene: Nordberg, Nils (red)	Diverse	Lydbokforlaget
2002	CD				Levende lyrikk	Lyrikk	Lydbokforlaget
2002	CD				Hallo i uken 2002: Finnes der da ingen grenser	Diverse	Lydbokforlaget
2003	CD			Akunin, Boris	Tyrkisk gambit - Fandorins andre sak	Krim	Lydbokforlaget
2003	CD			Akunin, Boris	Vinterdronningen - Fandorins første sak	Krim	Lydbokforlaget
2003	CD			Andersen, Merete Morken	Hav av tid	Roman	Lydbokforlaget
2003	CD			Austen, Jane	Overtalelse	Roman	Lydbokforlaget
2003	CD			Becker, Rolf og Alexandra	Dickie Dick Dickens 4	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2003	CD			Behn, Ari	Bakgård	Roman	Lydbokforlaget
2003	CD			Berg, Hallgrim	Når sevja stig - Saftige soger	Diverse	Lydbokforlaget
2003	CD			Blixen, Karen	Babettes gjestebud	Roman	Lydbokforlaget
2003	CD			Carr, John Dickson	De døde sover lett	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2003	CD			Carr, John Dickson	Radiogrøss 1	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2003	CD			Charteris, Leslie	Helgenen leker med ilden	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2003	CD			Christensen, Lars Saabye	Maskeblomsfamilien	Roman	Fono
2003	CD			Christensen, Lars Saabye	Lyset på yttersida	Hørespill	Lydbokforlaget
2003	CD			Coetzee, John M.	Vanære	Roman	Fono
2003	CD			Dahl, Kjell Ola	Siste skygge av tvil	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2003	CD			Elstad, Anne Karin	Odel	Roman	Lydbokforlaget
2003	CD			Fredriksson, Marianne	Elskede barn	Roman	Lydbokforlaget
2003	CD			Greene, Graham	Den tredje mann	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2003	CD			Grieg, Nordahl	Nordahl Grieg leser egne dikt	Lyrikk	Lydbokforlaget
2003	CD			Grytten, Frode	Popsongar - 24 timar 24 stader 24 songar 24 historier	Noveller	Lydbokforlaget
2003	CD			Halberg, Jonny	En uskyldig tid	Roman	Lydbokforlaget
2003	CD			Holt, Anne	Død joker	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2003	CD			Ibsen, Henrik	Byggmester Solness	Hørespill	Lydbokforlaget
2003	CD			Ibsen, Henrik	Keiser og galileer	Hørespill	Lydbokforlaget
2003	CD			Mankell, Henning	Før frosten	Krim	Lydbokforlaget
2003	CD			Marklund, Liza	Prime Time	Krim	Lydbokforlaget
2003	CD			Marstein, Trude	Elin og Hans	Roman	Fono
2003	CD			Nesbø, Jo	Marekors	Krim	Lydbokforlaget

2003	CD			Nesser, Håkan	Det grovmaskede nettet	Krim	Lydbokforlaget
2003	CD			Nesser, Håkan	Tilbakekomsten	Krim	Lydbokforlaget
2003	CD			Nilsen, Tove	Kretadøgn	Roman	Fono
2003	CD			Schjerven, Torgeir	I anledning dagen	Lyrikk	Lydbokforlaget
2003	CD			Sissener, Einar	Doffen	Diverse	Lydbokforlaget
2003	CD			Skagen, Fredrik	Fri som fuglen	Krim	Lydbokforlaget
2003	CD			Steinbeck, John	Om mus og menn	Roman	Lydbokforlaget
2003	CD			Stene, Øystein	Ventemesteren	Roman	Lydbokforlaget
2003	CD			Stoker, Bram	Dracula	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2003	CD			Staalesen, Gunnar	Bitre blomster	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2003	CD			Ullmann, Linn	Nåde	Roman	Lydbokforlaget
2003	CD			Vik, Bjørg	Forholdene tatt i betraktning	Noveller	Fono
2003	CD			Wassmo, Herbjørg	Flukten fra Frank	Roman	Lydbokforlaget
2003	CD				Hallo i uken 2003. Krig og fred på nye eventyr	Diverse	Lydbokforlaget
2003	Kassett	2006	CD	London, Jack	Ulf Larsen	Roman	Fono
2004	CD			Alvtegen, Karin	Svik	Krim	Lydbokforlaget
2004	CD			Ambjørnsen, Ingvar	Delvis til stede	Noveller	Cappelen
2004	CD			Ambjørnsen, Ingvar	Innocentia park	Roman	Cappelen
2004	CD			Asimov, Isaac	Jeg, robot: Stålgrottene	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2004	CD			Bjørneboe, Jens	Bestialitetens historie: Frihetens øyeblikk	Roman	Lydbokforlaget
2004	CD			Bjørneboe, Jens	Bestialitetens historie: Kruttårnet	Roman	Lydbokforlaget
2004	CD			Borgen, Johan	Kaprifolium og andre noveller	Noveller	Lydbokforlaget
2004	CD			Brantenberg, Gerd	Egalias døtre	Roman	Lydbokforlaget
2004	CD			Brekke, Torill	Bergskatt	Roman	Lydbokforlaget
2004	CD	2006	MP3	Brown, Dan	Da Vinci-koden	Krim	Fono
2004	CD			Børretzen, Odd	Adam osv	Diverse	Fono
2004	CD			Carr, John Dickson	Radiogrøss 2	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2004	CD			Chevalier, Tracy	Pike med perleøredobb	Roman	Lydbokforlaget
2004	CD			Christensen, Lars Saabye	Oscar Wildes heis	Noveller	Cappelen
2004	CD			Christensen, Lars Saabye	Beatles	Roman	Fono
2004	CD			Coelho, Paulo	Ved elven Piedra satt jeg og gråt	Roman	Lydbokforlaget
2004	CD			Dahl, Nils Frederik	I fjor sommer	Roman	Lydbokforlaget
2004	CD			Dexter, Colin	Siste buss til Woodstock	Krim	Lydbokforlaget
2004	CD			Faldbakken, Knut	Turneren	Krim	Lydbokforlaget
2004	CD			Fermine, Maxence	Snø	Roman	Fono
2004	CD			Fitzgerald, F. Scott	Den store Gatsby	Roman	Lydbokforlaget

2004	CD			Fossum, Karin	Drapet på Harriet Krohn	Krim	Cappelen
2004	CD			Fossum, Karin	Natt til 4 november	Krim	Fono
2004	CD			Frich, Øvre Richter	De knyttede never	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2004	CD			Gill, Claes	Dikt fra arkivet	Lyrikk	Lydbokforlaget
2004	CD			Grisham, John	Stevningen	Krim	Lydbokforlaget
2004	CD			Hammett, Dashiell	Malteserfalken	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2004	CD			Hemingway, Ernest	Sneen på Kilimanjaro	Roman	Lydbokforlaget
2004	CD			Holt, Anne	Sannheten bortenfor	Krim	Fono
2004	CD			Homlung, O/Thomassen, T	Undset	Hørespill	Lydbokforlaget
2004	CD			Haavardsholm, Espen	Gutten på passbildet	Roman	Lydbokforlaget
2004	CD			Ibsen, Henrik	En folkefiende	Hørespill	Lydbokforlaget
2004	CD			Kråkevik, Herborg	Forteljinger	Noveller	Lydbokforlaget
2004	CD			Le Carré, John	Absolutt venner	Krim	Cappelen
2004	CD			Lindell, Unni	Rødhette	Krim	Lydbokforlaget
2004	CD			Loe, Erlend	Doppler	Roman	Cappelen
2004	CD			Mankell, Henning	Dyp	Roman	Lydbokforlaget
2004	CD			Mankell, Henning	Leopardens øye	Roman	Lydbokforlaget
2004	CD			Marklund, Liza	Den røde vargen	Krim	Lydbokforlaget
2004	CD			Mehlum, Jan	En nødvendig død	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2004	CD			Michelet, Jon	Aftensang i Alma Ata	Krim	Lydbokforlaget
2004	CD			Morrison, Toni	Kjærlighet	Roman	Lydbokforlaget
2004	CD			Nesser, Håkan	Tilfellet G	Krim	Lydbokforlaget
2004	CD			Nesser, Håkan	Førstebetjenten og tausheten	Krim	Lydbokforlaget
2004	CD			Nærum, Knut	KRIG!	Roman	Cappelen
2004	CD			Nærum, Knut	En himmel full av stjerner	Roman	Cappelen
2004	CD			Nærum, Knut	KRIG!	Diverse	Cappelen
2004	CD			Nærum, Knut	Døde menn går på ski	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2004	CD			Orwell, George	1984	Roman	Lydbokforlaget
2004	CD			Pettersen, Per	Ut og stjele hester	Roman	Lydbokforlaget
2004	CD			Ramsli, Lars	Fatso	Roman	Lydbokforlaget
2004	CD			Småge, Kim	Dobbeltmann	Krim	Lydbokforlaget
2004	CD			Ståle, Stein	Åndemasken	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2004	CD			Staalesen, Gunnar	Ansikt til ansikt	Krim	Lydbokforlaget
2004	CD			Staalesen, Gunnar	Tornerose sov i hundre år	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2004	CD			Tunström, Göran	Juleoratoriet	Roman	Lydbokforlaget
2004	CD			Verne, Jules	Jorden rundt på 80 dager	Roman	Fono

2004	CD			Verne, Jules	Tsarens kurér	Roman	Lydbokforlaget
2004	CD			Walters, Minette	Plagede sinn	Krim	Lydbokforlaget
2004	CD			Zafón, Carlos Ruiz	Vindens skygge	Roman	Lydbokforlaget
2004	CD			Ørstavik, Hanne	Presten	Roman	Lydbokforlaget
2004	CD			Aarø, Selma Lønning	Vill ni åka mera?	Roman	Cappelen
2004	CD				Kjærlighetsmøte	Lyrikk	Lydbokforlaget
2004	CD				Juleboka	Noveller	Lydbokforlaget
2004	CD				Knut Gribb: En vals med "den grønne redsel"	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2004	CD				Knut Gribb: Isdronningen	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2004	CD				Claes Gill - dikt fra arkivet	Lyrikk	Lydbokforlaget
2005	CD			Andersen, H.C	Eventyr av H.C.Andersen	Diverse	Cappelen
2005	CD			Aukrust, Kjell	Se Europa etter Edmundmetoden	Diverse	Lydbokforlaget
2005	CD			Aukrust, Kjell og Syversen, K.	Edmund Bakken	Diverse	Lydbokforlaget
2005	CD			Becker, Rolf og Alexandra	God aften, mitt navn er Cox 2. Den lille heksen	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2005	CD			Bjørneboe, Jens	Bestialitetens historie: Stillheten	Roman	Lydbokforlaget
2005	CD			Brekke, Torill	Nocturne for Ellen	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2005	CD	2006	MP3	Brown, Dan	Engler & Demononer	Roman	Fono
2005	CD			Bukowski, Charles	Nedenom og hjem	Roman	Lydbokforlaget
2005	CD			Børretzen, Odd	Som dagene gikk	Diverse	Lydbokforlaget
2005	CD			Christensen, Lars Saabye	Modellen	Roman	Cappelen
2005	CD			Christensen, Lars Saabye	Hjælpemannen	Hørespill	Lydbokforlaget
2005	CD			Christensen, Lars Saabye	Til pengene tar slutt, Al	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2005	CD			Christie, Agatha	Mord på Nilen	Krim	Lydbokforlaget
2005	CD			Coelho, Paulo	Zahir	Roman	Cappelen
2005	CD			Coelho, Paulo	Veronika vil dø	Roman	Lydbokforlaget
2005	CD			Dahl, Kjell Ola	Lille tambur	Krim	Lydbokforlaget
2005	CD			Dahl, Roald	En uvanlig byttehandel	Noveller, krim	Fono
2005	CD			Dahl, Roald	Makabre historier	Noveller, krim	Lydbokforlaget
2005	CD			Duras, Marguerite	Elskeren	Roman	Lydbokforlaget
2005	CD			Egeland, Tom	Sirkelens ende	Krim	Lydbokforlaget
2005	CD			Egeland, Tom	Ulvenatten	Krim	Lydbokforlaget
2005	CD			Falkberget, Johan	Kjærlighets veier	Roman	Lydbokforlaget
2005	CD			Falkeid, Kolbein	Utvalgte dikt	Lyrikk	Cappelen
2005	CD			Frobenius, Nikolaj	Teori og praksis	Hørespill	Lydbokforlaget
2005	CD			Greene, Graham	En siste sjanse	Roman	Fono
2005	CD			Hemingway, Ernest	Edens have	Roman	Lydbokforlaget

2005	CD			Henriksen, Levi	Herfra til Rockaway Beach	Diverse	Lydbokforlaget
2005	CD			Henriksen, Levi	Bare mjuke pakker under treet	Roman	Lydbokforlaget
2005	CD			Henriksen, Levi	Snø vil falle over snø som har falt	Roman	Lydbokforlaget
2005	CD			Hjørnevik, Jon	Et liv i offside	Lyrikk	Lydbokforlaget
2005	CD			Holt, A. /Reiss-Andersen, B	Uten ekko	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2005	CD			Hornby, Nick	Fritt fall	Roman	Lydbokforlaget
2005	CD			Hærland, Anne-Kat	Krig og fred og religion og politikk og sånn	Diverse	Lydbokforlaget
2005	CD			Ibsen, Henrik	Catilina	Hørespill	Lydbokforlaget
2005	CD			Ibsen, Henrik	Når vi døde våkner	Hørespill	Lydbokforlaget
2005	CD			Ibsen, Henrik	På viddene	Lyrikk	Lydbokforlaget
2005	CD			Jacobsen, Roy	Hoggerne	Roman	Cappelen
2005	CD			James, P. D.	Dødens budbærer	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2005	CD			Japrisot, Sébastien	En langvarig forlovelse	Roman	Lydbokforlaget
2005	CD			Kafka, Franz	Prosessen	Roman	Lydbokforlaget
2005	CD			Kidd, Sue Monk	Bienes hemmelige liv	Roman	Cappelen
2005	CD			Kjærstad, Jan	Forføreren	Roman	Lydbokforlaget
2005	CD			Kjærstad, Jan	Kongen av Europa	Roman	Lydbokforlaget
2005	CD			Larsson, Åsa	Solstorm	Krim	Lydbokforlaget
2005	CD			Larsson, Åsa	Spilt blod	Krim	Lydbokforlaget
2005	CD			Lindell, Unni	Nattsøsteren	Krim	Lydbokforlaget
2005	CD			Lindell, Unni	Orkestergraven	Krim	Lydbokforlaget
2005	CD			Lindell, Unni	En grusom kvinnes bekjennelser. Kriminalnoveller	Noveller, krim	Lydbokforlaget
2005	CD			Loe, Erlend	Volvo Lastvagnar	Roman	Cappelen
2005	CD			Lärn, Viveca	Gledelig jul - på Saltön	Roman	Lydbokforlaget
2005	CD			Lärn, Viveca	Sommer på Saltön. Hummerfesten	Roman	Lydbokforlaget
2005	CD			Lärn, Viveca	Sommer på Saltön. Sankthansvals	Roman	Lydbokforlaget
2005	CD			MacLean, Alistair	Evig natt	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2005	CD			Mankell, Henning	Den hvite løvinnen	Krim	Lydbokforlaget
2005	CD			Mankell, Henning	Kennedys hjerne	Krim	Lydbokforlaget
2005	CD			Mankell, Henning	Morder uten ansikt	Krim	Lydbokforlaget
2005	CD			Mankell, Henning	Silkeridderen	Krim	Lydbokforlaget
2005	CD			McDermid, Val	Andres nød	Krim	Cappelen
2005	CD			Mehlum, Jan	Dein eneste venn	Krim	Lydbokforlaget
2005	CD			Mehren, Stein	Stein Mehren leser egne dikt. Dette mørke lys	Lyrikk	Lydbokforlaget
2005	CD			Nesbø, Jo	Frelseren	Krim	Lydbokforlaget
2005	CD			Nesbø, Jo	Kakerlakkene	Krim	Lydbokforlaget

2005	CD		Nesbø, Jo	Rødstrupe	Krim	Lydbokforlaget
2005	CD		Nesbø, Jo	Sorgenfri	Krim	Lydbokforlaget
2005	CD		Nesbø, Jo	Og derr! Var sommeren i gang	Noveller	Lydbokforlaget
2005	CD		Nesser, Håkan	Kim Novak badet aldri i Genesaretsjøen	Roman	Lydbokforlaget
2005	CD		Nilsen, Bjørn	Speilbrått i fjærasteinan	Lyrikk	Lydbokforlaget
2005	CD		Nygårdshaug, Gert	Alle orkaners mor	Krim	Cappelen
2005	CD		Nyquist, Gerd	Avdøde ønsket ikke blomster	Krim	Lydbokforlaget
2005	CD		Nyquist, Gerd	Avdøde ønsket ikke blomster	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2005	CD		Nærum, K./Botterli/Udnæs	Madonna-gåten	Roman	Cappelen
2005	CD		Olsen, Morten Harry	Størst av alt	Roman	Lydbokforlaget
2005	CD		Pettersen, Per	Til Sibir	Roman	Lydbokforlaget
2005	CD		Prøysen, Alf	Trost i taklampa	Roman	Lydbokforlaget
2005	CD		Ragde, Anne B.	Berlinerpoplene	Roman	Lydbokforlaget
2005	CD		Ragde, Anne B.	Eremittkrepsene	Roman	Lydbokforlaget
2005	CD		Ranum, Edith	Ringer i mørkt vann	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2005	CD		Renberg, Tore	Kompani Orheim	Roman	Lydbokforlaget
2005	CD		Seljestad, Lars Ove	Blind	Roman	Cappelen
2005	CD		Skram, Amalie	Forrådt	Roman	Fono
2005	CD		Smith, Alexander McCall	Damenes detektivbyrå nr. 1	Krim	Cappelen
2005	CD		Steinbeck, John	Øst for Eden 1	Roman	Lydbokforlaget
2005	CD		Steinbeck, John	Øst for Eden 2	Roman	Lydbokforlaget
2005	CD		Staalesen, Gunnar	Bukken til havresekken	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2005	CD		Thorsen, Øyvind	Humor og kanari	Diverse	Lydbokforlaget
2005	CD		Ullmann, Linn	Et velsignet barn	Roman	Lydbokforlaget
2005	CD		Vesaas, Terjei	Fuglane	Hørespill	Lydbokforlaget
2005	CD		Wilson, Robert	De forsvunne hendene	Krim	Lydbokforlaget
2005	CD		Wilson, Robert	Mørkets makter	Krim	Lydbokforlaget
2005	CD			En kriminelt god jul: Nordberg, Nils (red.)	Diverse	Lydbokforlaget
2005	CD			Hallo i uken 2004: Kampen mot tilværelsen	Diverse	Lydbokforlaget
2005	CD			Hallo i uken 2005: Nationale prøvelser	Diverse	Lydbokforlaget
2005	CD			Knut Gribb: Gullets forbannelse og Sfærens musikk	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2005	CD			Jobs bok	Hørespill	Lydbokforlaget
2006	CD		Allende, Isabel	Åndenes hus	Roman	Lydbokforlaget
2006	CD		Ambjørnsen, Ingvar	Natt til mørk morgen	Noveller	Fono
2006	CD		Aukrust, Kjell	Je og'n Solan	Diverse	Cappelen
2006	CD		Aukrust, Kjell	Ludvigs jul	Diverse	Cappelen

2006	CD			Bache-Wiig, Anna	Sommernattsdrømmen	Roman	Lydbokforlaget
2006	CD			Behn, Ari	Entusiasme og raseri	Roman	Lydbokforlaget
2006	CD			Bildøen, Brit	Alt som er	Roman	Fono
2006	CD			Bjørneboe, Jens	Haiene	Roman	Lydbokforlaget
2006	CD			Brekke, Toril	Drømmen om Amerika	Roman	Lydbokforlaget
2006	CD			Broderick, William	Den sjette klagesang	Roman	Cappelen
2006	CD			Brown, Dan	Den digitale festning	Krim	Cappelen
2006	CD			Brown, Dan	Iskaldt bedrag	Krim	Cappelen
2006	CD			Capote, Truman	Med kaldt blod	Krim	Fono
2006	CD			Carr, John Dickson	Den hule mannen	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Christensen, Lars Saabye	Halvbroren	Roman	Cappelen
2006	CD			Christensen, Lars Saabye	Saabye sirkus	Roman	Cappelen
2006	CD			Christie, Agatha	Doktoren mister en pasient	Krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Christie, Agatha	Etter begravelsen	Krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Christie, Agatha	Fem små griser	Krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Christie, Agatha	Liket i biblioteket	Krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Christie, Agatha	Solen var vitne	Krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Coelho, Paulo	Pilegrimsreisen	Roman	Cappelen
2006	CD			Dahl, Kjell Ola	Den fjerde raneren	Krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Dahl, Kjell Ola	Lindeman & Sachs	Krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Dahl, Roald m.fl.	De tre skjelletters øy	Noveller, krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Defoe, Daniel	Robinson Crusoe	Roman	Fono
2006	CD			Dostojevskij, Fjodor	Brødrene Karamasov	Hørespill	Lydbokforlaget
2006	CD			Elstad, Anne Karin	Hjem	Roman	Lydbokforlaget
2006	CD			Faldbakken, Knut	Nattefrost	Krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Falkberget, Johan	Christianus Sextus 1	Roman	Lydbokforlaget
2006	CD			Falkberget, Johan	Christianus Sextus 2	Roman	Lydbokforlaget
2006	CD			Falkberget, Johan	Christianus Sextus 3	Roman	Lydbokforlaget
2006	CD			Falkberget, Johan	Johannes	Roman	Lydbokforlaget
2006	CD			Falkberget, Johan	Plogjernet	Roman	Lydbokforlaget
2006	CD			Fossum, Karin	Brudd	Krim	Cappelen
2006	CD			Grisham, John	Pelikanrapporten	Krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Grytten, Frode	Bikubesong	Roman	Fono
2006	CD			Grytten, Frode	Flytande bjørn	Roman	Fono
2006	CD			Hansen, Erik Fosnes	Løvekvinnen	Roman	Cappelen
2006	CD			Haugan, Gunnar	Hørerøret	Hørespill	Lydbokforlaget

2006	CD			Hemingway, Ernest	Klokkene ringer for deg	Roman	Lydbokforlaget
2006	CD			Henriksen, Levi	Babylon Badlands	Roman	Lydbokforlaget
2006	CD			Hoem, Edvard	Heimlandet. Barndom	Roman	Fono
2006	CD			Hoem, Edvard	Kjærleikens fergereiser	Roman	Fono
2006	CD			Hoem, Edvard	Mors og fars historie	Roman	Fono
2006	CD			Hoem, Edvard	Prøvetid	Roman	Fono
2006	CD			Hosseini, Khaled	Drageløperen	Roman	Cappelen
2006	CD			Hugo, Victor	De elendige	Hørespill	Lydbokforlaget
2006	CD			Høeg, Peter	Frøken Smillas fornemmelse for snø	Krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Høeg, Peter	Den stille piken	Roman	Lydbokforlaget
2006	CD			Ibsen, Henrik	Ibsens samlede hørespill	Hørespill	Lydbokforlaget
2006	CD			Ibsen, Henrik	Kjærlighetens komedie	Hørespill	Lydbokforlaget
2006	CD			Jacobsen, Roy	Seierherrene	Roman	Cappelen
2006	CD			James, P. D.	Fyret	Krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Kerouac, Jack	På kjøret	Roman	Lydbokforlaget
2006	CD			King, Stephen	Dyrekirkegården	Krim	Lydbokforlaget
2006	CD			King, Stephen	Stemmen i natten og andre grøsserhistorier	Noveller, krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Krauss, Nicole	Kjærlighetens historie	Roman	Cappelen
2006	CD			Kristensen, Tom	Dødsriket	Krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Larsson, Åsa	Svart sti	Krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Lier, Stein Morten	Bizniz	Krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Lindell, Unni	CD plate for S&H	Krim	Fono
2006	CD			Lärn, Viveca	Sol og vår - på Saltön	Roman	Lydbokforlaget
2006	CD			Løvåsen, Sigmund	Nyryddinga	Roman	Fono
2006	CD			Mankell, Henning	Hundene i Riga	Krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Mankell, Henning	Italienske sko	Roman	Lydbokforlaget
2006	CD			Marklund, Liza	På flukt	Krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Marklund, Liza	Studio sex	Krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Maurier, Daphne du	Vertshuset Jamaica	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Mehlum, Jan	Den siste dansen	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Mubashir, Noman	Mitt liv som Ola Noman	Diverse	Lydbokforlaget
2006	CD			Nesser, Håkan	Ewa Morenos sak	Krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Nesser, Håkan	Svalen, katten, rosen, døden	Krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Niemi, Mikael	Mannen som døde som en laks	Krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Nilsen, Tove	Sommer 2005	Roman	Lydbokforlaget
2006	CD			Nygårdshaug, Gert	Rødsonen	Krim	Cappelen

2006	CD			Ragde, Anne B.	Noen kommer noen går	Noveller, krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Ragde, Anne B.	Arsenikktårnet	Roman	Lydbokforlaget
2006	CD			Ranum, Edith	Spill med ukjent motiv	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Renberg, Tore	Farmor har kabel-tv; Videogutten	Roman	Lydbokforlaget
2006	CD			Shelley, Mary	Frankenstein	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Skjelbred, Margaret	Andrea D	Roman	Lydbokforlaget
2006	CD			Skoe, Paul	Dickie Dick Dickens i Norge	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Smith, Dennis J.	Miraklene i Santo Fico	Roman	Lydbokforlaget
2006	CD			Smith, Zadie	Om skjønnhet	Roman	Lydbokforlaget
2006	CD			Solstad, Dag	Gymnaslærer Pedersens beretning ...	Roman	Lydbokforlaget
2006	CD			Solstad, Dag	Professor Andersens natt	Roman	Lydbokforlaget
2006	CD			Steinbeck, John	Dagdrivergjengen	Roman	Lydbokforlaget
2006	CD			Staalesen, Gunnar	I mørket er alle ulver grå	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Staalesen, Gunnar	Svarte får	Hørespill, krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Staalesen, Gunnar	Dødens drabanter	Krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Staalesen, Gunnar	Som i et speil	Krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Thorsen, Øyvind	Flikkflakk	Diverse	Lydbokforlaget
2006	CD			Thorsen, Øyvind	Sånn oss imellom	Diverse	Lydbokforlaget
2006	CD			Tolkien, John R. R.	Silmarillion	Roman	Lydbokforlaget
2006	CD			Tolstoj, Leo	Anna Karenina	Hørespill	Lydbokforlaget
2006	CD			Wandrup, Fredrik	Svart poker	Krim	Lydbokforlaget
2006	CD			Wassmo, Herbjørg	Et glass melk takk	Roman	Lydbokforlaget
2006	CD			West, Morris	Djevelens advokat	Roman	Fono
2006	CD			Wilde, Oscar	Bildet av Dorian Gray	Roman	Lydbokforlaget
2006	CD			Ørstavik, Hanne	Kallet - romanen	Roman	Lydbokforlaget
2006	CD				Samtale med engelen	Diverse	Lydbokforlaget
2006	CD				Den røde døds maske	Diverse	Lydbokforlaget
2006	CD				Hallo i uken 2006	Diverse	Lydbokforlaget

Sjanger	Forlag	Total	År 1987	År 1988	År 1989	År 1990	År 1991	År 1992	År 1993	År 1994	År 1995
Romaner	Total	331	0	3	3	5	13	19	16	17	17
	Lydbokforlaget	224		3	3	5	13	18	13	8	9
	Fono	87						1	3	9	8
	Cappelen	20									
Krim	Total	146	5				7	3	1	4	7
	Lydbokforlaget	106	5				7	2			3
	Fono	31						1	1	4	4
	Cappelen	9									
Noveller	Total	37				1	3	2	3	1	1
	Lydbokforlaget	24				1	3	2	2	1	1
	Fono	11							1		
	Cappelen	2									
Krimnoveller	Total	23					4	1			4
	Lydbokforlaget	22					4	1			4
	Fono	1									
	Cappelen	0									
Hørspill	Total	37									
	Lydbokforlaget	37									
	Fono	0									
	Cappelen	0									
Hørresp., krim	Total	54									
	Lydbokforlaget	54									
	Fono	0									
	Cappelen	0									
Lyrikk	Total	31						4	2	2	3
	Lydbokforlaget	29						4	2	2	3
	Fono	1									
	Cappelen	1									
Diverse	Total	53					1	1	1		
	Lydbokforlaget	45					1	1	1		
	Fono	4									
	Cappelen	4									
	Total	712	5	3	3	6	28	30	23	24	32

[illegible]

Ar 1996	Ar 1997	Ar 1998	Ar 1999	Ar 2000	Ar 2001	Ar 2002	Ar 2003	Ar 2004	Ar 2005	Ar 2006	Sjanger
21	16	17	20	11	13	12	16	28	36	48	Romaner
13	8	9	13	4	10	8	11	20	26	30	
8	8	8	7	7	3	4	5	3	3	10	
								5	7	8	
10	5	6	3	6	6	5	8	17	23	30	Krim
6	2	4	2	4	4	3	8	12	20	24	
4	3	2	1	2	2	2		3		2	
								2	3	4	
2	3	5		4	3		2	5	1	1	Noveller
2	2	1		3	1		1	3	1		
	1	4		1	2		1			1	
								2			
1	1	1	3			2			3	3	Krimnoveller
1	1	1	3			2			2	3	
									1		
	2	1	6	4	3	4	3	2	6	6	Hørespill
	2	1	6	4	3	4	3	2	6	6	
		2	5	1	5	4	9	10	10	8	Høresp., krim
		2	5	1	5	4	9	10	10	8	
1	1	1	1		3	3	2	3	5		Lyrikk
1	1	1	1		3	2	2	3	4		
						1					
									1		
6	6	2	5	2	1	5	3	2	10	8	Diverse
6	6	1	4	2	1	4	3		9	6	
		1	1			1		1			
								1	1	2	
41	34	35	43	28	34	35	43	67	94	104	

Ar 1996	Ar 1997	Ar 1998	Ar 1999	Ar 2000	Ar 2001	Ar 2002	Ar 2003	Ar 2004	Ar 2005	Ar 2006
41	34	35	43	28	34	35	43	67	94	104
29	22	20	34	18	27	27	37	50	78	77
12	12	15	9	10	7	8	6	7	4	13
0	0	0	0	0	0	0	0	10	12	14